

VSTAL JE KRISTUS, ALELUJA!
VSTALI BOMO TUDI MI!

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETNIK XVI LA VIDA ESPIRITUAL APRIL-MAJ 1949

IZ HOD
KOLJE
LAJA

SLIKAL
L. DOYLE
PENROSE

ČE KRISTUS NI VSTAL.

ČE PA KRISTUS NI VSTAL, POTEM JE PRAZNO NAŠE OZNANJEVANJE, PRAZNA TUDI NAŠA VERA (I. Kor. 15, 14).

“Prvi dan v tednu”, t. j. v nedeljo, so prišle Marija Magdalena in Marija, mati Jakובה, in Saloma “h grobu na vse zgodaj, ko je sonce vzšlo; govorile so med seboj: “Kdo nam bo odvalil kamen od vhoda v grob?” Ko so se pa tja ozrle, so vidle, da je kamen odvaljen; bil je namreč silno velik. In stopile so v grob in zagledale mladeniča, sedečega na desni in ogrnjeneega z belim oblačilom, in so se prestrašile. On jim pa reče: “Ne bojte se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega; vstal je, ni ga tukaj. Glejte kraj, kamor so ga bili položili” (Mk 16, 1—6).

1. To nāmi mašnik prēbere pri slovesni sva maši na veliki praznik kršćanstva, na veliko noć. Slovesno razpoloženī radi veličine praznika in vsega, kar ga v našem slovenskem praznovanju obdaja, komaj kaj pomislimo da je v tej zgodbi povedano to, s čimer stoji in pade naša vera, naše upanje, da nas po teh zemeljskih težavah, ki nas spremljajo vsak dan, čaka izpolnitev vsega onega, po čemer naša srca tako hrepene. Povedano je, z nezmotljivo besedo božjega razodetja je potrjeno, da je naš Gospod Jezus Kristus, ki je za naše grehe in grehe celega sveta na veliki petek na križu umrl in bil v grob položen, vstal iz groba živ. Da je On, ki je bil na veliki petek tako razmesarjen, da ni bilo na

ZMAGA! ZMAGA! ZMAGA!

Za Velikonoč bi rad to besedo zavnjal tako glasno in tako prepričevalno, da bi se v vsaki duši oglasil odmev in bi vsako srce zadrželo v radostnem upanju. Pa saj jo Cerkev v velikonočni dobi v vseh molitvah in daritvah neprestano ponavlja. Ali je ne slišite iz vsake aleluje?

Da, zmaga! Kristus je premagal greh, smrt in hudiča. Ničesar in nikogar ni več, ki bi mu mogel iztrgati to zmago.

Zgodovinsko dejstvo je, da je Jezus vstal od mrtvih, izpričano tako jasno in trdno kot redko kateri drug zgodovinski dogodek, zato verjamemo. Kristus sam je napovedal oboje: trpljenje-smrt in vstajenje. Vsaj osemnajstkrat je v evangelijih zapisano, da je Jezus napovedal svoje trpljenje in vstajenje: "Sin človekov bo izdan nevernikom in ga bodo zasmejovali in z njim grdo ravnali in vanj plivali; in potem ko ga bodo bičali, ga bodo umorili, in **TRETI DAN BO VSTAL**" (Luk 18, 32, 33). Kristus, ki je pot, resnica in življenje, verujemo še bolj kot samo zgodovinsko dokazanemu dejstvu. Izpolnilo se je, kot je napovedal. Tretji dan je vstal aleluja!

Kristus je vstal in mi bomo vstali z njim in v njem. Kristus je zmagal in bomo zmagali z njim in v njem, če verujemo vanj in živimo z njim. "To je zmaga, ki premaga svet, vaša vera", pravi sv. Janez. Vera, če jo res imamo, daje čudovito moč. Jezus je rekel učencem: "če boste imeli vero kakor gorčično zrno, nič vam ne bo nemogoče" (Mt 17, 20). Četudi bi bila naša vera še majhna in nerazvita kakor drobno gorčično zrno, da je le vera, ki prehaja v naše prepričanje in ga

utrjuje, nam daje moč, ki je nobena sila, ne zemeljska ne peklenška, ne more premagati.

Zavest, da je Kristus zmagal in da smo mi v njem zmagali, naj se v letošnji Veliki noči še prav posebno v nas utrdi. Sila brezboštva in peklenškega sovraštva do vsega božjega je danes na svetu velika, širi se in zaslužuje narode enega za drugim. A naj še tako silno napreduje, zmagala ta sila nikdar ne bo. Ona more ljudstva telesno zaslužjiti, more telesno življenje umoriti, moči in življenja vere v duši ne more uničiti. Saj so mučenci, ki so bili radi zvestobe Kristusu in Cerkvi pod krščno kolj pretvezo obsojeni, mučeni in umorjeni, vprav s svojo smrtjo zmagali kakor Kristus.

Zmaga je naša, ker je Kristus zmagal — le Kristusa se zvesto držimo, pa nam nihče zmage iztrgal ne bo. Toda ne smemo pozabiti, da gre pot tja, kjer je zmaga Kristusova tudi na zunaj vidna, le skozi trpljenje in smrt, da je to pot križa, kakor za Kristusa tako tudi za nas. Ali nismo šli vsi po tej poti? Še zdaj hodimo po njej. Vera nam daje vztrajnost, da ne omagamo, nam vliva moč, da se nam trpljenje niti ne zdi prehudo. V veri najdemo zavest varnosti in miru v vsakem življenjskem položaju. Oj, v kako težkih položajih smo že bili! Kakor tisočeri naših rojakov v smrtnih mukah smo tudi mi ponavljali z Jobom "Vem, da moj Zveličar živi." Da, nas in nas ljubi, kadar gremo skozi ogenj Zveličar in Rešitelj naš živi, živi in misli na trpljenja, ki ga netižno brezbožne sile. Nam pa doni v duši blagovest angela ob praznem grobu: "NIKAR SE NE BOJTE." Ne bojimo se, ker je Kristus vstal in zmagal, aleluja!

ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN

JE PRAZNA NAŠA VERA

njegovem telesu nobenega mesta več zdravega, neranjenega, vstal v povelčanem telesu zdrav. Da se je On, ki je bil radi strašnega trpljenja tako izčrpan, da se je komaj, komaj privlekel z zadnjimi močmi na goro Kalvarijo umret, dvignil iz zaprtega groba tretji dan sam s svojo močjo krepak in močan tako, da je zmagal smrt samo.

2. Resnično je vstal, s pravim telesom, ne le navidezno. Vstajenje je obnovitev tega, kar je bilo uničeno, pravi Janez Damaščan (De vera rel. IV, 27). Po smrti je bilo uničeno Kristusovo telo, ker se je od telesa duša ločila, ki je dopolnjevala njegovo bistvo. Zato je bilo za resničnost Kristusovega vstajenja nujno, da se isto Kristusovo telo zopet združi z

isto dušo. Kristusovo telo je bilo zato po vstajenju resnično telo iste narave kakor poprej. če bi imel le navidezno telo, potem ne bi vstal resnično, ampak le navidezno. To telo po vstajenju pa je bilo povelčano kot plačilo za ponižanja polno trpljenje in smrt in za vzor in predpodobo našemu vstajenju.

Sv. Tomaž Akvinski navede pet vzrokov, zakaj je bilo potrebno, da je Kristus od mrtvih vstal, pet vzrokov, ki kažejo neizmerljivo važnost in pomembnost njegovega vstajenja za nas ljudi, za naše verovanje (Sum. Th. III qu 53 n).

1. Naprej V DOKAZ BOŽJE PREVIDNOSTI, ki povišuje tiste, ki so bili zaradi Boga ponižani. "Mogočne je vrgel s prestola in po-

Pomladansko-velikonočni motiv: Sv. Katarina nad Bledom

višal je nizke (Mk 1, 52). In ker se je Kristus iz ljubezni polne pokorščine napram Bogu ponižal do smrti na križu, zato ga je Bog moral povišati z veličastvom vstajenja.

2. Drugič, V PRIČEVANJE NAŠEMU VEROVANJU. Po Kristusovem vstajenju je prešla naša vera v božanstvo Kristusovo svojo gotovost: "Bil je namreč križan zaradi slabosti (človeške narave, ki jo je naš vzela), toda živi zaradi božje moči" (II. Kor. 13, 4). Zato pravi sv. Pavel: "če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazno tudi naša vera (I. Kor. 15, 14). In psalm sprašuje: "Kakšno korist prinaša moja kri", to se pravi, prelivanje moje krvi, "če bom stopil", kot v posledico trpljenja, "v trohno" (Ps. 29, 10). Hoče reči: prav nobene.

3. Tretjič, DA NAS DVIŽNE K ZAUPANJU, ko vidimo, da je Kristus, naša glava, vstal; upamo, da bomo tudi mi sami nekoč vstali od mrtvih. Zato je rečeno v prvem pismu Korinčanom (15, 12): "Ako se pa o Kristusu oznanja, da je vstal od mrtvih, kako govore nekateri med vami, da ni vstajenja mrtvih?" In Job pravi s trdnim prepričanjem: "Vem, da moj Odrešenik", Kristus, "živi", ko je od mrtvih vstal, in zato "bom jaz poslednji dan iz zemlje, iz groba vstal. V mojem sreču živi to upanje" (Job 19, 25).

4. četrtič, DA PREDOČI VERNIKOM NJIHOV ŽIVLJENJSKI VZOR, kot je popisano v pismu Rimljanom, "da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih s slavo Očetovo (z vse-

mogočnostjo Očetovo), tudi mi zaživel novo življenje... Od mrtvih vstali Kristus več ne umrje... Tako se tudi vi sodite, da ste mrtvi za greh, živi pa za Boga v Kristusu Jezusu (Rimlj. 6, 4—11).

5. Petič ZA DOPOLNENJE NAŠEGA ODREŠENJA. Kakor se je namreč Kristus s svojim trpljenjem s smrtjo ponižal, da bi nas odrešil hudega (greha), tako je v svojem vstajenju poveličan, da bi nas dvignil k dobremu. To pomeni mesto v pismu Rimljanom (4, 25): "ki je bil izdan zaradi naših grehov in je vstal zaradi našega opravičenja."

Kako velike resnice prav za nas, polne tolažbe in moči! Ali nismo prav mi bili poniževani radi Gospoda našega Jezusa Kristusa? V resnici Gospodovega vstajenja ima vse to zlato ceno. če nas tarejo mnoge težave tuzemskega življenja, imamo po Gospodovem vstajenju upanje, da gotovo nekoč pride zato bogato plačilo, ki bo daleč, daleč odtehtalo vse to, kar nas tukaj zadeva.

In spet: živimo v ozračju ki je polno blaznega pehanja za dobrinami tega sveta. Mnogi v naši okolici je pred očmi le ena misel, čimprej obogateti. Drugi pa begajo na petek in svetek od naslade do naslade, ki jim je cilj in smisel življenja. Kako lahko bi se tega tudi mi nalezli. Vstajenje Gospodovo pa tudi nam kliče: "Tudi vi se sodite, da ste mrtvi za greh, živi pa za Boga" (Rimlj 6, 11).

KOMAN.

VSTAL JE KRISTUS, UPANJE MOJE

Sv. Peter na prvi binkoštni praznik v Jeruzalemu in apostol Pavel v misijonskem govoru v Antiohiji pizidski slovesno trdita, da je že kralj DAVID napovedal dolgih tisoč let prej GOSPODOVO VSTAJENJE z besedami, ki jih je v preroškem duhu položil v usta prihodnjemu Odrešeniku:

“Zato se veseli moje srce in raduje moj jezik, in v upanju bo počivalo moje telo. Zakaj moje duše ne boš pustil pod zemljo in svojemu svetniku ne boš dal trohneti” (Ps 15, 9-10).

JEZUS je tudi sam pogosto napovedoval SVOJE VSTAJENJE od mrtvih.

“GLEJTE NAPREJ SEM VAM POVEDAL.”

že v začetku javnega delovanja je ob velikonočnem prazniku očistil tempelj. Sovražni Judje so tedaj zahtevali: “Kakšno znamenje nam pokažeš, da smeš tako delati?” Jezus jim je odgovoril: “Poderite ta tempelj in v treh dneh ga bom postavil.” (Jn 2, 1-19). Govoril je o templju svojega telesa. Ko je torej vstal od mrtvih, so se spomnili njegovi učenci, da je o tem govoril (Jn 2, 21-22).

Ob drugi priliki spet nekateri izmed pismokov in farizejev zahtevajo od Jezusa: “Učenik, radi bi videli znamenje od tebe.” Odgovoril jim je: “Hudobni in prešuštni rod hoče imeti znamenje; a ne bo se mu dalo drugo znamenje kakor znamenje preroka Jona. Kakor je bil namreč Jona v trebuhu velike ribe tri dni in tri noči, tako bo Sin človekov v osrčju zemlje tri dni in tri noči (Mt 12, 38-40). In ponovno odgovarja saducejem in farizejem: “Hudobni in prešuštni rod hoče imeti znamenje; toda ne bo se mu dalo znamenje razen znamenja Jonovega (Mt 16, 4; prim. Jon 2, 1 sl.).

Pri Janezu Ev. pogosto slišimo skrivnostno Gospodovo namigavanje na vstajenje: “Zato me Oče ljubi, ker dam svoje življenje, da ga iznova prejmem” (Jn 10, 17). Marti izjavlja: “Jaz sem vstajenje in življenje” (Jn 11, 25). Pri zadnji večerji žalostnim apostolom govori: “Ne bom vas zapustil sirot, prišel bom k vam, še malo in svet me ne bo več videl; vi pa me boste videli, zakaj jaz živim, in vi boste živeli” (Jn 14, 18-19). — še malo (= od tega govora do pričetka trpljenja) — in ne boste me več videli, in spet malo (= čas od trpljenja do vstajenja) in me boste videli (Jn 16, 1). — Vi zdaj žalujete; ali spet vas bom videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel (Jn 16, 22).

Kristus trikrat napoveduje svoje trpljenje, a vselej posebno jasno tudi vstajenje. Kmalu po slovesni obljubi Petru, da bo glavar Cerkve, je začel Jezus razodevati svojim učencem, da mora iti v Jeruzalem in veliko trpeti od starešin in velikih duhovnikov in pismokov, da mora biti umorjen in tretji dan vstati od mrtvih (Mt 16, 21). — Po čudežnem spremenjenju na gori že drugič napoveduje: “Sin človekov bo izdan ljudem v roke in ga bodo umorili in tretji dan bo vstal” (Mt 17, 22-23; pr. Mr 9, 31). Že na zadnji poti proti Jerihi v Jeruzalem še tretjič napoveduje: “Glejte v Jeruzalem grem in spornilo se bo nad Sinom človekovim vse, kar je pisano po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom in ga bodo zasmehovali in z njim grdo ravnali in vanj pljuvali; in potem ko ga bodo bičali, ga bodo umorili, in tretji dan bo vstal” (Lk 18, 31-32).

Na poti na Oljsko goro veliki četrtek po zadnji večerji jim je zadnjikrat govoril o svojem vstajenju: “Vsi vi se boste to noč pohujšali nad menoj; zakaj pisano je: Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede! Ko bom pa vstal, pojdem pred vami v Galilejo (Mt 26, 31-32).

Veliki petek so vsi Jezusovi sovražniki dosegli svoje. Saj je bil njihov nasprotnik pribit tesno na križ; tri ure je tekla kri iz globokih ran; končno so mu zaradi gotovosti glede smrti še srce s sulico prebodli. In vendar so se strašno bali njegove napovedi: “čez tri dni bom vstal” (pr. Mt 27, 63). Zato gredo Pilata prosit, naj grob zavaruje do tretjega dne. Na rezek Pilatov odgovor so sovražniki šli, kamen zapečatili in grob zavarovali s stražo (Mt 27, 65).

GOSPODOVO VSTAJENJE IN PRIKAZOVANJE

A Jezus naš je vstal od smrti. V zgodnjih jutranjih urah prve velikonočne nedelje je s poveljanim telesom vstal iz zaprtega groba. Globoki notranji razlogi govore, da se je najbrž najprej prikazal svoji materi Mariji.

Neizpodbitne priče pa nam govore vsaj še o teh-le pričazovanjih:

Zgodaj zjutraj na velikonočno nedeljo se je prikazal Mariji Magdaleni (Mr 16, 9; Jn 20, 14 sl, beri evangelij pri maši v četrtek po veliki noči). Isti dan zjutraj drugim pobožnim ženam (Mt 28, 9). Dopoldne ali popoldne na velikonočno nedeljo ga je posebej videl ske-

Prizori s procesije v Spittalu

sani apostol Peter (Lk 24, 34). Isti dan popoldne se je pridružil žalostnima učencema na poti v Emavs in se jima pri lomljenju kruha dal spoznati (pr. evangelij na velikonočni ponedeljek Lk 24, 13-35). Še isti večer pozdravlja v dvorani zbrane apostole z besedami: "Mir vam bodi." Hoče jih popolnoma prepričati o svojem vstajenju: "Kaj ste preplašeni in zakaj vsta'jajo dvomi v vaših srcih? Poglejte moje roke in moje noge, da sem jaz sam; potipljite in pogledjte, zakaj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da imam jaz." Nazadnje v dokaz, da je res On, še je z njimi (pr. Lk 24, 36-47, evangelij na velikonočni torek; Jn 20, 19-23). Na belo nedeljo se je spet prikazal apostolom, da ga je videl tudi neverni Tomaž, ki ga prvo nedeljo ni bilo zraven. Danes pa se je mogel prepričati, ko mu Gospod govori: "Deni svoj prst semkaj in poglej moje roke; podaj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren" V ponižni veri molite Zveličarja: "Moj Gospod in moj Bog!" (Pr Jn 20, 26-29; beri ves evangelij na belo nedeljo; pr. Mr 16, 14).

V dneh pred vnebohodom se je prikazoval tudi v Galileji. Prikazal se je n. pr. ob Tiberijskem jezeru sedmerim učencem in ob tej priliki izročil Petru najvišjo oblast v Cerkvi (Jn 21; beri evangelij na velikonočno sredo). Prikazal se je enajsterim apostolom na gori v Galileji in jim najbrž že takrat dal veliko naročilo: "Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28, 16-20, evangelij na petek po vel. noči).

Potem se je prikazal več ko petsto bratom naenkrat (1 Kor 15, 6), posebej tudi svojemu bližnjemu apostolu Jakobu (1 Kor 15, 7).

Na dan vnebohoda so ga spet videli učenci, prejeli zadnja naročila od njega, z njim jedli, nato pa šli na Oljsko goro, odkoder se je dvignil v nebo (Pr. Mr 16, 19).

VERA V KRISTUSOVO VSTAJENJE

Brezverni Strauss je nekoč moral zapisati, da je Kristusovo vstajenje srce krščanstva. Res, premočni so dokazi za resničnost Gospodovega vstajenja. Če pa je res vstal, je Jezus podal največji dokaz, da je res Bog, da je ves njegov nauk resničen, da se je odrešenje človeštva v resnici izvršilo.

Zato se apostoli v svojih pridigah in pismih prav na to resnico neprestano sklicujejo. Le odpri n. pr. Apostolska dela, pa boš videl, kolikokrat Peter govori o vstajenju (pr. Apd 1, 22; 2, 24-35; 3, 15); kako Pavel na misi-

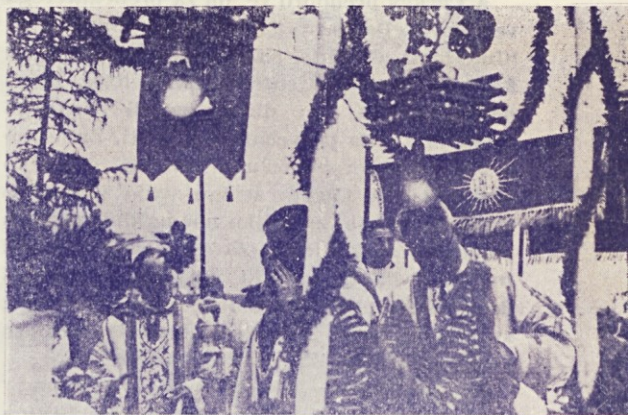
Žonskih potih oznanja to zmagoslavno resnico (pr. Apd 13, 30-40). Globoke misli o vstajenju boš našel domalega v vseh Pavlovih pismih. Korinčanom n. pr, piše: "Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi naša vera" (1 Kor 15, 14). A takoj zatrjuje: "Toda Kristus je vstal od mrtvih" (1 Kor 15, 20).

To vero je od neposrednih prič sprejela Cerkev. Zato že iz apostolskih časov izpoveduje v apostolski veri: "Tretji dan od mrtvih vstal." Zato iz najstarejše dobe praznuje sveto veliko noč kot praznik praznikov, slovesnost vseh slovesnosti. Da, Cerkev se je zdelo premalo le enkrat na leto z dolgo pripravo na veliko noč in s slovesno osmino obhajati globoko skrivnost zmagoslavne vere v Kristusovo vstajenje, ampak je že za dobe Tertulijana vsako nedeljo obhajala spomin Gospodovega vstajenja. Isto priča v začetku 5. stol. papež Inocencij. V Jeruzalemu je v 4. stol. v cerkvi Božjega groba škof vsako nedeljo pri jutranjicah prebral evangelij o vstajenju. V vzhodni Cerkvi še zdaj od prve nedelje po binkoštih pa do cvetne nedelje čitajo vsako nedeljo pri jutranjicah iz evangelijev odstavke o Gospodovem vstajenju. Pri Rusih še sedaj beseda "voskresenje" pomeni ne samo vstajenje, ampak tudi nedeljo (Pr. Fr. Ušeničnik, Katoliška liturgika 2, Ljubljana 1945, 151). Da, bogoslužje po rimskem obredu se prav vsak dan vsaj na dveh krajih med sv. mašo spominja Gospodovega vstajenja.

Sveta velika noč je torej za nas praznik globoke žive vere in brezmejnega zaupanja v Gospodovo zmago.

VERA V NAŠE VSTAJENJE

A že apostol Pavel je z mislijo na Gospodovo vstajenje združeval misel na duhovno vstajenje človeštva. Kakor je Kristus uničil satanovo moč, greh in smrt, tako tudi mi pretrgajmo s hudičem, strastmi, grehom in vstanimo k svetosti življenja, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih v slavo Očetovo, tudi mi zaživelimo novo življenje (Pr. Rimlj 6, 4). Ker je nevernikom prav zakrament sv. krsta pomagal do duhovnega vstajenja od mrtvih, je Cerkev v sivi davnini v sveti postni dobi na tisoče katehumenov pripravljala na sveti krst, na sveto veliko noč slovesno blagoslavljal krstne studence, v zgodnjem velikonočnem jutru krščevala na duši mrtve pogane in jih iz krstnega tolmana dvigala v novo življenje. Kako lepa je bila njihova velika noč; saj so z Gospodom tudi sami svoje vstajenje praznovali! Milijonkrat srečen mali slovenski narod, ko so mu pred davnimi stoletji sveti misijonarji pomagali z milostjo sv. krsta do prave velike noči duhovnega vstajenja!

A Cerkev predočro ve, da za prenekaterega vernika velja bridka beseda iz Razodetja: "Ime imaš, da živiš, pa si mrtev" (Raz 3, 1). Živiš naravno življenje, a tvoja duša je za nebesa mrtva, ker nimaš zaradi smrtnega greha življenja posvečujoče milosti. Zato moreš v postnem bogoslužju zazreti s koliko skrbnostjo se Cerkev že vso svojo zgodovino trudi, da bi vsaj za veliko noč na duši mrtvim pomagala do življenja. Zato tako iskreno želi in prosi, da bi verniki vsaj za veliko noč dobro prejeli tisti zakrament miru, zakrament sv. pokore, ki ga je Jezus prav na dan svojega vstajenja postavil (Jn 20, 22-23).

Končno Cerkev vé, da prav živi Jezus v zakramentu presv. Rešnjega Telesa hrani, poživlja, mmoži nadnaravno življenje v duši in v naše umrljivo telo polaga klice vstajenja od mrtvih (pr. Jn), zato nam celo ukazuje v svoji skrbi za nas, da ob velikonočnem času prejmemo zakrament vstajenja: Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in ob velikonočnem času prejmi sv. Rešnje Telo.

KAKO TOREJ PRAVI VERNI SLOVENEČ OBHAJA VELIKO NOČ

Tolikokrat nas tare obupanost, potrnost; jokamo nad nesrečo doma in trpljenje v tujini nas mori. A najgloblji vzrok našega górnja je plitva, mlačna vera v Jezusovo moč in zmago. Poživimo v sveti velikonočni dobi vero in zaupanje v Jezusa. Pojmo z globokim notranjim prepričanjem prelepe slovenske velikonočne pesmi, polne zmagoslavja.

Svojo prvo veliko noč, svoje prvo duhovno

vstajenje smo doživeli na dan svojega krsta. Obnovimo za sveto veliko noč, ko Cerkev tako slovesno blagoslavlja krstni studenec, temeljito krstno obljubo. Obhajajmo vsako nedeljo malo veliko noč z obnovo krstne obljube. Poromaj pogosto v duhu v svojo ljubo domačo župno cerkev, ustavi se pred svetim krstnim kamnom, ponovno v duhu prejmi sv. krst in tako praznuj pogosto svojo veliko noč.

Saj je res, da je toliko božjega življenja v Cerkvi tudi v tej dobi, a bo tudi res, da je toliko mrtvih udov skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa, ki je Cerkev. Kako boš mogel prav obhajati praznik življenja če tudi tebe zadeva beseda: "Ime imaš, da živiš, pa si mrtev" (Raz 3, 1). Jezus je v svojem življenju obudil vsaj tri mrtve: mladeniča iz Naima, Jairovo hčer in prijatelja Lazarja (pr. Lk 7, 11-17; Mt 9, 18-26; Jn 11, 1-44). A kolikor več je vredno nadnaravno življenje neumrljive duše, toliko višje je vstajenje duše k nadnaravnemu življenju kot obujenje mrtvega telesa. Zato se n. pr. v spovednici, kjer ti spovednik pomaga do duhovnega vstajenja, vrše večji čudeži kot so se takrat, ko je Jezus mrtve obujal v življenje. Misliš vstati z zakramentom sv. pokore vsaj za veliko noč iz groba greha? Pravi kristjan si do takega vstajenja pogosto pomaga: vsak mesec da, če je mogoče, še bolj pogosto. Reči moramo, da so ob zakramentu sv. pokore izbrani slovenski fantje v zadnjih letih rastle v svete značaje. Kako veselo veliko noč so praznovali v svoji duši ob tedenski sv. spovedi!

Hvala Bogu, da jih že dosti vé za Jezusovo obljubo: "Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan" (Jn 6, 54). Koliko fantov trohni doma po kraških jamah in gozdovih, a v neizrazljivo tolažbo nam je, da bodo nekoč kot prvinci tako majhnega izkrvavelega naroda častljivo vstali od mrtvih prav zato, ker so prenekateri mesečno, tedensko, da vsak dan uživali kruh življenja. Lepše velike noči pač ni mogoče praznovati kot uživati tistega Jezusa, ki je častljivo od mrtvih vstal. Tako veliko noč moreš pogosto: mesečno, tedensko, včasih dnevno praznovati. Veliko govorimo o obnovi in vstajenju slovenskega naroda. Prav! A do pravega vstajenja in obnove nam more pomagati le od smrti vstali Odrešenik: živa vera vanj, življenje iz zakramenta sv. krsta, zvestoba krstni obljubi, življenje iz zakramenta presv. Rešnjega Telesa, pošteno in značajno življenje v posvečujoči milosti, opora velikonočnega zakramenta sv. pokore. Brez Jezusa ne za narod ne zate ni pravega vstajenja, resnične velike noči. — "Jaz sem vstajenje in življenje" (Jn 11, 25).

Dr. FILIP ŽAKELJ

Velikonočna razglednica iz domovine.

Apostoli po Kristusovi smrti — podoba naše malodušnosti. (Slikal E. Burnand.)

KATOLICIZEM - VERA VESELEGA ZAUPANJA

Vstajenje, veliki dan, ko je Gospod "premagal smrt in nam odklenil vrata večnega življenja", je najdragocenejši temelj naše vere. Na njem se dviga veličastno poslopje katolicizma v sijajnem blesku brez sence. Najčudovitejša svetloba pa izvira prav iz temelja in je luč veselja. Katolicizem je vera veselja, je vera resničnosti, miru, zaupanja in ljubezni.

Da morejo ljudje, ki slede zmote ali ki slabo žive, učiti pesimizem, je lahko umljivo. Kako pa je to, da so črnogledi med krščeni- mi, da bereš in slišiš med katoličani toliko zdihovanja, godrnjanja, malodušja in strahu? Opazuj pesimiste ali pa se spomni na trenutke, ko si sam sebi natikal črne naočnike, pa boš ugotovil tole:

ČRNOGLEDOST JE NEKRŠČANSKA

1. Črnogledost razpoloženje je nenormalno, bolešno. Takrat ne vidiš in ne sodiš stvari take kot so in kot jih pozneje v pravi luči gledaš, marveč so počrnjene, grde, preteče. Takrat jih ne najdeš tam, kjer so: pod obo- kom nebeške modrine, deležne sončnih žar- kov, temveč so izločene iz stvarstva v stru- penem vzdušju brez izhoda, brez razgleda.

Dokler si tako začaran, nisi gotov v svojih dognanjih, saj razum potrebuje luči, da jasno vidi. Pozneje, ko si spet zdrav, natančno veš, da nisi prav videl.

2. So posebne narave z določenimi telesni- mi posebnostmi, ki so podvržene takim bo- lestnim razpoloženjem. Morda so — če imajo talent — pripravi za umetnike mračnih barv in otožnih stihov, nikoli pa ne za velike mi- slece, za izumitelje, za vodnike.

3. Naš pesimizem je mnogokrat zašel v du- šo z vsem tem, kar vdihavamo nekrščanskega, z napačnimi nazori, ki se vrivajo v naša na- čela, z ravnanjem, ki smo se ga nevede nav- zeli v popačenem okolju.

4. Posebno pa materialistična nesnaga ote- ži voljo, zamrači podobe domišljije, zastrupi čuvstvo, umaže hrepenenje in zamegli razum. Nosi vse to s seboj, obenem pa zavest, da bi moralo biti drugače, da si nekda j ril za ideali, visokimi in plemenitimi — kdo ne bi postal pesimist?

5. Grešne navade vodijo ali v navidez brez- skrbno razbrzdanost, ki pleše nad prepodom obupa ali pa te pahnejo naravnost v to brez- no. Hudič vzgaja, kolikor more, črnogledce:

ti kar sami teže navzdol in se zablaka odrečejo dejavnosti.

6. Kaj pa rđarci "usode", mnogo in mučno trpljenje? Ali ne razlaga večina pesimistov svoje "filozofije" s tem? Tudi trpljenje more človeka speljati — če se mu da, če se je dal zajeti kateremu od prej naštetih sovražnikov ja če ni dovolj "živel iz vere".

Prav to, da se premalo trudimo postgrtati stari kvas in da premalo razmišljamo, zato tudi premalo občutimo veličino moč in veselje naše vere, prav to pomaga, da podlegamo napadom z desne in leve in da končno lahko izgubimo celo vero samo.

V KATOLICIZMU JE VESELJE

Katolicizem je vera veselega zaupanja. Sin božji je za nas storil vse, prav vse. Kri s križa uničuje vse naše grehe, milosti so tam neizčrpne: "Bog je s krvjo Kristusovega križa ustvaril mir in tako po njem s seboj spravil vse, kar je na zemlji in kar je v nebesih." Ko je Jezus z lastno močjo vstal, je postal križ Njegova kraljevska zastava. On sam pa kralj vseh časov in vse večnosti. Lepše od vsake poezije izpove v imenu nas vseh sv. Cerkev prekipevaajočo radost, pomešano z občudovanjem in brezmejno hvaležnostjo: "O srečna krivda, ki je zaslužila imeti tako velikega, tako vzvišenega Odrešenika!"

Vsa zgodovina je posebej kronika zmagoslavja Kristusovega: posamezniki, družine in narodi mu prepevajo slavo s svojo zvestobo, poštenjem in žrtvami ali pa dodajajo Njegovi simfoniji potrebne disonance z odpadci, sovražstvom in pogubljenjem.

Blagor vsem, ki slede zmagovitemu križu, ki vanj zro, kot so z očmi iskali bronasto kačo pripadniki izvoljenega ljudstva! Nobeden sovražnik ni močnejši od njih, nobena bolezen jim ne more škodovati, vse hudo se jim spreminja v dobro. Ker pa je to, dokler smo še majhni v svetosti, večkrat prikrito očem, je

Iz taborišča: Vstalega Zveličarja nesejo...

prav, da se sestavin sreče božjih otrok večkrat spomnimo. Tako bomo tudi razumeli, kako je mogoče biti deležen tretjega blagra (t. j. žarlostiti se nad lastnimi padci; nad zlom, ki stiska duše mnogih; nad temo, v kateri toliki žive; nad usodo tistih, ki padajo v pogubljenje; nad ranami božje Cerkve, "neveste krvi") obenem pa izpolnjevati Jezusovo zahtevo "Bodite popolni, kot je popoln vaš Oče!" in Pavlovo priporočilo: "Veselite se v Gospodu in še vam pravim: veselite se!"

1. Ko bi ti zjutraj povedali: Zvečer boš spet doma, domovina ti je rešena, oče in brat nista mrtva, čakata te in vsi tvoji, hiša ti ni porušena, imetje ne pokradeno, vse te čaka, pridi in delaj! — ali ne bi bile vse ure od jutra do večera en sam vrisk, ali ne bi hrepenenje neprestano prehitevalo najhitrejših prometnih sredstev, neučakanost bi ti razvrednotila vse, s čimer bi imel opravka tisti dan, zoprno bi ti bilo vse, kar bi te skušalo zadržati v begunstvu. Vse to pa bi bile majhne reči, steklen drobec proti prekrasni vazi, ne — sploh ni prisodobne, ki bi mogla pokazati ničnosti kakršnekoli "sreče" na zemlji v primeri z večnim blaženstvom v Bogu, ki nas čaka. Kako torej, da se moremo toliko ukvarjati z minljivimi rečmi, ki naš skušajo pritegniti ali celo odvrniti nas od cilja? Kako da nam misel na to, kam smo namenjeni, ne prepaja duše z veseljem, srca s hrepenenjem, oči z dobrotljivostjo? Vsak utrip srca naj bi bil nova zahvala Stvarniku, da nam je dal življenje, ki vodi k Njemu.

2. Cilj, ki presega vse predstave — o, prav to, se bojim, nam mnogokrat jemlje dobro voljo, da bi se vračali k njemu —, nam zagotavlja neskončna dobrota božja. Moj vzorni profesor dr. Pečjak je v svoji učenjaški sobici pri sv. Jakobu v vrsti drugih spominov, ki mi jih je pripovedoval ob zadnjem obisku proti koncu vojne, povedal to zgodbo: Govoril je z ženo, ki je izjavila, da je popolnoma gotova svojega zveličanja. Profesor se je ustrašil in jo vprašal, kaj ji daje to gotovost, Morda ti malo dá nase? Ne, neprestano misli na Jezusovo usmiljenje in ljubezen do grešnikov in se ne boji, da bi jo ob smrti zapustil. Ko je tenkočutni moralist in raziskovalec duš te zaslišal, je bil popolnoma pomirjen. — Res je, kot pravi p. Mateo, da je naša največja napaka strah, malodušnost, nezaupanje; res pa je to tudi najbolj nerazumljiva napaka. Več dokazov in bolj prepričljivih kot jih je dal Jezus za svojo ljubezen do nas, ni mogoče dati. Pa vendar se sami žalostimo vedno znova pri dvomih vanjo. Ne moremo se dovolj nadejati, čuditi pozabljivi nezaupnosti Judov v starem testamentu — pa smo jim sami le preveč po-

dobni. Ne tako! Zaupanje nam bodi stalen vir veselja in podjetnosti.

3. Zaupanje še posebej izbaja iz sv. krsta. Ni nam treba trepetati, kot za pogane, ali bomo vredni prejeti krst želja in tako stopiti v božjo Cerkev in po njej v zveličanje, saj smo že njeni člani. To veliko milost nam je Bog naklonil takoj po rojstvu brez naše najmanjše zasluge. Vozimo se k cilju na parniku, medtem ko se stotine milijonov ljudi borijo v valovi v čolnicah ali oklepajoč se desak — tako prisposodbo je nekdo našel, da je pokazal prednosti katoličanov pred ostalimi ljudmi.

4. Dokler smo z Jezusom, je in mora biti vse dobro. Živeti z Jezusom, biti del Njegovega skrivnostnega telesa samega, pa je po Njegovi dobroti tako lahko. Ni nam treba zavičati apostole, češ živeli so z Njim, poslušali Ga, On jih je vodil, On jih je slabotne in nevedne napravil za zavojevalce sveta — tudi mi živimo z Njim, Ga poslušamo v Cerkvi, On nas vodi in z Njim zmoremo vse.

5. Imeti Očeta ki je vsemogočen — ali se to ne pravi, živeti vdano, brez strahu, veselo? Imeti očeta, ki je vseveden — ali se to ne pravi, sprejeti kot zaklad vsako njegovo besedo in napajati svoj revni um v morju njegove modrosti? Imeti očeta, ki je Ljubezen sama — ali ni to vse, kar si moreš želeči?

6. Božjemu otroku so vse težave le dokaz Očetove dobrote — saj jih dopušča ali pošilja edini vzgojitelj, ki do dna pozna otroka in se nikdar ne zmoti v izbiri sredstev. Brez truda in dela nihče ne more postati mož. Zapletenost sveta nam ni v stanju vzeti vesele dejavnosti ali nas zaplesti, da ne veš ne kod ne kam, kajti "kdor najde v vsem eno in vse navaja na eno ter v vsem eno zre, ta je lahko stanovitnega srca in miren v Bogu." (Tomaž Kempčan).

7. Posebno pa nam je, Jezusovim bratom, srce veselo, ko se more v molitvi porazgovoriti z Očetom. To pa tako kot pravi J. Vianney: "Vera je, kadar govoriš z Bogom kot bi govoril s človekom." Enako trdi duša iz vic: "Navadite se govoriti z našim Gospodom kot s svojim najboljšim prijateljem. Ne govorite in ne delajte ničesar, preden se niste z njim posvetovali."

8. Dejstvo, da živimo v usodnem času, je nekaterim spet prilika za nezadovoljstvo, pa je le nova božja dobrota. Hvaležni smo Odrešeniku, da moremo biti ne le priče, ampak tudi sodelovati v mogočnem boju s silami pekla. Jezusova in Marijina prikazovanja

krepe naše zaupanje, vlivajo novega poguma našim dušam in nas pripravljajo na čas velikih odločitev. Treba pa se je predati do kraja; Marija je v enem svojih prikazanj prav zahtevala od nas celo srce brez najmanjšega pridržka. Le našo nekatoliško brezčutnost izpričuje to, da mora taka mati prositi za to, kar bi moralo vedno biti njeno.

Povzetek vsega bi bil tale: Vse je v zveličanju, za zveličanje nam jamči vstali Zveličar. Zato je naša vera vera veselega zaupanja.

Da je katolicizem vera optimizma, dokazuje vsa njegova preteklost. Zlasti tri značilnosti občuduje človek, ko študira to veličastno zgodovino: realizem, zaupanje in ljubezen; in optimizem je četrta, nujno združena z onimi.

REALIZEM. Znanosti s filozofijo so se v katolicizmu povezale z razodetjem. To pa je edina možnost, da človek že na zemlji more obseči vse in da si ustvari medlo podobo o večnosti ter o božjih skrivnostih. Poznanje resničnosti omogoča tudi razumevanje pravih odnosov med stvarmi in njih ocenjevanje po dejanski vrednosti. Vse to je pogoj, da življenje prav naravnaš in da se vedno prav odločiš.

ZAUPANJE daje potrebni mir in potrebne energije za ustvarjanje. Odtod krščanska kultura, ki so v primeri z njo vse druge nepomembne.

LJUBEZEN dela svetnike, odlikuje družbo in napravlja iz vsakega dela nadnaravno vrednoto. Ljubezen je dala življenje redovom, spreobrača pogane in bolne kristjane. Ljubezen je odrešila in rešuje svet.

Tisti, ki so vedeli, kaj je svet in življenje, ki so zaupali Vsemogočnemu in ki so v plamenih Zveličarjevega Srca zagoreli v dela ljubezni: tisti so bili in bodo optimisti.

Prof. GERZINIĆ

Od "žegna" v taborišču gredo.

OJ, VELIKA NEDELJA...!

Oj, velika nedelja!

Sestra Gospodovega povelečanja in pomladne moči!

To je dan, ki ga je naredil Gospod, radujmo se in veselimo se ga!

V jutranjo meglo plane glas zvonov in pesem radosti. Nad mlado polje se dvignejo bandera in od mrtvih vstali Bog hodi v zlati monštranci med sadovnjaki.

S šumom se razpira popje in drevje pričena cveteti. V potoku narašča voda in od gora vleče mrzel veter, ki razganja meglo.

Hiše so obsijane z lučjo in roženkravt in rožmarin slutita pomlad.

Aleluja, aleluja!

Krepke roke držijo banderske drogove. Fantje gledajo v zrak, ker se bandero zadeva ob veje dreves. Počasi stopajo in obračajo bandero proti vetru, da lepše plapola, posnemaje v svojem frfotanju glas ptičjih peruti.

Ministrante, ki nosijo sveče, boljjo roke, zvončki izmenoma pozvnanjajo in baldahin diši po kadilu.

Gospod župnik ima zlat plašč in sivo glavo. Na stožalu monštrance se igra sonce in pevec pojejo: "Premagal je pekel in smrt..."

Tako stopa procesija. Žene s škapulirji in velikimi svetinjami na modrih trakovih molijo v vresečem zboru rožni venec. Možje odgovarjajo počasi, kot je počasna in težka njih hoja in misel, ki se sprehaja od Boga do polja in živine.

Dekleta imajo nova krila in dišeče robce in fantje stopajo kot vojaki v paradi z živim korakom in izzivalnim pogledom. Otroci venomer klepetajo — menijo se o pirhih in poticah.

Zvoni Gospodovemu vstajenju na čast.

Doma čaka zegen.

Miza je pregrnjena, gnjat diši, potica in pirhi leže ob hrenu in klobasah in na vsem počiva blagoslov.

Tako Bog posvečuje darove zemlje.

Otroci so lačni in se gnetejo k mizi. In oče se prekriža in vsa družina z njim in moli svečano kot nikoli sicer: na čast vstalemu Zveličarju in za mlado setev...

Na vasi sekajo pirhe in pomaranče in v cerkvi se pričena velika maša.

In duhovnik zapoje z velikim glasom:

Bratje, postrgajte stari kvas, da boste novo testo, ker ste opresni; zakaj naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano...!"

Nad tabernakljem stoji Kristus s praporcem in škrlatnim plaščem.

Pod cerkvenim ostrešjem si znašajo ptiči gnezda.

"Ker zima je prešla, prenehal je dež in se umaknil. Cvetlice so se prikazale v naši deželi, čas za obrezovanje je prišel, glas grlice se je začul v naši deželi."

To je dan, ki ga je naredil Gospod, radujmo se in veselimo se ga!

Aleluja, aleluja!

Naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano. ("Oznanilo")

Koče med kopastimi hribi so praznično razpoložene. Danes dopoldne so se odvezali bronasti zvonovi. Iz pobeljene cerkvice sredi vasi je čuti močno orgljanje. Lepo se ujemajo zvoki velikonočnih pesmi s svilenimi cvetovi češenj, opojnim vonjem medu, ki ga prenaša veter skoz vas, in svetlim zelenjem brsteče pomladi. V sončno luč in žvrgolenje ptičev se oglasi zdaj zdaj raglja.

Velika sobota. Na koru za orgljami sedi organist Tine. Kakor skozi satje meče sonce rumeno svetlobo skozi vretenčasta cerkvena okna. Tinetu iščejo oči za vegastimi notami, s prsti tipa po črno-belih tipkah, z nogami vabi iz nadsušljivih orgelj najnižje glasove. Kadar je v notah bolj čudno zapisano, se mu nagrbani čelo in nasršijo obrvi. Naenkrat preneha igrati:

"Ti zlomek, ti. Ta-le "fis" mi nagaja."

Potem poskuša.

"La, la,..."

Zavrtil se s klopi. Po zaprašnem stolu se vzpne k piščalim, ki stojijo kakor vojaki po velikosti in v dveh vrstah. To, ki mu vedno nagaja, sname, ji popravi jeziček in nekajkrat pihne vanjo.

"Upam, da bo. Jutri mi ga ne smeš lomiti!"

Spet se spravi za orglje, še enkrat poskusi. To pot gre. Kar okna se tresejo, kadar pritisne z nogo najnižji bas. Tinetu je prijetno pri sre. Zadovoljno spravi črnoobrobljena naočnike v žep, se ozre nekajkrat po cerkvi, potem jo mahne ven. Velika kaplja blagoslovljene vode se mu sveti na sredi rjavega čela.

Počasi se pomika za župnikovim plotom. V nos mu silijo močni vonji češenj, ki z župnikovega vrta visi globoko na pot. Široko se razkorači pod cvetočimi vejami, roke vtakne v žep in se ozre po nebu. Mimogrede oplazi z očmi župnikovo okno, nato pa z desnico odtrga konec veje z grozdnom cvetja. Mahne jo dalje proti domu in poltiho zvižga zadnji preludij.

"Prav za prav ni ravno prav, da sem tole veliko odlomil. Morda bi kaj rodila. Končno pa: gospod župnik ne bo hud, ker me ni videl, žena bo pa le vesela, ker me tudi ni videla, kje sem jo odlomil."

Rjavi kolesnici se družno vzpeneta proti hiši. Sredi teče svetlozelen trak trave. Tine opazuje oddaleč svojo hišo. Kar čedna je. Pobelil jo je, nekaj jablan cvete krog nje, staro hišo ne na paglavem blizu. Skladovnica drv je prislomljena ob bajto.

Med hišo stopi Tine na klop in pokuka skoz odprto okno v kuhinjo. Žena lika namazni prt. Vsa je v črnem in globoko zamisljena. Tine potrka na šipo. Ona se zdrzne. A ko opazi Tinetov nasmejani obraz za železnimi križi v oknu, je huda:

"Ti prismođa, ti! Kaj me pa strašiš!"

"Nič! Le po pirhe sem prišel, če jih bo letos kaj!"

"Pojdi no noter, se boš opravil za procesijo!"

"Kako smo pa kratki danes. A pirhov ne bo nič?"

Ona lika naprej, ne da bi se zmenila zanj. Koga drugega bi vrglo to ženino ravnanje s tira, Tinetu je prav vseeno. Pozna jo že. Seveda, spet na sina misli, ki je padel lani o Veliki noči. Saj ga je imel tudi on rad, pa še kako. Vendar, če ga ni več, ga ni. Je že tako. Kaj bi zato ven in ven tarnal in sam sebi grenil življenje! Tako misli Tine, ko stika po žepih za tobakom.

V kuhinji sede k mizi. Nič ne reče, samo gleda ženo pri delu. Od časa do časa potegne globoko iz cigarete dim vase in ga puhne kakor slučajno proti ženi. Potem spet motri beli platneni prt, po katerem vleče žena likalnik.

"Saj res, Malka!" vstane naenkrat, kot bi se nečesa važnega spomnil. "Tole češnjevko vejico imam zate. Ali ni lepa?"

"Le kje si jo odtrgal?"

"Tamle na bergu je rasla!" se zasmeeje

Tine. Tudi ona se morasmejati. A se spet zresni, kot da bi se ji ne spodobilo smejati.

"Malka, mi boš kaj pirhov dala?"

"Saj si jih sam barval, kaj me boš tako otročje spraševal!"

"Kako si pa ti slabe volje."

"Kaj bi ne bila. Velika noč je jutri."

"Saj prav zato bi ne smela biti. Vsak pošten kristijan je na Veliko noč vesel."

"Da, kjer so vsi živi."

Ne more naprej. Solze jo tišče v grlu. Preveč rada ga je imela, Pavla. Oba molčita.

Stenska ura glasno udarja. Vrabei se love v vrtu v pomladni luči.

Tine stopi s trdimi koraki po sobi. Iz kota v kot. Kako bi razveselil ženo? Velika noč je vendar praznik veselja. Nobene žalosti ne sme biti ne na licu, ne v duši.

"Malka, ali se spomniš naše stare tete?"

"Seveda se je."

"Ko bi bila ona še živa, bi jutri v cerkvi spet tisto pela: Danica priplula na svetlo je noč, tidrajlalalalalala..."

"Veš kaj, Tine, rajše bi na Pavla mislil, kot da norčije zbijaš. Tako si..." Ne ve, kaj bi rekla.

"Meni se pa zdi, Malka, da je drugače res. S pravim očesom je treba gledati. Kaj misliš, komu je danes boljše: Pavlu ali nama? Jaz stavim, da njemu. Zakaj naj bi se potem zaradi njega držala ko dva lipova bogova, da bi naju bil še on žalosten, ko bi naju videl. Peti bi morala, peti."

"Seveda, ti bi še plesal rad."

"Kaj ni lepo, da je Bog ravno za Veliko noč sprejel njegovo daritev? Njega samega je sprejel kot dar."

"Danes bi hodil za procesijo pri gospodu župniku pod nebom. Lep črn talar bi imel na sebi."

"V nebesih ima vse lepše."

"Potem bi domov prišel. Pirhov bi mu dala, on bi nama pa pripovedoval, kako je v bogoslovju, kako bo z novo mašo."

Tine molči. Seveda bi bilo vse tako, saj on to ve. A lepo mora biti kljub temu, da ga ni več med živimi.

"In, Malka, ko bi sedajle k nama prišel iz onega sveta, kaj meniš, bi nama rekel? Da jokajva in stokajva? Mislim, da bi o sreči govoril, ki jo uživa. Hej, gori imajo vse drugačne orglje, kot so v naši cerkvi, z več registri in piščalmi, pa tudi organisti so boljši. Hud bi bil Pavel, ko bi naju videl kislja in objokana, hud. Vsak človek mora preživeti veliki petek in priti do Velike nedelje, je zadnjič župnik pravil. In Pavel je prvo že odpravil, zdaj ga čaka le še veselje."

"Že, ampak..."

"Nič ampak. Vesela bodiva, ker nimava čemu biti žalostna."

Tine si zvižga od zadovoljstva, ker je ženi tako moško povedal. Jutri bosta vesela oba, dobro ve. Hm, take besede so vredne, da si nažge novo cigareto.

V zvoniku drobijo med mogočnimi udarci velikega zvona mali zvonovi. Po zviti poti se med zelenimi in rjavimi preprogami pomika procesija. Mimo znamenja med vitkima topoloma se vije in med hišami, iz katerih diši po žegnu in platnenih prtih.

Skoz lino na koru opazuje Tine pisano kačo. Tamle zadaj je Malka v črni ruti.

Zgodaj zjutraj na veliko nedeljo je Tine ves potan. Za orgljami sedi in z vsemi štirimi igra, da ga okroglolični kerubinčki z oltarja začudeno gledajo. Srečen je in vesel, da zlepa ne tako. Včasih mu oči uidejo preko not k ženi, ki poje sredi ostalih pevcev na vse grlo: "Skalovje groba se razmakne..."

Vonj po kadilu visi kot megla nad sklonjenimi glavami. Sonce v vsem bogastvu zbira v cerkev svojo luč, ki se lomí v pisanih oknih. Nad oblakom dima stoji velika bela hostija. Ljudje čutijo mir in srečo.

Tudi Tine in Malka — in njun Pavel.

JANKO

SVETI OČE NAS TOPLO VABI

Sveti oče Pij XII. obhaja 3. aprila petdesetletnico svojega mašništva — zlato mašo. In ravno za ta dan je dovolil vsem mašnikom celega sveta, da lahko darujejo poleg običajne nedeljske svete maše še eno posebno mašo — pa ne toliko v zahvalo Bogu za dar 50 letnega mašništva svetega očeta, ampak za spreobrnjenje grešnikov: preganjalcev Boga in Njegovе Cerkve. Objavljamo prevod lepega papeževega pisma, s katerim poziva duhovnike in vernike k daritvi in molitvi v ta namen.

Boj med dobrimi in hudobnimi, ki vodi razvoj človeške zgodovine, se ni nikdar tako zostril kakor prav v naši dobi.

Kot čuvar iz Vatikana gledamo po vseh delih sveta in občudujemo z velikim veseljem, kako blestijo vrste dobrih v takih krepostih, kakor jih poznamo samo iz časov prvega krščanstva — a prav tako nas prevzema huda žalost in skrb, ko vidimo, da je hudobijsa doseгла tako strahotno stopnjo zlobe, kot je drugi časi niso poznali.

Strah nas je, ko Vam moramo govoriti o tem zločinu, ki ga opazujemo, namreč o brezboštvu in sovraštvu do Boga. Toda dolžnost apostolske službe nam ukazuje, da moramo spregovoriti.

To zaničevanje božjega zakona, ki je bil prvi greh človekov in je najstrašnejši vir vseh drugih hudobij, se v naših časih pojavlja širši kot kuga po vseh delih sveta.

Človek, ki zavrže Boga, zavrže tudi svoj duhovno veličino in postane suženj snovi, ki uniči v sebi vse kreposti.

Oni, ki sovražijo Boga, se poslužujejo vseh sredstev, da bi škodovali svetim stvarim; navedimo knjige, časopise, radio, javna zbiranja in zasebne razgovore. "In zemlja se odprla žrelo brezna in dvignil se je dim žrela kakor dim velike peči, in zatemnelo je sonce in ozračje od dima iz žrela" (Raz 9, 2). Vemo, bratje, da se mnogo tega zgodi pod zlobo in sebnim vplivom satanovim, kateremu je lastno sovražiti Boga.

Skušajte, duhovniki, z verniki, ki so vam o oskrbo izročeni, narediti vse, da počastijo božje ime, ki ga slave angelske vrste.

Greš sovraštvu proti Bogu je ne le največji greh, ampak po besedah sv. Tomaža Aquinskiga greh proti sv. Duhu, in kaže strašno nevarnost in težnost grešnih duš.

Kaj je bolj potrebno in koristno kakor priznati Boga? Od njega imamo vse na duši in na telesu, sončno luč in zrak ter sadove zemlje. Vse sladkosti življenja, in kar je najvrednejše, življenje, imamo od njega.

milost božjo, sredstva odrešenja, resnico in zveličanje. Vse naše dobro je njegov dar!

Najbolj moder je in poln usmiljenja je, ko nas iz ljubezni preizkuša in tudi kaznuje zato, da nas poboljša. Kajti bolečina se spremeni v krepost in po božji previdnosti v večno zasluženje. Kdor ima Boga, naj se ne boji za srečo ali nesrečo tega sveta. Dokler nismo izgubili Boga, v resnici ničesar nismo izgubili.

Še več. Ljubezen do Boga človeštvu rodi srečo, dočim sovraštvo do njega prinaša nesrečo. Kdo se ne bi bal in trepetal pred vojno in revolucijo, ki utegneta v bodočnosti zaradi novega orožja tako strahotno pustošiti! Da se temu izognemo, hvalimo in odobravamo vse pobude čim prisrčneje povezanosti med narodi v izognitev teh strahot.

A vse te zveze, že same na sebi krhke, bodo vedno v nevarnosti, da se omajejo, če ne bo zavladala na svetu prava bratska vzajemnost, ki urejuje države in utrjuje pogodbe, posvečuje in vzdržuje zvestobo sklenjenih dogovorov.

Iz izkušnje pa vemo, da se ljudje ne čutijo bratje med seboj, če se ne čutijo kot otroci

ležni tudi drugi. Ni težko najti sredstva za poživitev veselja do vere in za zdravilo proti zločinski neveri božjih sovražnikov! Imate mogočno orožje! Česa ne dosežeš po molitvi, zlasti če se dviga iz nedolžnih ali spokorjenih duš v Jezusovem imenu! "Molitev je obramba vere in moč proti njenim sovražnikom, ki nam grozijo z vseh strani" (Turt. De Oratione).

Vsa sredstva pa presega evharistična Daritev, kjer na nekrvavi način obnavlja Kristus svojo krvavo žrtev na križu in na človeški rod razliva prebogate sadove. Nedolžna kri Jagnjetova slavi nebeškega Očeta, mu prinaša spravo ter mu zadoščuje. Glas Kristusov je močnejši, kakor je bil glas nedolžne Abelelove krvi in vseh pravičnih, kajti Kristusova daritev ima neskončno vrednost.

Res, brezboštvo in sovraštvo do Boga je najstrašnejši greh in največja krivda sedanjega časa; a z daritvijo sv. maše lahko izprosimo usmiljenje za krivce, lahko umijemo ta strašni zločin. S sveto daritvijo lahko preprečimo vse zle posledice in poskrbimo za veličastno zmago sv. Cerkve.

To razmišljajoč, smo spoznali za primerno,

K ZADOSTILNI SV. DARITVI

Istega Očeta, če ne čutijo spoštovanja do božjega Zakonodajalca, so vse pogodbe prazne besede.

Če ljudje hlepe samo po užitkih, so kakor zveri, ki v krvoločnem pohlepu druga drugo požro.

Nasprotno pa iz čiste vesti vstaja hvala Bogu ljubljenu in povsod pričujočemu. In to je pot, po kateri moremo priti do napredka ter preko zunanjih dobrin do notranje sreče ter končno do nebeške, ki jo pa nikoli več ne bomo izgubili.

Trudite se na vse načine in porabite vsa sredstva, ki so vam na razpolago, da pomagata onim, ki blodijo zunaj rešnje poti. Z molitvijo, besedo, dobrimi deli in vrhu vsega z glednim življenjem, ki odraža božjo dobroto ter zbrisuje krivico.

Grešniki naj mislijo na dobrega Očeta, ki "kliče za izgubljenim sinom, ga sprejme, ko se skesa svojih grehov. Podari mu pitano tele od veselja, da se je vrnil. Zakaj? Zato, ker je našel izgubljenega sina in ga ljubi bolj, ko ga je znova dobil. Koga nam predstavlja ta oče? Boga, ki je najboljši med vsemi očeti". (Tert. De poenit).

Kdor je sam veren, mora storiti vse, da postanejo nadnaravnega bogastva milosti de-

da dovolimo Vam in vsem vašim duhovnikom na letošnjo tiho nedeljo opraviti posebno drugo sv. mašo za odpuščanje grehov. Duhovniki, ki se iz tega ali onega vzroka te pravice ne bi poslužili, naj se pri svoji običajni maši spominijo Naših namenov!

Verniki, ki morajo kot udje skrivnostnega telesa Kristusovega sočutiti veselje in žalost sv. Cerkve, naj se na vaše vabilo v obilnem številu zberejo okrog oltarjev! Spoznajo naj resnost razmer in naj prosijo Boga z vso gorečnostjo ter v strnjenih vrstah pristopijo k sv. obhajilu!

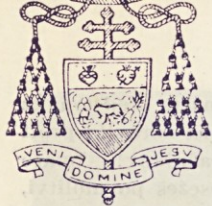
Trdno smo prepričani, da boste vsi z globoko pobožnostjo izpolnili to našo prošnjo, roteč Boga, naj nas obvarje bližajočega se zla in naj njegova ljubezen vse obnovi v Kristusu, da bomo čimpreje učakali svetovni mir.

Vam, Vašim duhovnikom in vernikom iz pastirske ljubezni podeljujemo svoj blagoslov.

V Rimu 11. febr. 1949 v 10. letu našega papeževanja.

PIJ XII.

Slika na levi je delo francoskega umetnika Dangerja, ki nam z njo prikazuje trpečega Kristusa, ki joče kot nekoč nad Jeruzalemom sedaj nad človeštvom, pobijajočim se medsebojno v brezbožnem sovraštvu.

EL CARDENAL SANTIAGO LUIS COPELLO

ARZOBISPO DE BUENOS AIRES
PRIMADO DE LA ARGENTINA

Bendecimos, con todo afecto, a los Eslovenos que han venido a nuestra Arquidiócesis para colaborar con cuantos en la Argentina trabajan por su progreso espiritual y material.

Formulamos fervientes votos porque sean felices en su nueva patria y porque sepan mantener intactas las convicciones Católicas de sus héroicos mayores.

Febrero 15 de 1949.

K
A
R
D
I
N
A
L
O
V

B
L
A
G
O
S
L
O
V

S
L
O
V
E
N
C
E
M.

Z vsem srcem blagoslavljamо Slovence, ki so prišli v našo nadškofijo, da bi se delovali z vsemi, ki se v Argentini trudijo za njen duhovni in tvarni napredek.

Iskreno želimo, da bi bili v novi domovini srečni in da bi si znali ohraniti nedotaknjeno katoliško prepričanje svojih naših prednikov!

+ *Santi apl. Card. Copello*

Ko je tedanji vseučiliški profesor, dr. Gregorij Rožman, pred 20 leti bil imenovan za škofa, si je izbral geslo: "Crucis pondus et praemium", kar bi se po domače reklo: "Breme Križa mi bodi tudi moje plačilo!" In breme križa, ki ga je prevzel na svoje rame s škofovsko službo, je bilo nad vse veliko. Lahko bi bil tudi kot škof živel v siju splošne priljubljenosti, ki je bil dotlej deležen kot bogoslovni profesor in znanstvenik, kot sloveč cerkveni govornik, kot izredno goreč prijatelj in vzgojitelj mladine, kot mož nenavadno dobrega srca in dobrih rok in ne v zadnji vrsti kot zvest Slovenec, kateri je zaradi svojega narodnega prepričanja enkrat že moral okusiti begunski pelin. Vse te lastnosti, ki jih je v obilni meri imel prvotni dr. Gregorij Rožman, je ohranil tudi kot škof. Še več! Poglobil jih je in se kot škof ves vživel vanje. Njegovo škofovsko geslo: "Crucis pondus et praemium" kaže vsa znamenja ple-

Ob dvajsetletnici njegovega škofovanja

menitega apostola, ki kar hrepeni, da bi se v službi večne Resnice ves žrtvoval za duše njemu izročeni vernih Slovencev. In Gospod je svojemu zvestemu služabniku naložil žrtve, kakršnih pred njim ni bil doslej deležen še noben slovenski škof, če izvzamemo Barago, čigar goreči častilec je škof Rožman.

Slovenci smo imeli na škofovskih stolicah velike može: Hrena, Slomška, kardinala M. Missio, nadškofa dr. Sedeja, nadškofa dr. Jegliča, dr. Mahniča, dr. Gnidovca, pa nobeden izmed teh velikanov ni bil deležen takih preizkušenj kakor ravno dr. Rožman, kateri je v letih strahote (1941—1945) v domovini in v letih begunstva bil pravi mučenik. Kakor največji zločinec je bil od sovražnikov Kristusove Cerkve kar pokrit s sramoto, da je tudi v tem postal podoben svojemu Gospodu, ki je tudi v svojo večjo sramoto moral umirati sramotne smrti na križu med dvema razbojnikoma, sam prištet med hudodelce. Vse pa je prenašal z junaško potrpežljivostjo iz ljubezni do izročeni mu duš.

Lahko bi se bil izognil teh strašnih žrtev, ko bi bil molčal. Toda ta mož, ki je ves gorel v službi Križa in njegovih bremen, ni hotel postati "mutasti pes", ki se skrjuje, ko mu volk prihaja trgat zaupano mu čredo. In prav zato je prevzel naše vse silno breme preganjanja in hudičevsko zlobnega sramotenja, da so se celo nekateri verni nad njim zgledovali. Kako ga je moralo to boleti, njega, ki ga je bila sama dobrota.

Danes pa svet spoznava, kako prav je imel; danes Slovenci doma in na tujem v njem spet gledajo svojega apostola. Danes spoznavajo vsi, kako prav bi bilo, ko bi ga bili o pravem času poslušali in ubogali, ko je v imenu svete Cerkve učil in svaril. Danes se bolj ko kdaj zavedajo, da je Cerkev prav učila in da gorje ljudstvom, ki ne poslušajo Njenega glasu, ki govori po ustih svojih apostolov. To, kar je škof dr. Rožman oznanjal med Slovenci, to zdaj oznanja ves kulturni svet. Breme Križa mu postaja plačilo.

Ime škofa dr. Rožmana je postalo veliko med Slovenci in tudi med tujimi narodi. Mi Slovenci pa še prav posebej vemo, da je dr. Rožman zvesto in vneto nadaljeval, kjer je nadškof dr. Jeglič nehal. Če je dr. Jeglič oral ledino, ko je slovensko mladino klical v Marijino službo, je dr. Rožman to delo poglobil, saj je ves gorel za mladino. V mladih srcih je znal vzbuditi tako ljubezen do Marije, da je velik, najboljši del slovenske mladine bil pripravljen na vse žrtve, da bi se ves narod mogel združiti v božjem Srcu Jezusovem in brezmadežnem Srcu Marijinem. Ta slovenska mladina je Cerkvi dala svoje mučence, ni jih bilo malo, a njihovo število se še dopolnjuje.

Kakor ga je bolelo telesno uboštvo, ki ga je v letih gospodarske krize moral gledati da je za siromake razdal vse, kar je imel, in je s težkim srcem sedal k obedu rekoč: "Moj Bog, koliko siromakov pa bo danes brez obeda!" — prav tako in še bolj ga je bolela du-

KAJ IMAM

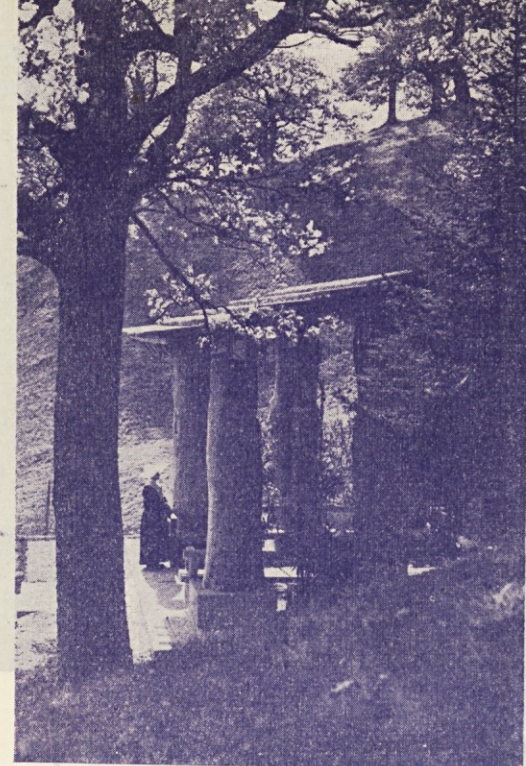
redu. Vprašaj katoličana, kaj ima od katoliške Cerkve, in izvedel boš, da bo v veliki zadregi z odgovorom. Kaj imam prav za prav od Cerkve? Ali se ne bi dalo živeti tudi brez nje? Kako ne! Saj velikanska večina ljudi ne pripada katoliški Cerkvi, visoki milijoni zanj sploh ne vedo. Pa tudi od katoličanov živi velika večina tako, da se za svojo Cerkev prav nič ne meni. Komaj vedo zanjo. Ali imajo vsi ti ljudje kakšno škodo, ker niso v Cerkvi ali ker se za Cerkev popolnoma nič ne menijo? Kaj imam prav za prav od Cerkve, če imam sploh kaj, kar bi bilo besede vredno. V življenju smo postali stvarni. Lepa čustva in stari običaji nas ne zadovolje več. Vedeti hočemo, zakaj in čemu.

ZAKAJ SMO KATOLIČANI

Nekateri odgovarjajo, da smo le zato katoličani, ker smo Slovenci, in bi bili pravoslavci, če bi bili Srbi, mohamedanci, če bi bili Turki, budisti, če bi pripadali narodom daljnega vzhoda, ali protestanti, če bi živeli v anglo-saksonskem svetu. Ta odgovor smatra pripadnost h katoliški Cerkvi le za neko naravno svetinjo narodov iz katoliškega kulturnega kroga. Po njem je pripadnost k Cerkvi le nekaj relativnega. Evropejc je kristjan, Azijec pogan, Arabec mohamedanec. In med Evropejci so romanski narodi katoliški, severni narodi pa zvečine nekatoliški.

Ta odgovor razodeva verski indiferentizem, po katerem so si vse vere v istem redu in vse nekoliko enako "dobre". Od zgolj naravnih okolnosti gnan si izbereš to ali ono vero. Tako cel narod in njegovi poedinci. Stvarno pa je vse eno, tudi če nimaš nobene vere. Zakaj med verami je toliko nasprotujočega si učena, da je bolj pametno stati zunaj njih, če so vse enako dobre in pravilne.

Kristjan, ki veruje v božje razodetje in v božanstvo Jezusa Kristusa, navedeni odgovor zavrača. Nismo zato katoličani, ker smo Slovenci, marveč zato, ker v luči božjega razodetja poučeni vemo, da je katoliška vera edina prava vera. Katoliški Cerkvi pripadamo zato,

V gozdičku ženske kaznilnice v Begunjah.

Če vprašaš zdravega šloveka, kaj ima od zdravja, te bo pogledal debelo in ne bo vedel, kaj odgovoriti. Pa vprašaj bolnika, ki je že več mesecev obsojen na posteljo. Takoj boš zvedel, da je zdravje vse in da brez zdravja vse drugo, kar je zemeljskega, nima prave cene. Blagor zdravim, zdihuje bolnik, ne vedo, kaj imajo, ker so zdravi.

Če bi nas bil kdo vprašal, ko smo bili še doma, kaj imamo od doma in domovine, kako bi bili odgovorili? Ta in oni bi bil odgovoril, da nič, le samo škodo, davke, revščino, ovire pri napredku, zaostalost. Pa naj nas danes kdo vpraša, kaj nam pomeni domovina. Z ognjem v očeh bi mu pripovedovali, kako lepo je bilo nekoč pri nas doma, kako je bila naša domovina napredna, kako pogrešamo v tujini te svoje domovine.

Domovina je kakor zdravje. Njene vrednosti kakor tudi vrednosti zdravja ne ceniš, dokler ju imaš. Njune vrednosti se zaveš šele, ko si ju izgubil.

Podobno kot z zdravjem in domovino v naravnem redu je s Cerkvijo v nadnaravnem

hovna revščina med množico. Zato je ustanavljal nove fare za dušne pastirje, podpiral karitativno delo, si na vso moč prizadeval za razširjenje lajiškega apostolata. Bog je to delo obilno blagoslovil. Dano mu je bilo, da je v družbi nadškofa Jegliča videl triumfe evharistične misli na evharističnem kongresu v

Ljubljani, videl zmagovito misel Kristusa Kralja na mednarodnem kongresu v Ljubljani, potem pa je vse zagrnil mrak velikega petka, ki je trajal vsa ta leta.

Danes obhaja škof dr. Rožman svojo 20 letnico sicer v tujini, vendar v sredi svojih rojakov, spremljan od srčnih molitev vseh ti-

OD CERKVE

ker vemo, da je Cerkev ustanovil božji Sin Jezus Kristus in zahteval, naj vanjo vstopi, kdor se hoče zveličati. Določil je namreč, da je njegova Cerkev edina redna pot zveličanja.

S tega stališča izhajajoč se mi sprašujemo, kaj imamo od katoliške Cerkve, kaj nam ona nudi takega, česar zunaj nje nikjer ni mogoče dobiti.

DOBRINE CERKVE

Kaj je zdravje, nam ve povedati bolnik, ki ga je izgubil, smo rekli; kaj je domovina, čuti tisti, ki biva zunaj nje in se vanjo vrniti ne more. Po tem takem bi vedel povedati, kaj pomeni za življenje katoliška Cerkev, tisti, ki je bil katoličan, pa sedaj ni več. Toda tukaj primera ne drži. Zakaj tisti, ki je bil katoličan, pa danes ni več, je po svoji krivdi izgubil nadnaravno vero, če ne že v Boga, pa v božjo Cerkev. Kdor pa je vero izgubil, je za nadnaravne reči slep. Slepca pa za pot ne boš spraševal.

Pač pa nam iz svojega izkustva vedo povedati, kaj je Cerkev, konvertiti, ki so vzgoreni v nekatoliški veri, pa so z živo vero in nesebičnim srcem iskali Boga in njegove resnice. Mnogi med njimi so morali prehoditi dolgo pot, preden so našli zatočišče v pravi Cerkvi. Prekipevajoč od hvaležnosti do dobrega Boga s solzami v očeh pripovedujejo o zakladu, ki so ga našli v katoliški Cerkvi. Nemški frančiškan p. Severin Lamping je pred nekaj leti zbral dolgo vrsto avtobiografij modernih konvertitov iz vseh delov sveta pod naslovom "Kako so se vračali" (španski prevod — izšel v Buenos Airesu — Volvimos... Autobiografías de célebres convertidos modernos coleccionados por el P. Severino Lamping. Editorial Guadalupe).

Povesti teh konvertitov so boleča očitjanja za nas katoličane, ki smo tako brezbrizni za dobrine, ki nam jih nudi Cerkev. Saj mnogi katoličani niti ne vedo, kaj imajo v Cerkvi. Ali ti veš?

Kaj imam prav za prav od Cerkve? Tri velike dobrine zlasti.

sočev slovenskih beguncev po vsem svetu, spremljan tudi od molitev onih, ki so doma. Od teh prihajajo glasovi: "Ko se bo naš škof dr. Rožman vrnil, bo sprejet tako veličastno, kakor še nikdar ni bil sprejet na slovenski zemlji noben knez". Kakšno zadoščenje je zanj! Kakšno plačilo za silno breme, ki ga nosi!

Sestrška uta v žen. kazn. v Begunjah

ŽIVLJENJSKI CILJ

Prva je garancija za pravo vero v Boga in varnost poti v večnost. Nikdar ne smemo izgubiti spred oči resnice, da se brez vere ne moremo zveličati. Svoj končni cilj, ki po svoji pomembnosti toliko presega vse druge cilje, ki si jih zastavljamo v življenju, da prav za prav le on zasluži, da je cilj, ta svoj končni cilj moremo doseči le, če umrjemo v pravi veri. Če je tako je samo po sebi razumljivo, da je prva dolžnost vsakega človeka pridobiti si pravo vero in si jo ohraniti. Dve vrsti ljudi zlasti je to dobro razumelo, namreč mučenci in konvertiti. Mučenci so bili v posesti prave vere. Ko so jim jo hoteli vzeti, so dali vse, samo prave vere ne. Zgubili so imetje, čast, svobodo, življenje, samo vere ne. Vse so dali za ohranitev prave vere. Konvertiti pa so vse storili za nje pridobitev. Mnogi med njimi so pretrpeli prava nekrvava mučeništva, preden so si priborili pot do prave vere v katoliško Cerkev. Obojni mučenci in konvertiti, so žive priče, koliko je vredna prava vera.

Toda vera mora biti prava, drugače ne ko-

Veliki petek se počasi umika Vstajenju.

V tem spoznanju se spominjamo svojega velikega glasnika in vodnika dr. Rožmana vsi begunci in izseljenci v širnem svetu z gorečo molitvijo, da bi čimprej mogli z njim v ljubljani domovini zapeti skupni zmagoslavni: Aleluja!

Fr. Kr.

risti dosti. Poroštvo za to, da je vera prava, nam nudi Cerkev. Njej je Kristus izročil razodete resnice, da jih ob navzočnosti Svetega Duha zvesto varuje in vernike o njih nezmotljivo poučuje. Večje in trdnjše garancije za pravo vero si ne moremo misliti.

Cerkev nas z nezmotljivostjo, ki ji jo je Kristus sam obljubil in za katero je porok sam Sveti Duh, poučuje jasno in brez oklevanja, kaj moramo verovati in kako moramo živeti, če hočemo doseči svoj zadnji cilj.

Koliko so se morali največji duhovi zunaj Cerkve prizadevati, da bi našli resnico o zadnjih vprašanjih, ki so pa za človeka najvažnejša. Z največjimi trudi so se priborili do majhnega dela resnice. Katoličan pa, tudi še tako preprost, najde v svojem katoliškem Katekizmu vsó resnico in še to zagotovilo ima, da je ta resnica čista brez kakršnekoli primesi najmanjše zmotne.

Okrog nas vstajajo nova vprašanja, novi nazori, ki obljublajo docela spremeniti smisel in način našega življenja. Množice nekatičanov ne vedo, kako bi se ob tem orientirale. Zdrav naraven čut jih sicer navadno obvaruje, da ne nasedejo najbolj protinaravnim zmotam. Toda veliko zmot so že sprejele in jih še vsak dan sprejemajo. Z zmotami pa padajo v sužnost, četudi mislijo, da se osvobajajo. Osvobodí namreč samo resnica. Katoličan pa se v tej zmedí svetovnih nazorov orientira po svoji Cerkvi. Ta mu jasno pove, kaj mu je storiti o tem in onem.

Kdor je kdaj skusil, kakšne muke povzročá iskanje zadnjih resnic, kakor so to na primer skusili skoro vsi konvertiti, tá ve, kaj pomeni za katoličane to, da imajo v Cerkvi varuhinjo in učiteljico vse resnice.

Otroku, ki se je belega kruha preobjedel, tá ne diši več. Takemu otroku smo podobni katoličani. Namesto da bi se resnice, ki nas jo Cerkev uči, veselili, namesto, da bi hrepneli po tem, da bi o svojem zadnjem cilju in o poti k njem vedeli čim več, nam je začela ta resnica presedati in mnogi se ji skušajo odtegniti.

Presitega otroka ozdraviš s postom. Ali naj tudi mi čakamo, da nam bo Bog odtegnil Cerkev, da bi spoznali, kaj imamo v njej? Kako strašna je vendar slepota katoličanov in kako črna je njihova nehvaležnost.

ŽIVLJENJSKA MOČ.

Druga dobrina, ki jo imamo v Cerkvi, so sredstva milosti. Do resnice, vsaj delne, bi se ta ali oni človek mogel še prikopatí zunaj Cerkve, toda s sredstvi milosti razpolaga samo Cerkev. Milost je za zveličanje neizogibno potrebna, kakor vemo iz Katekizma. Ena najbolj strašnih označb naše dobe, če ne najbolj strašna, pa je absolutno preziranje in nezani-

manje za božjo milost. Kaj se današnji ljudje pri svojem pehanju skozi življenje menijo za milost! In vendar brez milosti ni zveličanja! Za prav nikogar ne! Kdor umrje brez milosti božje, se ne more zveličati. Prav nihče ne. Tudi otrok ne, ki je umrl takoj po porodu ali pa še celo v materinem telesu.

Katoličani dobro vemo, da milost dobivam po zakramentih. Prvo z zakramentom sv. krsta, druge pa z ostalimi zakramenti. S smrtnim grehom človek posvečujočo milost izgubi. Nadnaravno življenje njegove duše je s tem padlo v strašno krizo. Če bi človek v tem stanju umrl, je njegova duša za vso večnost pogubljena. V zakramentu sv. pokore pa se milost božja znova dobi.

Zakramente je Kristus izročil v upravljanje svoji Cerkvi. Ona nam jih torej deli in po njih milost. To je pač velika vloga, ki jo ima Cerkev v življenju vsakega katoličana posebej.

Z nadnaravno vero se nadnaravno življenje v posameznem človeku začena, s posvečujočo milostjo božjo pa se nadaljuje, raste in se krepi. Oboje, vero in milost, prejemamo po posredovanju Cerkve. Pokopani v morju nadnaravnih dobrot, teh dobrot tolikokrat niti ne vidimo ne. V nadnaravnem življenju imamo vse od Cerkve; toda na vprašanje, kaj imaš od Cerkve, marsikateri katoličan ne ve povedati ničesar.

ŽIVLJENJE SAMO

Tretja dobrina, ki jo imamo v Cerkvi, je ta, da smo po Cerkvi postali člani skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa. Kot katoličan nisi samo posinovljeni otrok božji, nisi samo po božjem posinovljenju brat Kristusov, marveč si naravnost ud na njegovem skrivnostnem telesu. Nobeden izmed nas ni le številka v nebeškem kraljestvu, marveč smo vsi udje enega in istega skrivnostnega telesa, čigar glava je Kristus. S to glavo vred sestavljamo eno ter isto Kristusovo skrivnostno telo. Iz glave — Kristusa — teče milost, ki vse telo veže, zedinjuje, oživlja in mu daje nadnaravno rast.

To včlanjenje v skrivnostno telo Kristusovo je tako resnična stvarnost, da bolj resnično ne more biti; po svoji vsebini pa nekaj tako velikega, da bi si noben človek tega ne mogel zamisliti. To včlanjenje pomeni čudovito nadnaravno zvezo med Kristusom in nami.

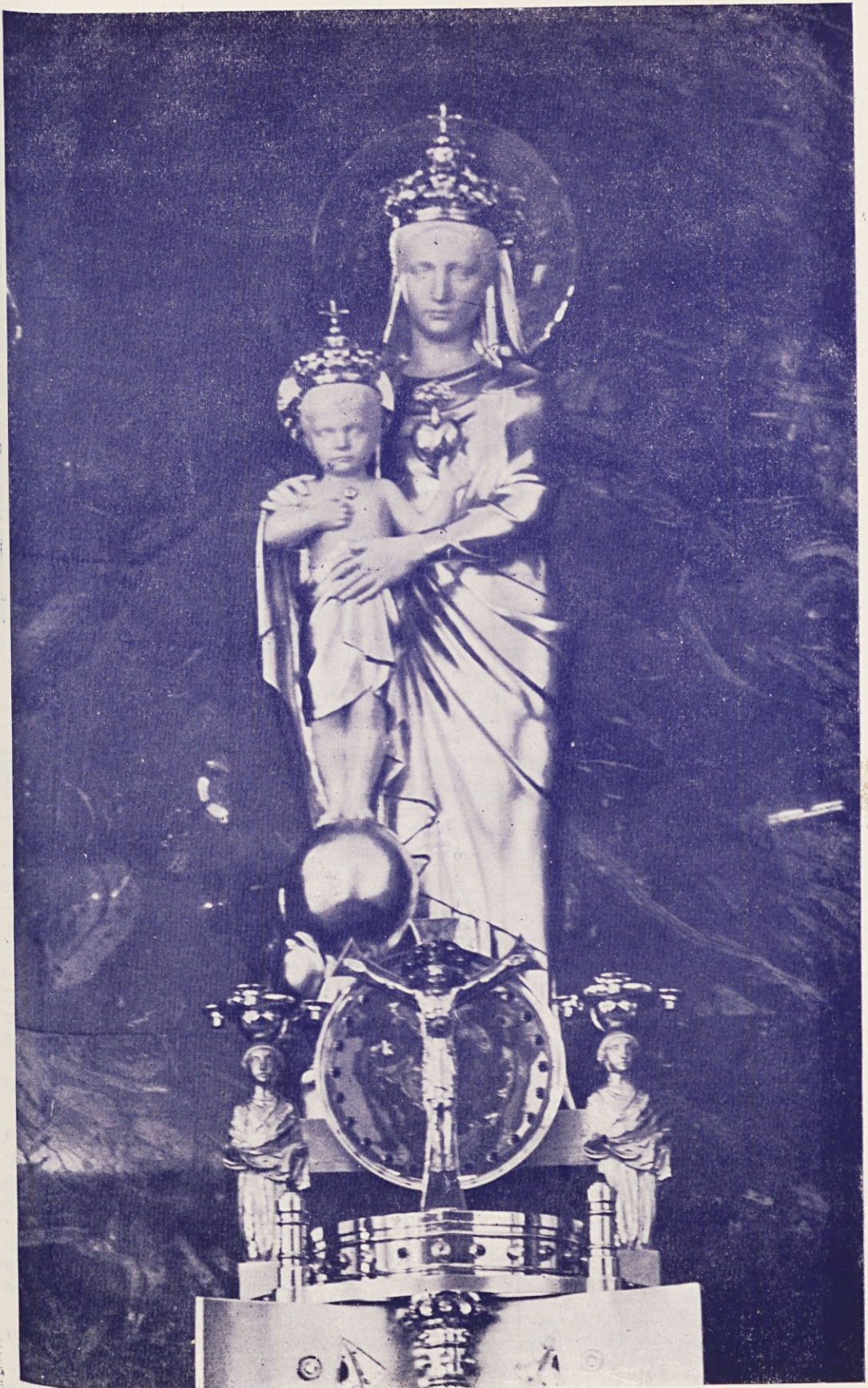
Največja odlika katoličana je dejstvo, da je član skrivnostnega Kristusovega telesa.

Tri velike dobrine nam posreduje Cerkev: vero, milost in živo realno zvezo s Kristusom.

Od Cerkve imam torej veliko, zelo veliko. Naj bi tega v življenju nikdar ne pozabil!

Prof. AL. ODAR

Slika na desni prikazuje Marijo v kapeli žensk kaznilnice v Begunjah; delo kiparja Bogo Pengeterja.

PO MARIJI K JEZUSU

Premišlujem podobo Marije Pomočnice. Kako pomenljiva je! Visoka proti nebu kipeča postava žene-kraljice, z Detetom, Kraljem neba in zemlje v naročju. Pogled jima objema množice pod seboj, nad katere Marija proži dobrotno svojo desnico z žezlom oblasti in milosti. Zaupno ji ljudstvo prepeva:

Ti nebeške ključke imaš, o Marija;
kar Te prosimo nam daš, o Marija!
Marija Ti pomagaj nam...

Da, Jezus je Marijin, če hočemo priti do njega, od njega kaj prejeti, bomo to dosegli najbolj gotovo po Mariji.

OD VEKOMAJ IZVOLJENA

Pa čna klic "Po Mariji k Jezusu" še globlji smisel, kot da se v svojih molitvah na Jezusa najuspešneje obračamo po Mariji. Pomeni nam tudi: Po izvirnem grehu od Boga odpadli grešni svet in Bog sta spet skupaj prišla po Mariji, Marija je tisti most med nebom in zemljo, po katerem je prišel Odrešenik. Bog sam je izbral to pot — Marijo. Po njej naj pride na svet učlovečeni Njegov večni Sin.

Prav za prav je Bog v nekem pomeni porabil za posrednika, po katerem naj Odrešenik pride na svet, cel določen narod. To je bil izvoljeni narod Izraelski. Iz množice pokvarjenih poganskih narodov ga je odbral, ga kot svoj ljubljeni vrt in izvoljeni vinograd ogradil, kot govori sv. pismo Stare zaveze. Posebej ga je čuval in vodil, ker naj ob svojem času v njem vzide Odrešenik. V tem narodu je Bog še posebej izbral izmed dvanaajsterih rodov Judov rod in pozneje še bolj odločno Davidov rod, iz katerega naj kot človek izide njegov večni Sin.

Bog ni za to, da je poslal svojega Sina kot človeka na svet, potreboval nobenega človeka kot posrednika, ne Marije, še manj pa ves judovski narod. Kristus bi bil mogel priti na svet neposredno, ne kot sin človeške matere in kot član določenega rodu in naroda. Kot je Bog prvega človeka postavil v svet brez staršev, bi bil mogel Kristus prejeti človeško naravo, telo in dušo neposredno.

To bi se nam zdelo še prmernejše in bolj

v skladu z božjo svetostjo. Kako naj bi vendar Bog, Najsvetejši, božji Sin dovolil, da sodeluje pri zgradbi njegove človeške narave izkvarjeni in grešni človek? Saj se je tudi judovsko ljudstvo nekaterokrat izneverjalo Bogu. V razne pregrehe je padalo in celo poganske malike je častilo. In to tudi izvoljeni Judov rod in tudi David je grešil in so bili grešniki med njegovimi potomci. Koliko nam ve o vsem tem povedati sv. pismo Stare zaveze, da moramo strmeti, kaj vse slabega je Bog dopustil, da je vdrlo v izvoljeni njegov vinograd. V samem Kristusovem rodovniku sv. pismo Nove zaveze med Jezusovimi predniki navaja grešne osebe. Da, nazadnje se je ta izvoljeni rod v celoti izneveril Gospodu, zavrzel Odrešenika, ga umoril in šel v tabor njegovih nasprotnikov.

Kako, ali naj Najsvetejši iz tega testa vzame človeško naravo svojemu Sinu? Večji čudež bi bil potreben za to, kot če mu človeško naravo neposredno ustvari brez vsake zveze z omadeževanim človeštvom.

Toda ne! Bog si je izbral to pot, večji čudež. In ta veliki čudež božje modrosti je Marija. Božji Sin je prišel na svet po njej, ona mu je mati.

Naj se je ves človeški rod Bogu izneveril, naj je bil posebej ograjeni njegov vinograd Izraelskega naroda po zlu opustošen, naj je celo v celoti od njega odpadel, naj se je vse skazilo, da bi se bil Bog mogel, človeško govorjeno, kesati tega svojega stvarstva, naj se je vse to zgodilo... sredi tega sveta, sredi izvoljenega naroda je vstala Marija, katere vrednost pred Bogom odtehta vso veliko nevednost izvoljenega naroda in grešnega človeštva.

Marija, izvoljeni vrt, ki je odprt samo Bogu, ki vanj zlo ni prišlo.

Marija, najodličnejša vseh stvari.

Marija, kolikor vemo, od ljudi edina med največjimi svetniki popolnoma po večni božji zamisli, popolnoma in vseskozi Bogu všeč.

Marija, ob vsej nevednosti človeštva vredna biti Mati božja, vredna časti, da Sin božji v njej postane človek.

Kaj pomeni Bogu Marija! — Vprašaj prej, kaj pomeni človeku mati...

MATERINO SRCE

Bog je hotel, da je njegov Sin imel človeško mater, prišel na svet po Mariji, že to samo, da je mati Bogu učlovečenemu, daje Mariji pred Bogom neizmerno veljavo in moč, tudi ko bi Marija sicer ne imela nobenega deleža pri poslanstvu svojega Sina, ko bi n. pr. Marija niti ne vedela, kako je njegovo poslanstvo ali bi morda, ko mu je komaj dala življenje, umrla in ga v njegovem življenju in v njegovem življenjskem delu pustila samega.

Pa ni bilo tako in tu se nam odpira nova stran Marijinega poslanstva in njene vloge v našem življenju.

Živi slovenska mati, kot jih je podobnih toliko, ki je imela tri sinove, zdrave, močne in dobre. Pa jih je ob težkih časih, ki so se napovedovali, njeno ljubeče srce večkrat v bridkostjo premišljalo in so jo nekaterokrat v črni slutnji slišali tožiti: "Kaj bo s temi otroki v teh temnih časih, ki gredo nad nas? Tako se mi smilijo!" Res je pridrlo zlo, večje od vseh slutenj, in odplavilo tudi te fante. Ni jih več. Bili so pokončani na način, ki materinemu srcu mora ostati prikrit.

Ta strah! Je materi narekovala samo nejasna slutnja ob grozeči bodočnosti. Ob rojstvu pa je bila vesela svojih sinov. Tudi je Bog ni vprašal, ali hoče imeti otroke, ki bodo tako trpeli. Ko pa bi Bog tem materam odkril vse to trpljenje in jim dal na izbiro, ali ne bi marsikatera govorila: "Gospod, nikar! Prizanesi!"

Marija je ob spočetju božjega Sina bila vprašana za privoljenje. Da je mogla voliti, je gotovo tudi morala v glavnem vedeti, kaj z božjim materinstvom nase sprejema. Pa je sprejela nase velikodušno to čast in breme: "Glej, dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi!"

Bodi! Sprejemem! — Marija sprejema ne le čast Matere božje, ampak tudi breme Matere Odrešenikove; ne le čast, da bo učlovečenemu Sinu božjemu dala življenje, ampak tudi breme, da bo po njem in z njim trpeča nam dala življenje. Sprejema siromaštvo z njim, preganjanje vse življenje, sovraštvo tolikih sovražnikov, da bo kot zločinec obsojen, kot izvržek človeštva zasramovan, kot črv v tla teptan, ko bo obložen skozi glavno mesto svoje domovine sam sebi nosil križ v smrt, da bo, zapuščen od svojih, križan, da bo sam bridko tožil nad svojim silnim trpljenjem, osamljen umiral še v smrti zasramovan... o, da bo vse to ona še dočakala in vsemu morala biti sama priča, ne da bi mu mogla kaj pomagati... Vendar: Bodi! Sprejemem! In ta njen odgovor ji odmeva v srcu vedno znova ponavljan vse življenje in nam je na svojem višku, pod Križem, rodil najodličnejši sad odrešenja.

Ali ne bi mesto tega tudi Marija upravičeno govorila: "Gospod, nikar! Prizanesi!" Pa je sprejela zaradi nas. Ni gledala nase in si ni prizanašala, celo svojemu Sinu edincu ni prizanesla in ga je dala za nas, da je nam dobro storila.

Jezus je naš Odrešenik, Marija je mati Odrešenikova in je zato trpela z njim skozi do Kalvarije, svobodno kot On; z isto ljubeznijo do nas v svojem srcu, je bila pri delu

odrešenja na vsak način njegova sodelavka, soodrešiteljica.

Bog ji je dal srce, ki je kot morje božje ljubezni do nas, človeških otrok, pravo materino srce, Bog nam je v Mariji dal pravo duhovno mater.

SREDNICA MILOSTI

Mnoga stoletja, so že šla mimo, odkar so se na zemlji odigrale omenjene velike skrivnosti. A ni vse končano in pozabljeno. Delo odrešenja, ki nam ga je posredovala Marija, se danes nadaljuje.

Marija je danes v nebesih, tam tudi bije — kot verujemo — v poveličanem telesu njeno Srce. Marija s tem na svoji veličini pred Bogom in na svojem pomenu za nas ni nič izgubila. Saj je vse nadnaravne odlike, s katerimi jo je Bog že na zemlji obdaril, prejela za večno. Saj poveličanje ne pomeni konca nadnaravnih darov, ki smo jih prejeli v življenju, ampak le njihovo bogastvo. Posebno še to velja za Marijo, ki je svojo najodličnejšo nalogo izvršila v najodličnejši popolnosti.

Marijo danes v njenem poveličanju mnogo častimo kot srednico vseh milosti.

Če hočeš gotovo uspeti pri kralju s svojo prošnjo, pojdi k njegovi materi. Če bo ona zastavila besedo, ti bo ustregel ne le gotovo, ampak z veseljem. Morda je ta zakon kdaj kje imel kako izjemo, a le v izkaženem srcu otroka, ki svoje matere ni spoštoval in ljubil, kot je človeškemu srcu naravno. Marija pa je najboljša mati, Jezus, njen otrok, ji je najboljši sin. Zato se s tolikim zaupanjem vedno zatekamo k Mariji v trdnem prepričanju, da bomo gotovo dosegli, za kar bo ona pri svojem Sinu za nas prosila.

Marijina prošnja je vsaka uslišana. Marija je v svoji priprošnji vsemogočna. O tem nihče ne sme dvomiti. Bog, ki jo je od večnosti izvolil, jo nad vse stvarstvo ljubi, za mater si jo je izbral, in Marija danes in vso večnost v nebesih poveličana pred Bogom vedno to ostane — Mati božja z vsemi častmi, ki ji kot taki gredo.

Marija je tudi danes v nebesih ob strani svojega božjega Sina mati Odrešenikova, kot njegova sodelavka, soodrešenica. In do nas je njeno Srce vedno polno iste do vseh skrajnosti požrtvovalne božje ljubezni, ki jo v njenem zemskem življenju občudujemo. Ljubezen je večna — kako bi v njenem materinskem Srcu v njenem poveličanju mogla miniti ali se le zmanjšati? In ta njena ljubezen — kot v življenju ni bila — tudi danes ni mrtva, nedejavna. Marija še danes nada-

ljuje s svojim poslanstvom ljubezni, ki ga je začela na zemlji.

Ob pogledu na to premnogi bogoslovci danes uče in je v Cerkvi zelo razširjena ta vera o Mariji kot Srednici vseh milosti: Marija pri svojem Sinu v nebesih danes prosi in nam deli vse darove, ki nam jih je Kristus Odrešenik zaslužil. Kot je Bog svojega Sina Odrešenika njej dal kot Sina tako je tudi vse milosti odrešenja položil v njene roke, da nam jih deli. Tako nam Marija ni Srednica vseh milosti le v tem pomenu, da nam vsako milost more izprositi, ampak vsakdo v resnici vsako milost prejme na posebno njeno priprošnjo in po njenih rokah, četudi se tega ne zaveda in na to ne misli. To pomeni: Da smo kristjani, udje prave Kristusove Cerkve, vzgojeni v dobri katoliški družini, da smo ostali v težkih preizkušnjah zvesti katoliškemu načelom, da smo premagali skušnjave in vztrajali v dobrem, da imamo danes dobro voljo in si prizadevamo za dobro... vse to so velike milosti, ki jih imamo po Mariji. In če bomo v dobrem vztrajali, ostali stanovitni do konca, srečno umrli in večno zveličanje dosegli, vse bomo prejeli po Mariji.

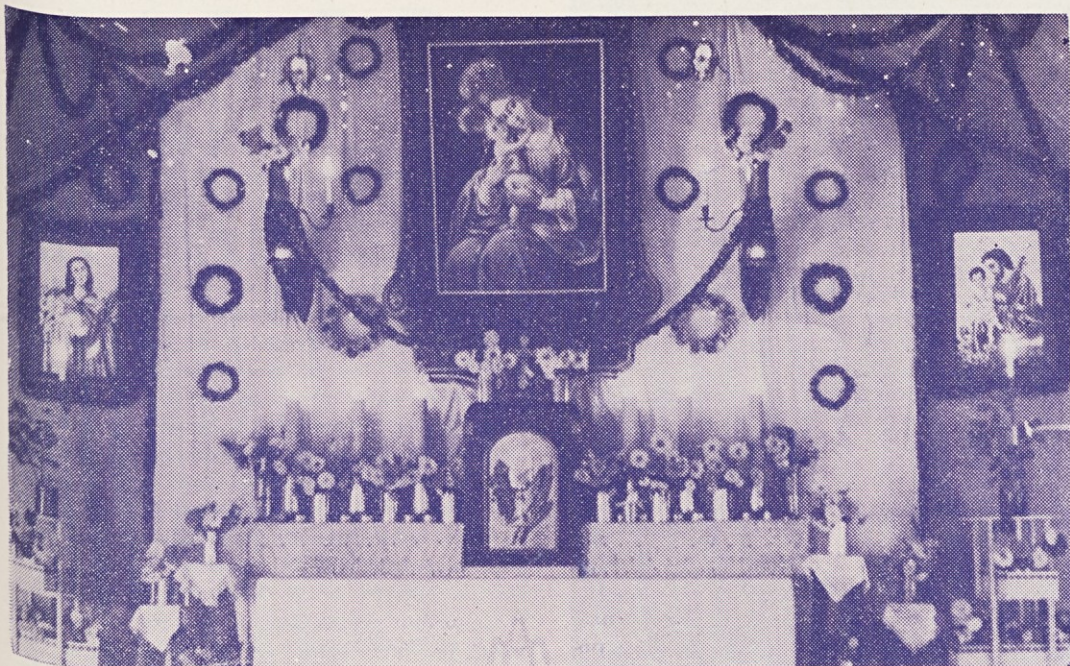
Če nam posvečujoča milost pomeni življenje naše duše, moramo reči, da je Bog to življenje položil v roke Mariji; ona nam ga daje in je v polnem pomenu naša duhovna Mati.

PO MARIJI K JEZUSU

“Eden je srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus” (1 Tim 2, 5). Posebne vrste srednica med nami in Kristusom je Marija, njegova božja Mati, edina na ta vzvišeni način nad vse stvarstvo tako blizu k Bogu povzdignjena.

Jezus in Marija spadata skupaj. Kot sta bila v svojem zemskem življenju in v svojem poslanstvu tesno združena in sta danes v nebesih, tako te vezi tudi mi v svojem čaščenju in ljubezni ne trgamo. Nikjer v svetu ni pravega in polnega krščanstva, ljubezni do Kristusa brez Marije, brez ljubezni in čaščenja njegove Matere. čim globlje je kje v narodu krščansko življenje, tem bolj je tudi v njem vkoreninjeno čaščenje Matere božje. Tako je po drugi strani prav to čaščenje očitno merilo krščanskega duha. Zato je tudi Marija bila v Cerkvi vedno toliko čaščena, in to s posebno vrste čaščenjem, ki gre le njej. Vsa zgodovina Cerkve in nje današnje življenje, vsi veliki zgledi velikih svetnikov, zgledi vseh res krščanskih narodov in zgodovine naših prednikov tudi vsakemu od nas kot življenjsko vodilo kličejo: “Po Mariji k Jezusu!”

Taka je božja volja, ki je Cerkev in pravo

Oltar Brezjanske Marije v taboriščni kapeli v Spittalu *Begunjski*

krščansko srce ne more prezreti. To pot si je Bog izbral, ki je prišel k nam po Njej in hoče, da po isti poti prihajamo do Njega tudi mi — po Mariji.

In še več! — Kako pomilujemo otroka, ki je že v nežni mladosti izgubil mater, ko bi nje čutečega srca in blage roke najbolj potreboval. Siroto ga imenujemo, kar nam pomeni v mladosti višek nesreče in zapuščenosti. Mati je nedoraslemu otroku bitje, ki mu je najbližje, najdražje, največji zaklad.

Bog nas je tako ustvaril in vsa plemenita čustva našega srca so od njega. Od njega je zlasti že po naravi dana ljubezen in zaupanje otroka do svojih staršev, matere. In posebno tem plemenitim težnjam po čudovitih uredbah božje modrosti tako lepo odgovarja tudi nadnaravni red, da nam je tako olajšana pot k Bogu. Bog nam je najboljši Oče, ki ga smemo in moramo ljubiti kot očeta, le v večji, največji meri. "Po njem se imenuje vsako očetovstvo v nebesih in na zemlji." "Oče naš!" sam hoče, da ga kličemo. — Pa nam je v našem duhovnem življenju tudi Mater dal, ker ve, da bi nam brez nje nekaj manjkalo, da potrebujemo materinskega srca, h kateremu se bomo brez strahu in s popolnim zaupanjem zatekali, ob katerem se bomo res počutili srečne in doma. Zato nam je dal Marijo in ji ustvaril Srce — morje materinske, ljubezni do nas.

Tako nam je Bog olajšal to pot, da prihajamo

k njemu po Mariji, in nam jo napravil sladko. Ni nas treba siliti; srce samo nas vleče, da hitimo k Materi. Zato krščanske množice res hite k Njej, ki je vernemu srcu tako draga, ki je med nami kot mati v družini, k Mariji z Jezusom.

V vseh zadevah se zaupno zatekamo k Mariji. Saj je to njeno poslanstvo, ki ji ga je Bog dal, poslanstvo matere, da sprejema svoje otroke in jim pomaga. V svojih duhovnih stiskah najprej prihajamo k Njej. Duhovna mati nam je in po Jezusovem navodilu moramo skrbeti najprej "za božje kraljestvo in njegove pravice". Pa tudi v vseh časnih stiskah nas Marija pričakuje, da pridemo, ji potožimo, kar njeno Srce iz svojega zemskega življenja tako dobro razume, da nam pomaga. Če Marija v svoji ljubezni do nas svojemu lastnemu Sinu nekako ni prizanesla, ampak ga je dala za nas v njegovi daritvi na križu in nam ga še vedno daje in posreduje njegovo naklonjenost in ljubezen, kako nam ne bo tedaj posredovala pri njem vsega drugega — malenkosti, česar potrebujemo in nam je koristno.

Po Mariji je Jezus prišel in vedno znova prihaja k nam.

Po Mariji smo mi prišli in nam je vedno odprta pot do Njegovega presvetega Srca in vseh njega zakladov.

Dr. FRANC GNIDOVEC

Marijina cerkva na blejskem otoku

Naslov odstavka daje toliko snovi, da bi se napisala cela knjiga, pa tako lepa, da bi jo vkoval v zlato, posul z biseri in jo dvignil visoko, naj bi jo zrl vsi katoliški narodi sveta in z nje črpali ceste in steze, po katerih se pride do častnega naslova, ki ga ima naš narod — Marijin narod. Pojdemo za malo časa na te ceste v tolažbo in bodrilo.

Kadar se zamislim v gorje, ki že skoraj deseto leto duši naše ljudi in našo domovino, se zgrne v mojo dušo taka bol, da bi z Jobom zaklical: "Oh, ko bi ne bil nikdar zagledal svetlobe dneva" in da bi zaječal z Makabejcem: "Boljše je umreti, kot gledati pogin svojega naroda" in bi vzdihnil s psalmistom: "Brez cene, o Gospod si nas prodal tujcu."

V ČASIH VOJVODSKEGA PRESTOLA

Pa v borbi zoper to temo me nenadoma, sam ne vem, kako in zakaj, moj spomin prenese v one prelestne dneve naše narodne zgodovine, ko je bil Slovenec sam svoj gospodar in ko je baš tiste čase v močnih požirkih srkal prve življenjske sokove krščanstva. In glej, takrat, ko je naše ljudstvo vršilo najimenitnejši državni akt (dejanje) na temelju

MARIJIN

svojega lastnega državno političnega in socialnega ustroja v pomembni uri, ko je ustoličevalo svojega vladarja na Vojvodskem prestolu, je po izvršeni prisegi ves narod šel z novim vladarjem v Gosposvetsko cerkev — posvečeno Gospej Sveti, Devici Mariji, in jo prosil, naj Gospodar božji vodi novega vladarja. Ali je bilo vojvodi, ki je bil često drugorodec, to všeč ali ne, po tem ljudstvo ni vprašalo; vsakdo se je pokoraval. Takrat torej, ko se je umikalo poganstvo iz slovenskih dežel, ko so padali pod sekiro sveti logi in oltarji malikov po višavah, je slovensko ljudstvo na isti zemlji sezidalo veličastno svetišče božji Materi na čast, zato ker je v srcu tega ljudstva že pognala duhovna roža Device Marije, božje Matere.

Gospodar preteklosti, sedanjosti in prihodnosti je videl težko pot, ki jo bo hodil naš narod, zato ga je hotel oskrbeti z najboljšo zaščito in dobroto, pritegnil ga je k Mariji.

In res, kmalu, prekmalu je moral slovenski narod z višin vojvodskega prestola na težka, težka pota... Kot valovi premetavajo po morju ladjo sem in tja in udarjajo v njo, tako so se valovi naše zgodovine zaganjali v čolnič našega narodnega življenja. Pa ni utonil, četudi so mu premnogi že pisali smrt v penečem se valovju verskih, narodnih, političnih in socialnih nasilij, ni utonil, ker je z vsem zaupanjem zrl morsko zvezdo Marijo.

OB TURŠKIH VPADIH

Morja so se menjavala, valovje je naraščalo v svoji sili, a narod se je stiskal k Mariji kot dete v naročju svoje matere. Prišle so strahote turških vpadov 1396. leta, ki so stiskale in uničevale naš narod nad 200 let, težkih in dolgih; naša domovina se je stresala pod težkimi udarci krvoločnih aziatov, silno gorje je tlačilo naše prednike. Drugo ljudstvo bi zbežalo iz te zemlje, bi se prodalo za vsako ceno, da se reši; naš narod ni zbežal, se ni prodal! Trdnjave si je sam zgradil, ker cesarji in graščaki so le sebe varovali, in v teh trdnjavah, "taborih", ki so bili po največ okrog Marijinih svetišč, se je vse ljudstvo v molitvah in vzdihih stiskalo k Marijinemu oltarju v zavetje pred krivo sabljo vezirjev, paš in njihovih, krvi kristjanov željnih roparjev. Ne narodno ne versko niso mogli viharji turških časov odtrgati našega naroda od Marije — ni ga Turka bilo in ga ni na Slovenskem, kajti Marijin plašč je naše ljudstvo pretesno zakrival. Tako govori zgodovina tistih turobnih let:

NAROD

V NEVARNOSTI LUTERANSKE DOBE

Čolnič se je prelil v novo morje, zatulili so novi viharji — verskega nasilja v luteranski dobi. Kdor pozna oblastnost grajščakov, katerim je bilo svojčas izročeno naše kmetско ljudstvo in ki so bili po večini privrženci novega krivoverstva luteranstva, bo pač razumel, koliko nasilja je naše ljudstvo prestalo v tej dobi, saj so ga hoteli poluteraniti s silo. Luteranci zlasti napadajo verske resnice o Mariji. In kaj je napravilo naše ljudstvo? Lepo nam kaže takratno versko stanovitnost med drugimi tale dogodek: Turjaški grof je poslal v bližnjo župnijo Škocijan protestantskega pridigarja, da bi spreobrn timer tamkajšnje ljudstvo. Jurij Kobila je res udril v župno škocjansko cerkev, da bi s prižnice oznanjal novi nauk. Ljudje pa so šli za njim in so ga vrgli kratkomalo s prižnice in nasilja je bilo konec. Kaj takega tvegati je bilo zelo nevarno. A ljudstvo ni pomišljalo, kadar je šlo za obrambo Marije, ne glede na težke posledice, ki niso izostale. Luteranstvo je izgubilo s slovenske zemlje skoraj brez vsakega sledu, le majhen obronek v Prekmurju je ostal, a jedro ljudstva slovenskega in vse slovenske pokrajine so ostale ob Mariji zveste njenemu Sinu in Njei.

OB STISKAH IN NADLOGAH

Teško bi našteali vse težave, preizkušnje in nadloge, ki so stiskale v teh stoletjih naš narod — kuge (kolera), nesreče, suša, lakota, vojska, upori itd. Pa naj se je oglasila ta ali ona, vsaka bol je vodila naše ljudstvo k Mariji. Glej priče: Na holmcih slovenskih in gričih, na gorah in hribih, dolinah, ravninah, poljanah in lozah, v dolju in na polju, ob obronkih in v senci temnih gozdov, ob cestah, ob njivah in na križpotju, povsod zgovorni svedoki: znamenja s podobo ali kipom Marijinim, kapelice, skromne cerkvice, božja pota in mestna svetišča, vaške podružnice in župne cerkve, vse z Marijinimi oltarji, podobami in kipi — skromnimi in veličastnimi, preprostimi in umetniškimi, kakor pač zmore slovensko srce pričati svojo ljubezen Mariji. Ne v gozd ne na polje ne v hribe ne v globine ne gre slovenski človek brez Marije, zato ji povsod gradi spomenike, da je Mati povsod blizu otroka, ga varuje in blagoslavlja njegov znoj in njegovo delo. Kogar ljubi človek, temu daje, kar zmore. Tako slovenski človek poklanja Mariji tudi biser, s katerim nas je Stvarnik posebno odlikoval

Marijino znamenje ob robu gozda

— slovensko pesem, in če pesmice primerne ni, jo ljudstvo samo prav hitro zloži.

OB PRVI SVETOVNI VOJNI

Tako vzgojeni, duhovno oboroženi, smo stali Slovenci ob Mariji, ko je takratnemu rodu zapel še nepoznani bojni rog, zatulil bojni vihar svetovne vojne, kateri še danes ni konca. Kako so se takrat polnila Marijina svetišča, kapelice in znamenja sredi slovenskih vasi; vsak večer dolge molitve, spremljane z Marijinimi pesmimi vse za pomoč Mogočni Kraljici, za spremstvo naših slovenskih vojakov na krvavo fronto. Ko je mati objemala morda poslednjikrat sina vojaka, mu je pripela Marijino svetinjico. Ko je žena prožila svojo roko ljubljenu možu v slovo, mu je všila v obleko Marijino svetinjico — ko je oče vojak poslednjikrat blagoslovil otroke, Mariji jih je izročil. Oh, kako so bila oživela Marijina božja pota vsako nedeljo zasuta molivcev, vsak dan je pridrsela izčrpana mati, žena, otrok k Mogočni Kraljici. In iz verne slovenske duše je privrela pretresljiva:

"Marija, pomagaj nam vojskini čas,
na Tebe ozira se vsak izmed nas;
Marija, vse ljudstvo ječi, —
Marija pomagaj nam Ti!"

Tisočkrat na dan je donela po Marijinih svetiščih, mestih in vaseh, družinah le-ta nova Marijina bojna pesem.

Pa komaj se je umiril naš čolnič po grozni prvi svetovni vojni, je že spet zapel bojni rog, zatulil pa ni le vihar — ampak orkan. Nikdar valovi niso bili tako visoki in grozeči, nikdar se niso zaganjali s tako silo v naš narod in zemljo kot nasilje Marijinih sovražnikov v tej uri.

V KOMUNISTIČNI REVOLUCIJI

Zagorela so svetišča naše Matere, oltarje njenega Sina so podirali. Od vseh svetnih moči zapuščeni Slovenci smo bili prodajna živina na sejmu, na trg postavljeni. A trpinčeni narod se je dvignil, postavil svoje vrste — za boj v največjo žrtev: da se ohrani Mati v Marijinem narodu in njegovi zemlji. Prišla je vrsta na nas! V sivi davnini so se naši predniki branili pred divjimi narodi, nato pred pohotnimi Turki, pred oholimi Luterani, potem pred strupenimi brezbožniki moderne kulture, mi pa smo se borili proti najbolj zakletemu sovražniku — komunizmu.

V DANAŠNJIH DNEH

Ljudje, človeški rodovi prihajajo in odhajajo — zgodovina pa ostane. In kaj piše zgodovina naših dni? Ko smo leta 1943 postavili lepo kapelico Mariji Pomagaj, tedaj je bil vaški grič v Dolenji vasi zasut mlajev, rož, vencev, slavolokov in pobožnih vernikov. Sedanji pomožni škof Anton Vovk je govoril v proroškem duhu: — Marija je pomagala — Marija bo pomagala. Ljudstvo je ihtelo ob Njej. še tisti dan sem zapustil naš kraj in prijazni grič z Marijino novo kapelico — in se nisem vrnil. A poročilo pravi: "Vaša soseda (kapelica je blizu župnišča) ima vedno več obiskovalcev." Nepopisno preprosto, pa neizrazno dragoceno. čim bolj tuli vihar, tem več je krepkih rok, da se jamber ne prelomi, da se jadra krepko pritrdijo, da se naša ladja ne potopi.

Da, mi smo potomci naroda z Gosposvetkega polja in Vojvodskega prestola, potomci branilcev taborov, potomci onih, ki so kot z biseri posejali našo zemljo z Marijinimi znamenji, ki so skladali Marijine pesmi. Smo bratje, sestre, žene, očetje, matere in otroci, sorodniki onih, ki so se borili in umrli v boju za Boga in Marijo v slovenski narodni domobranski vojski. In vse te nepregledne vrste tisoč let nam kličejo: Slovenec, Slovenka, ob strani Marije ostani, da bo šla naša vrsta v drugi, tretji tisoč let ZVESTO OB MARIJI.

In ko me stiska domotožje ob misli na naše lepe griče in ravna polja, slikovite hribe in ljubke vasi, na našo slovensko domovino, stisnjeno v žuljav jarem, tedaj se mi v duši dvigne nepopisno krasna slika: Iz vseh strani se zbiramo iz Italije, Nemčije, Francije, Amerike, Afrike; vse hiti. Vihar je utihnil, sonce se spet smeje čisto in lepo kot nekdanje dni. Ogromna množica nas je, vse v solzah veselja, prekipevajoč prizrčnega navdušenja. Ob viharjih pozdravov vsa ta množica poljublja tla gorko zaželjene domovine, izsušeni solzni obrazi nas pozdravljajo: "Oh, da se se le vrnili!"... Množica v solzah veselja in ganotja kliče: "Da, Marija je pomagala, da smo se vrnili k vam, bratje in sestre." Naenkrat se dvigne kot orkan mogočen glas: Na Brezje — in hrib brezjanski komaj drži silno množico Marijinih častilcev. Marijino svetišče je obloženo s cvetjem kot košata lipa. Tedaj stoji pred nepregledno množico sivolasi nadpastir, naš sotrpin in zvesti spremljevalec begunskih množic, sam noseč težki begunski križ — ob njem pa nadpastir, ki je ob strahotnih viharjih zbiral slovenski narod ob Mariji.

Zavzdigne tedaj svoj glas — ves narod in na ves glas izpove besedo, ki bo donela v stoletja: Marija je pomagala! K. ŠKULJ

MARIJA POMAGAJ

Prijatelj mi je v spomin podaril predragoceno stvar: častitljivo podobico Marije Pomagaj, na katero se je 23. marca 1854 podpisal svetniški škof Friderik Baraga. Na hrbtu te podobice berem v stari slovenščini: "Moj kristjan! Neobčutljivega in jeklenega srca bi moral biti, ako bi te pobožno premišljevanje Marijinih popolnosti in njene vrednosti pred Bogom ne spodbujalo, v svojih potrebah k njej, svoji Materi, pribežati in njo pomoči prositi, ker ona, Mati božja, veliko, veliko svojo prošnjo pri Bogu premore. Da bo pa tvoje priporočevanje v Marijino priprošnjo pri Bogu uslišano, z vero, z zaupanjem in ljubeznijo se k nji zateci. Vse trdno veruj, kar katoliška Cerkev od Marije uči; zaupaj, da bo Marija tvojo pobožno molitev milostljivo sprejela, zato ker je ona Mati usmiljenja; torej jo iz srca ljubi in v znamenje te svoje ljubezni do nje, posebno njene čednosti po vsej svoji moči posnemaj, ker ravno v posnemanju njenih čednosti pravo počesčenje Marije Device obstoji, katero počesčenje Bogu in Mariji vselej dopade. Zraven počesčenja njenih čednosti ji pa tudi zunanjo čast in spoštovanje skaži, katero se Materi božji spodobi in katero je pobožen otrok svoji Materi skazati dolžan. Srečen človek, kateri po mojih potih hodi in me posluša." ("Oznanilo.")

MARIJINA BOŽJA POTA

Vsak čas bo tu mesec maj, Marijin mesec. Doma je tedaj spet zacvetela vsa pokrajina, pravkar še hladna in mrtva v snegu: bele šmarnice so se zgrnile ob obronke gozdov, da so jih pobožne bele dekliške roke postavile ob Marijin oltar. Maj je bil že mesec, ko so se odtajale ceste in se je že bližal čas, da si vzela roke romarsko palico in se napravila na božjo pot, ali pa sedel na lojtrski voz, okrašen kot za proščanje, in se popeljal na Brezje, v podnožje črne gore... Svete gore.

svoji molitvi, v svoji želji, v svoji pesmi in v svojem spominu?

Kdo izmed Kranjcev in sploh Slovencev ne bi rad poromal ta Marijin mesec na Brezje, k naši Kraljici, kronani po rokah našega nadškofa na željo naroda in z dovoljenjem papeža? Odslej je ona naša Kraljica! Kraljica Pomočnica! Kdaj naj jo bolj kličemo za pomoč kot v teh časih? Layer, ponarejevalec bankovcev, je sedel v ječi, pa se je zatekel k Mariji-Pomočnici, in je bil izpuščen. In potem je iz zahvale naslikal to podobo, ki jo je Marija sama izbrala za predmet, po katerem je že izkazala toliko svojih milosti. Pisatelji in pesniki so jo opevali (Pregelj, Lovrenčič) in poznam mlajšega pisatelja, ki ima namen in zmožnost, opisati veličastvo brezjanske Marijine pomoči v povesti, kot jo je za Lurd napisal Werfel, žid. Saj je Brezje mesto naših množičnih duhovnih obnov, neizmernih vodnjak milosti, iz katere so črpali naši vojni veterani in naši katoliški aktivisti, in toliko nesrečnežev, bolnikov na duši in na telesu! Brezje so naša centralna božja pot, naša Fatima, naš Lurd, naša čenstohova... Od tam je šla Marija po vsej deželi na naša vsenarodna zborovanja, in tja jo moramo še ponesti v zmagoslavnem sprevodu vsega naroda, odrešenega od jeze vojsk in brezboštva! To je bila naša zaobljuba, ne vem, če glasna, vsekakor pa tiha in sveta v naših srcih! O, kako radi bi že poromali tja, pa četudi bosu.

Pa ne samo na Brezje.

Posamezniki, vasi in srenje bodo romale še k svojim božjepotnim cerkvam: Gorenjci v Ljubno, k Mariji udarjeni (ali ti je znana prelepa legenda o njej?), ali v Crngrob (s čudovitimi starimi freskami, najdragocenejšimi odkritji zadnjih let!) počastiti "Marijo v Grobu" (Mariae zu Ehren im Grab); vse kakor pa pozvonit na priprošnji zvonček k Mariji na Blejski Otok (kakor je tako lepo zvonil včasih župančič in prosil romarico Kette); iz Ljubljane boš šel na Šmarno goro, ne samo gledat navzdol nazaj, temveč pomoliti k Mariji v tej lepi cerkvi z Langusovo fresko v kupoli (Prešeren, ki je bil velikokrat tu pri stricu, je opisal legendarni ostanek božje poti); ali pa na Dobrovo, kjer je narod sezidal tako mogočno cerkev, kot se skoraj ne spodobi vasi... pač pa Mariji! In je teh Marijinih svetišč, nekdanjih božjih potov še toliko na Gorenjskem, v kranjskem in kamniškem okraju, kamor bo treba stopiti zahva-

Naša ljuba Brezjanska Marija

Daleč smo sedaj od teh gorá in ravnin, kjer pri nas Marija z oltarja milosti deli. Ne moremo v ta romarska svetišča, ne morejo večkrat k njim niti naši domači, ki so ostali doma; vsaj tako ne, kakor bi hoteli. O, kako bi mi hoteli romati k njim! Morali bi romati, saj smo zaobljubljeni na Brezje, na svete Višarje... na Rakovnik... pa ne moremo... Ne moremo še zdaj...

Toda kdo nam brani, da poromamo tja v

lit se Mariji; tako v **Velesovo** (Kremser-Schmidtove slike!); ne bomo pa več videli Marije v tisti podobi, najlepši Marijini sliki, ki jo je pred stoletji naslikal Cebej, pa jo je v zadnji revoluciji uničil partizanski ogenj v romarski cerkvi v Kopanju...

Ljubljčan bo lahko stopil k **Trnovski kapelici** s prelepim kipom, enim najstarejših Marijinih soh pri nas; ali pa na **Rakovnik** k Mariji Pomočnici, kjer je brezjanska Marija — begunka — sprejemala našo prošnjo sredi vojnih grozot in medsebojne moritve...

Notranjci bodo stopili najprej na presersko **žalostno goro** (kateri je toliko lepih besed posvetil Likovič!) potožit svojo žalost, ki ni bila majhna; potem pa na **Kurešček** k Mariji miru (opisal jo je Plestenjak!), da nam da mir — pred komunisti, ki so ji oskrunili svetišče... **Dolenjec** bo poromal v **Stično**, v to našo najstarejšo baziliko, v prvo misijonsko postajo belih menihov, ki so naravnost z Marijo preobrazili naš duhovno-poganski in zemsko neobdelani svet (beri Zorca, Jurčiča, Janežiča — Gospa s Pristave... in Pregljevo vizijo romana o njih, ki še ni napisan!) Stopil bo v **Muljavo** (Jurčič je opisal ta oltar svoje rojstne vasi!) in tam bo molil za odrešitev pred sodobnimi "Turki"; šel bo na **Krko**, na **Zaplaz**, na **Slevico** (o, v koliko cerkva so po tej vojski vtisnjena konjska kopita novih "turških" napadalcev na način onih, ki jih je opeval Stritar!) in k **Novi štifti**... **Belokranjec** bo poromal na **Zaželj** pri Vinici in k **Trem Faram** in še kam... Saj ima na Dolenjskem vsaka fara skoraj svojo Marijino božjo pot... (šmarje!) kjer se zbere ob žegnanjih, na farnih romanjih...

Goričani imajo svojo **Sveto goro** pri Gorici, odkar se je prikazala Marija Grgarski Uršiki (opisal večkrat Pregelj). Milostna podoba je bila begunka v prvi vojski v Ljubljani (pesem župančičeva!) ,po drugi pa je bila iz samega spoštovanja — ukradena, pa tudi že vrnjena. Sveta gora je največja goriška božja pot (pri njej so želeli počivati verni narodnjaki kot veliki nadškof dr. Sedej, kulturni delavec Res itd.) Za tolimnsko kotlino je velika božja pot **Mengore**, ki jo Pregelj v svojih pesmih in povestih tolikokrat tolikokrat opisuje in je po vojni okrasil požgano cerkev s freskami Tone Kralj. (Vsa goriška božja pota je opisal Pregelj v povesti o Staniču, izišli svoj čas v Colniču!)

štajerci imajo svoje osrednje Marijino svetišče na **Ptujski gori**, ali **črni gori**, ki je ena najlepših cerkva na Slovenskem z zgodovinsko zelo pomembno milostno podobo Marije Zaščitnice kristjanov. To so štajerske Brezje. (Skoraj ga ni štajerskega pisatelja,

ki teh romanj ne bi opisoval. Kdo se ne spominja Meškovega Cencka, ki gre v Mladih sreih na božjo pot? Krivec jo opisuje v prozi, Šmid poje v pesmi, Mihelič slika v podobi...) **Gornji grad**, nekdanja prestolnica ljubljanskih škofov, je bila Marijina božja pot kakor je zdaj še **Marijin grad** ali **Nazaret** v Savinjski dolini, in **Novo Celje**. V **Rajhenburgu** je velika lurška bazilika. Velika božja pot za Pohorje je v **Rušah**, kjer je bila svoj čas slavna šola in so se predstavljale tudi misijonske in drugačne igre. Na Štajerskem je več krajev **šmarij**, kar vse pomeni, da se tam časti v posebni meri Marija. (šmarje pri Jelšah itd.)

Ne mislim, da so to vsa Marijina pota v Sloveniji, kar jo je danes politično zedinjene. Svoj čas je stari popotnik in romar Lavtižar napisal posebne "šmarnice" o Marijinih božjih potih pri nas, pa jih je moral obdelati več na en dan...

Toda Slovenci segamo še preko mej naše ožje domovine, kakor so začrtane danes, in tudi v teh krajih smo postavili svoja Marijina svetišča in jih obdali s slavo in molitvijo. Saj je prav prva slovenska cerkev po spreobrnitvi iz poganstva v krščanstvo bila posvečena **Gospe Sveti**, naši Mariji, in zgrajena v središču tedanjega slovenskega "političnega" življenja, takoj ob vojvodski prestol na sedanjem Gosposvetskem polju. Postavljena v središču naroda, so jo stoletja postavila na njega rob in že — preko njega, toda Slovenci je niso pozabili in je nikdar ne bodo, še celo ne ti, ki so zdaj na Koroškem kot begunci večkrat romali k Nji. Malo pod njo je **žihpolje**, tudi božja pot Korošcev, ob jezeru pa

Svetogorska Mati božja

Vrba ali Marija na Otoku (Maria Woerth). Pri **Mariji na Zilji** je župnikoval in pisal Meško. H Koroški je spadala tudi najvišja slovenska Marijina božja pot **Svete Višarje** (1798 m) v Kanalski dolini, ki spada še zdaj po pogodbi med Hitlerjem in Mussolinijem — pa proti volji prebivalstva — k Italiji. To je najkrasnejša Marijina pot, med venci naših vršacev, na meji treh jezikovnih tokov, pa vendar na trdno slovenskih tleh. Ob prvi vojni je bilo svetišče razrušeno, po drugi predelano in okrašeno s Kraljevimi podobami iz legende, kakor jo je pozneje opeval v pesmi Lovrenčič; v romanu pa jo je ovekovečil Velikonja ("Višarska polena"). Onstran mejnikov pri **beneških Slovincih** (ki so že od leta 1866 pod Italijo), je znana Marijina božja pot **Stara gora pri Čedadu** (opesnil Lovrenčič), romarsko središče Beneških Slovincov. Še niže pri Benetkah — že na italijanskih tleh — je Marijina božja pot **Barbana**, božja pot slovenskih ribičev s slovenske obale Jadrana, iz okolice Trsta. Pod **Tržaško državo** je ostala še slavna kraška božja pot **Repentabor** (katero je s tako ljubeznijo opisovala Lea Faturjeva in začejala še pred smrtjo po-

vest o nji). Prav v **Istro** pa sega že **Kubed** (katerega cerkveno proščenje je opisal tržaški pesnik Stanko Vuk, ki je padel tudi kot žrtev naših dni). Na drugi strani Istre nad Kvarnerom pa se dviga **Trsat, Marija Morska Zvezda**, kjer je počivala nekoč Marijina hišica na poti v **Loreto**. . . O, Loreto, katerega so nekoč — pred desetletji — radi obiskovali slovenski romarji iz domovine, sedaj pa mi slovenski izgnanci iz — taborišč pod njim!...

In ti romarji iz teh taborišč smo se zdaj podali od domovine še za nova morja in oceane in čakamo — na novi maj.

Mesec maj se bliža. Kako radi bi se pripravili na romanja k Mariji na Brezje. . . na svete Višarje. . . pa nam noga ne more čez morje in ocean. Samo misel. Samo želja. Kot bel galeb, ki pa se vrne nazaj na obalo.

"Marija Milosti deli". . . na Brezjah. . . na Trsatu. . . v Loretu. . . V Lujanu? Da, v Lujanu! Ne morem na Brezje — lahko grem v Lujan! Tja v Lujan smo postavili lanski majnik **slovensko zastavo** kot znamenje, da se Slovinci v Argentini vstopamo pod Njeno varstvo in zaščito in da smo si to svetišče izbrali za svoje Brezje. . . za vsa romarska Marijina pota, ki imajo svoje mesto na naši slovenski zemlji in v našem srcu. Naša procesija naj se vije k Mariji Lujanski in naše slovenske pesmi naj pojo po teh tujih ulicah pred Njen oltar, ki razume tu naš jezik in še bolj naš srčni utrip. O, Ona je svoj prestol postavila nad zemeljsko oblo, in še nad zvezde in luno in sonce, ki ga ima pod nogami. Zvezda zvezd, ki Ji pogleda ne branijo polute sveta, in vidi z neizmerne višine našo procesijo tukaj, kot da se vije po slovenskih poljih in brdih, in sliši naše litanije, kot da so zavpite z naše trpeče zemlje: "Marija, prosí za nas!" Iz vseh krajev slovenske zemlje smo, vsak roma v mislih k svoji izbrani Marijini cerkvi, pa vsi smo združeni v eno samo procesijo, ki gre skozi vsa ta slovenska svetišča kot pod slovenskimi mlaji k Mariji skozi pročelje lujanske bazilike pred Njen prestol, da jo poprosimo za milosti, ki teko po Njeni roki iz nevidnih rok Sina Njenega. . . Brezjanska ga drži v naročju in mi vidimo v Njej našo slovensko Kraljico in Sina, v katerega otroški dlani je majhna, majčkена zemeljska obla. . .

O Marija, prišepni Svojemu Sinu in Stvarniku, naj obrne to oblo tako, da bodo vsa ta Tvoja slovenska romarska pota obrnjena k nam, in postavljena pod naše noge, da bo samo treba vstopiti vanje, skleniti roke in iz vsega srca se zahvaliti za

rešitev — ohranitev — in vrnitev!

T. D.

Žihpolje na Koroškem

Skrivnostna Roža

Brezje so bile tiste dni nebeška posoda, v kateri je dehtela najskrivnostnejša roža, Mati in Devica, sveti Idol davnih vitezev in božjepotnikov, vseh najtišjih in najbolj gorečih src, sveta Sanja vseh devic in čistih mater in vseh drugih in družic, ki jih je družil kdajkoli tretji red, samostan in cerkev zbirala in večno hrepenenje vžigalo v žrtvi in sveti sli do konca, do groba in čez.

V noči od sobote na zadnjo adventno nedeljo je dahnila z Brezij v jug in sever, v zahod in jutro po vsem Slovenskem skrivnostna duhovna pomlad. Noč je bila mirna, mlajeva. A vendar je sijala noč, kakor da se koplje v nepoznano sladki mesečini. V tih noči je šumela tajnostna pesem. Sličila je kipenju zvonov. A pelo je, kakor da bron poje sam vase; iz tolike daljave, da uho ne loči več, ali šumi v ozračju ali pa poje le iz duše, ki je srečna in hoče, da bi pelo tudi izven nje. V vsa dobra slovenska srca se je tisto noč vsadila nepojmljiva slast: Nič ni bilo ne skrbi v bodočnost, ne spominov v žalostno preteklost. V brezbriznem pokoju je valovala duša kakor čoln vrh gladkega in mirnega jezera. Počivala je sama v sebi, zadivljena sama v svoj mir, ki mu je spoznavala izvirek in namen. Vse tostranstvo je bilo komaj medla zarja dve uri po sončnem zatonu. **Slovenija je bila srečna! Vse dobre duše so bile v božjem varstvu. Vse so bile kakor duša nedolžnega otroka... v Materi, z Materjo...**

V vse te duše je nenadno zaplamljelo, zaklicalo s tajno silo. Brezmejno hrepenenje, nepoznanemu domotožju podobno, je objelo sleherno srce, ki je bilo kdaj koli voljno. Marija je zvala svoje, da jih posveti in se ji posvetijo.

Tajna procesija sanjskin: slikam podobnih bitij je romala tisto uro na Brezje. Hrepenenje stotisočev, ki so tisto uro bili pri spovednici, ena sama velika slovenska žalost... Bil je en glas za sto moških in je pel lavrantske litanije. Bil je en glas za sto ženskih in je odgovarjal.

"Mati častitljiva"... "Prosi za nas!"

"Devica verna"... "Prosi za nas!"

"Hiša zlata"... "Prosi za nas!"

"Kraljica angelov"... "Prosi za nas!"

"Kraljica svetega rožnega venca"... "Prosi za nas!"

Bitja, ki so potovala slaveč na Brezje, so sličila netelesnim vonjem, slajšim od resede, gartrože, bele lilije, mirte in Jasmina. Bili so stoteri vrelci: vonj nedolžnosti, vonj skromnosti, vonj ponižnosti in radodarnosti in pri-

zanesljivosti, vonj spoštovanja in odpuščanja: in vernosti brez mej. Lili so na Brezje kot vro potpki krvi iz človeškega telesa k srcu. In kakor srce v telesu je gnalo Najnedolžnejše bitje, Vonj, Cvet in Sad v eni, vsečudobojže pričujočnosti v Materi — romarici in kraljici Brezij, je gnalo Jezero kreposti sto in sto tokov z Brezij v vse ude in člene slovenskih pokrajin, src in bridkosti...

"Roža skrivnostna"... "Prosi za nas!"

Dete ob materinem nedriju se je smejalo v sanjah in molilo kakor je znalo:

"V imenu Očeta in Duha! Danes je dan, jutri večer!"

Starejši otrok je pel, se prebudil in klical mater veselo: "Mati, mati! Na Brezjah smo!"

In materi je bilo v grozo in tolažbo. Sama je tudi pravkar romala v kratkem snu...

Še drugod je zbudil mož ženo:

"Oh", je dejala razboljeno. "Tako lepo sem je sanjalo".

"Pela si 'Za Bogom častimo,'" je odvrnil mož. "Ali si zopet romala?"

"Oh, pa koliko nas je bilo na Brezjah!" je odvrnila žena.

Mož molči. Nekaj se mu mehča v srcu. Demehko, sam ne ve, kako more reči tako mehko:

"I no, Jera! Pa poromava, da mi boš mir-dala, poromava skupaj na pomlad."

"Jernej, ali zares?" vriska duša v ženi...

In še se je zgodilo tisto noč, da je ležal mlad človek v strašnih mukah na bolniški postelji v mestni bolnišnici, v oddelku, kjer se zdravijo bridko kužni, strašno bolni, sramotno razjedeni. Tam je ležal mladi človek in mislil nazaj in mislil naprej. Kar je bilo za njim, je bilo vse tako gabno in gnusno. Kar je bilo pred njim, je bilo vse tako temno in obupno. Za vse življenje je bil zbolel mladi mož. Sam si je bil kriv strašne in sramotne bolezni. Zapravil je sebe in svojo zemeljsko srečo, užalil do smrti zadnje človeško bitje, ki ga je še mogel ljubiti, zadnje žensko bitje — svojo sivo, siromašno in pobožno mater... Mladi trpi peklenške telesne muke. A nič ni so v primeri z bolestjo, ki mu stiska dušo...

Blede... kolne... roti, naj mu dajo strupa, da bo mir... Bela, tiha usmiljenka mu gre s hladno ruto čez čelo in ponovi kot žestokrat, stotič zopet eno in isto, kakor ura venomer eno in isto:

"Bog je usmiljen! Molite, ubožec, molite!"

Mladi razuzdanec se zvija, hrope, pljunil bi od besa, tako sovraži. Srd ga zblodi, ma zlomi še zadnje telesne moči...

Spi? Sanja? Kako mu je? Kaj se je vzelo tako sladko čistega in zdravnega od nekod in mu čudežno povilo gnojno telo kakor v čarodejen obliž? Kaj je dehnilo v dušo, da je svobodna in se ji hoče peti? Peti kot pred dvajsetimi leti ob materinem nedriju otroku z otroško besedo:

“V imenu Boga Očeta in svetega Duha. Danes je dan, jutri večer! Angelček varuh, ti mene varuj nočoj to noč...”

“GLEJ, DEKLA SEM GOSPODOVA”

Neprekosljiva mojstrovina so Cankarjeve črtice o njegovi materi. Ona mu je bila vzor, ideal, izpraševalka vesti, povod kesanja nad zablodami največje bogastvo, kažipot k Bogu.

Ni bila bogata, ne učena, ne vplivna. Ni se oblačila v svilo, ni se lišpala z zlatom. Niso bile mehke in bele njene roke. Vse skromno in preprosto je bilo njeno domovanje na beli Vrbniki. Bila je kakor toliko naših slovenskih mater, revnih in neznatnih v očeh sveta, pa vendar neizmerno bogatih po srčnih in duhovnih zakladih, s katerimi so v samoodpovedi neprestano, zvesto in nesebično, kakor zastonjske deklice služile družini, otrokom.

Kakor je Cankarja, tako spremlja nas skozi življenje kot prelesten vzor deviško nedotaknjen lik naših preprostih revnih mater.

Od jutra do večera so trdo garale. V dolgih nočeh so nad nami bdele in za nas molile. In zrastle so v duhovno veličino, ki se nam zdi skoraj nedosegljiva. Zrastle so iz preprostosti in revščine, iz odpovedi in žrtve, da jih gleda naše srce v sončni glorijski, kakor svetnike v nebeški slavi.

K takim se vračamo v svojih spominih. Ob oknu pri šivanju, ob potoku pri pranju, na polju pri žetvi, ob ognjišču, na vrtu, v hlevu, na travniku in v gozdu, vedno gibljejo njih pridne, trudne roke. V ničemer se ne razlikujejo od dekel, razen po zastonjskem delu, zvestobi in svetosti. Iz oči pa jim sije in odseva iz obrazov čudoviti žar nadzemske lepote.

Tak spomin na zemsko mater, poveljučano deklo, je veliko bogastvo, ker je najjasnejši kažipot skozi življenje v nebesa. Je kakor angelj varuh, čigar oprijem sega prav do srca in ga nagiba k dobremu. Trdo bi moralo biti srce sina, hčere, ki bi moglo mirno, hladno, preko opomina njene veličine — v greh. Tiho gre srce za njo. Ne more drugače. V zarji zmagošlavja je njegova vladarica, kraljica — mati.

Cankar je v tujini, na Dunaju, brskal med spomini za materino podobo, ker mu je prašna

Bolnik se zdrami in vidi. Plamenček na dušici pred Bogorodičino sliko na steni je piahnutil in se pognal navzgor k sreči Ne-pojmljive. Bolnik strmi... Potem ve in deje:

“Sestra Pija!”

“Kaj hočete?”

Ali bolnik spet blodi? Ne! Pri zavesti je in šepeta “Grešnikovo molitev”, najlepšo pesem, ki jo je pel trpkí France Levstik.

Ivan Pregelj

pot skozi življenje njeno podobo v srcu za-prašila. Izvlekel je končno izmed mnogih porumenelih, zaprašen papir. Stresel ga je občutek groze. Na njem je bila nekoč risba njegove matere — mrtve. Sedaj je ni bilo več. Komaj medle, brezizrazne sence so se lovile po papirju. Cankar je zatisnil oči in trpet. Bo-lečina ga je grizla v dušo, kes je žgal v srečo.

S Cankarjem iščejo milijoni na temnem nebu svetlo zvezdo, med prevarami in izdajstvi žarek čiste, nedotaknjene dobrote, potrti, žalostni, ker je tudi v njih dušah ostal komaj medel spomin na veliko mater. Težka je pot, bridki so spomini. Grenko je srce. Hrepenenče segajo, grabijo za življenjem in žanjejo — strup. Daleč, daleč je njih domovanje. Daleč so matere, žive in mrtve. Zbledeli so svetli spomini. Srce so zaprašila prašna pota. Materina podoba je zbledela. Njeno življenje je odprta knjiga, kakor sveto pismo, a oni ne znajo več čitati v njej. Tisto življenje trpeče matere, delovne žene, deklice brez zahtev za vsa najnižja dela jim je tuje.

Skoro so kakor Cankar, mlad študent, ki se je sramoval priznati pred sošolci kmečko ženico s culo v roki za svojo mater. Delo ki so ga v toliki zvestobi opravljale zanje žuljavih rok in ob njem rastle v svetnice, jim je manj vredno. Sami bežijo pred njim, v drugih mu ne priznavajo dolžne časti. Tem drugim odrekajo isto veljavo, enake pravice. Celó jasna misel teh je prezirana in manj upoštevana, kakor, da bi delovne roke same po sebi ovirale bistrost duha. Tako so se oddaljili, odtujili svojim materam, da ravnaajo, kakor da je vsa človekova vrednost v zlikanih hlačah, pravilno zavezani kravati in mehkih belih rokah, po teh znakih delijo družbe v razrede in so odgovorni za usodne zmote in odnose družabnega življenja. Če bi bila podoba revne matere, zastonjske deklice v njih živa, ali bi mogli vztrajati na teh plitvinah?

Bile so te matere močne žene. Moč so črpa-le iz žive vere, iz prav doživetega in doumetega krščanstva. Vedele so, da je bil rednik Boga-Sina tesar, da je On sam z istim delom

delo posvetil in poveljčal, da so si apostoli skoro izključno z ročnim delom kruh služili. V težkih in veselih urah so imele svoj vzor v preprosti ženi, ki pa je bila vendar — Mati božja. Ob Dekli Gospodovi so krvavele na križevem potu življenja in zvesto hodile po njenih stopinjah čez Kalvarijo, v svojo slavo. Hodile so za Marijo, nosile Kristusa v srcu in križ na ramenih. Nebeška luč jim je žarela v oči. Vse, kar so delale, nizko in neznatno, težko in z znojnim prepojeno, je bilo s posvečenjem prezarjeno, poduhovljeno, nekako pobožanstveno. In tedaj je sredi dela in trpljenja zapela njihova duša: "Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem zveličarju, zakaj ozrl se je na nizkost svoje dekle."

Zdi se, da je v premnogih, ki so jo imeli, obledela ta prelepa podoba matere. Zdi se, da tudi njenega vzora, Nebeške Matere, niso prav doumeli. Težka je pot do polne resnice in dolga. Naš pogled ne prenese iznenadne polne svetlobe. Počasi, kakor duše skozi vica, se skozi bolečine prebijamo do nje. Kakor božje seme, vsejano v zemljo, je. Razkleniti mora trdo lupino in vezi okolja, predsodkov toposti. Pognati mora korenine, klice, bilke, deblo, klas, sad. In, ko je sad zrel, klas zlat, se zdi poštenim vsa resnica sama po sebi tako umevna. Pa je stoletja trajalo, da je značala. Osemnajst stoletij je tako minulo, preden se je Marijino brezmadežno spočetje dvignilo nad vsak upravičen dvom. Koliko stoletij je in bo preteklo, da bo nad naukom, da je ročni delavec le govoreče orodje brez duše, zmagalo krščansko pojmovanje o delu, dopolnjevanju božjega stvarjenja s pečatom poduhovljenja in božjih sledov. Pa bo le prišel čas, ko bo tudi to seme Kristusovega nauka dozorelo v zlati klas. Božje sonce lepote se bo v žarkih od njega odbijalo in razsvetljevalo zemljo, človeka. Nova resnica bo vladala in urejevala svet v njegovo večjo srečo.

Komur je dana milost, da zasluži nov vir življenja, večjo polnost resnice, je poklican, da z milostjo sodeluje in resnici pomaga do zmage. Nam je bilo dovoljeno, da smo pod nebeško prizmo spoznali eno od mnogih, resnico o delu, zlasti o "nizkem" telesnem delu.

Naš narod si je v ogromni večini z njim služil kruh. Naše matere so ga ljubile. Kdo bi upravičeno trdil, da ljubi svoj narod, če ga ne ljubi prav v tej bistveni potezi življenja? Kdo vredno hrani spomin svoje matere, če se spoštljivo ne klanja pred tem, kar je ona ljubila?

Smo sinovi Cerkve, ki se v dvajsetih stoletjih ni naveličala vedno bolj povdarjati vred-

nost in odlike dela, brez ozira na njegov značaj in vrsto. In, ali bi bil dober katoličan, kdor bi v besedi ali praksi ravnal proti njenim naukom?

Imamo za seboj polpreteklo zgodovino. Ta dovolj zgovorno kliče, kako usodno je bilo, da Cerkve nismo prav poslušali, odkritosrčno ubogali, odnosov do dela prav uredili. Socialna revolucija ni samo tuj, uvožen artikel. Na lastni zemlji je tudi klila, tisoči so umirali zanjo, ker jim razmere niso dovoljevale, da bi mogli verovati v pravičen delež sadov lastnega dela.

Mi, novi slovenski izseljenci smo morali povečini pozabiti na položaje v preteklosti. Večina je morala poprijeti za ročno delo. Z njim bomo mnogi postali bolj naravni in bolj človeški v dobrem smislu besede. Pravilnejše bomo presojali novodobne socialne probleme in sami aktivno stremeli za njih pravilno rešitvijo.

Delavci vsega sveta se bore na strani preziranega, krivično obravnavanega dela, žal, milijoni na zgrešenih temeljih. Po lastni in tuji krivici gredo mimo zdravega nauka, ga celo v svoji slepoti napadajo, tudi po krivdi katoličanov, ki nauk imamo, pa ga ne oživotvarjamo, ne realiziramo. Tudi po naši krivdi, ki nauk sicer priznavamo, pa smo do njega indiferentni, morda v praksi celo nasprotni. Imamo zglede, a jih ne posnemamo, jih niti ne skušamo doumeti s tiste strani in globine, odkoder naj bi svetu in nam zasijala osvajajoča luč odrešenja. Imamo dovršene like svojih zemskih mater in nedosegljiv vzor Dekle Gospodove. Lik matere je v času zgubil svoje jasne obrise, vzora Dekle Gospodove pa morda nikdar nismo doobra razumeli. Smo jo častili, slavili, nosili ji cvetja in šmarnice peli njej, Gospej, Devici, Kraljici, Slonokoščnemu stolpu a Dekli Gospodovi ne. Prebrdli smo pol sveta, a v nobenem svetišču nismo našli oltarja Dekle Marije, Dekle Gospodove. V lavretanskih litanijah smo ji nanizali katoličani vse polno častnih nazivov, a ni ga vmesnega, ki si ga je sama dala: ANCILLA DOMINI — DEKLA GOSPODOVA.

Ta dekla je tako v vesoljnem katoliškem svetu ostala zaprašen, bolj pravilno: premalo razsvetljen vzor. Pbledela, nejasna je slika Matere s tistega poprišča, kjer je preživela najdaljšo dobo svojega življenja. Vriva se mi misel, da bo s tem najbrže tako kakor s Cankarjem: Podedovane zablode in predsodki so se dekle sramovali.

Marija pa je bila dekla dekla celo življenje. "ECCE ANCILLA DOMINI!", se predstavi Gabrijelu. "GOSPOD SE JE OZRL NA NIZKOST SVOJE DEKLE", polna najvišje radosti

Ljubi moji, umrl mi je bratec, moj mali bratec, ni ga več. Sicer je že dolgo od tega, že veliko let, a vendar! Velik še ni bil, a prav majhen tudi ne. Ne vem več, v kateri razred vaške šole je hodil. Jaz sem bil takrat vojak na fronti in moj oče je bil tudi vojak, brateca je mati sama doma pokopala.

Pozneje mi je vsa žalostna pisala, kako je bilo. Lepo se je pripravil na smrt. Smrtne sence so mu že legale na obrazek. Mati je molila z njim in ob njem. Govorila mu je zadnje besede o lepih nebesih, o Jezusu in Mariji. Tedaj jo je tibo zaprosil: "Mama, dajte mi tisto lepo Marijo!" — Poleg mnogih svetih podob smo imeli doma tudi dva majhna kipa lurske Matere božje. Eden izmed teh je bil že izrubljen s sveže barve, bil je oškrbljen in lisast; drugi je bil malo večji, lejši in skoraj nov. Seveda, umetniške vrednosti tudi ta ni imel. A kaj zato! V otrokovi duši je vzbudil slutnjo prečudežne lepote Marijine. "Mama, dajte mi lepo Marijo," je prosil. Mati mu jo je prinesla. Obiel jo je z uvelimi ročicami, privil k sebi in poljubljal toplo in nedolžno, kakor otrok zna. "Sveta Marija... prosi zame... zdaj..." Zadnja molitev je bila še za ata in za brata na fronti. "Povejte jima,

DAJTE MI LEPO MARIJO

da sem zanju molil in nato umrl", je še naročal. Zares je kmalu izdihnil, z

lepo Marijo v rokah. Ljubi moji, tako je umrl moj bratec.

Pa saj to ni res! Saj ni umrl, ne! Le preselil se je tja gor k lepi Mariji. Moj bratec živi, prepričan sem da živi. Ljuba Mati Marija ga je vzela k sebi. Prej je on njo objemal, zdaj ona njega prižema na svoje srce.

Vse prej se mi zdi, da smo mi umrli, mi, ki lepe Marije nimamo, ki lepe Marije ne ljubimo! Ne damo ji prostora v svojem srcu. Naše srce ni lepo, zato ni prostora v njem za lepo Marijo. Ni prostora za njo v srcu, iz katerega izvirajo grde misli, grde besede in dejanja.

Kakor zadnji pomladanski vetrovi mi buta ob stene srca tisti klic: "Dajte mi lepo Marijo!" V meni vse ječi in kriči po njej. Zdaj ne jočem več za bratecem, ki živi pri Mariji zdaj tožim za bratci in sestricami, ki umirajo, ki so mrtvi, ker lepe Marije nimajo. O, dajte nam lepo Marijo!

Moli, bratec, moli, angelček moj, za brata na fronti, za brate in sestrice ki se borijo! Sklenimo vsi roke k molitvi, da pride Marija k nam! Da zmagamo, da vstanemo v novo duhovno pomlad ob lepi in dobri, ob močni in zvesti in usmiljeni Mariji.

Čujte, ljubi moji, zdaj je maj. Nebesa se odpirajo, angeli lepo Marijo k nam neso.

sporoča Elizabeti. To je lik, ki ga je Bog postavil svetu v vzor. Z njim je dal temelj in smer za pravilno vrednotenje in razporejanje silnic rasti in blagostanja v občo srečo.

Slovenski delavci so se že doma borili za nov svet, v njem za božjo demokracijo kruha, naj zato v tujem svetu, v znamenju Dekle Gospodove to borbo nadaljujejo. Smo lahko sigurni, da ona ne bo ostala dolžna njim, ki bodo to podobo matere, v ljubezni do polne resnice, dvignili iz zaprašnosti in pozabljenosti. Vsa naša emigracija bo čutila njeno varstvo in blagoslov.

Začnimo zato prelepo nalogo z vztrajnim in načrtnim delom. Molimo za njen uspeh. Novih pesmi Dekli Gospodovi! Njih legend o njej naši mladini! Prvi maj, delavski praznik posvetimo njej! V luči njenega zgleda naj se mesto sovraštva in pesti srca in sklenjene roke dvigajo k nebu! Šmarničar naj

spiše šmarnice delavki v Nazaretu. Naj bo ona nebeška pokroviteljica naših sestankov, sej, tečajev, socialno-študijskih tednov, Mariologij naj ob njej premišljuje in spiše misterij, skrivnost svetosti dela. Vsi iščimo potov do nje, do njene najbolj naravne podobe. Srce naj objame to podobo in jo za vedno ohrani v sebi.

Cankarju je ob pobledele podobi matere duša ihtela. Kesal se je in ni našel odpuščenja. Nenadno je videl pred seboj njo, mater, kakor jo je gledal toliko let preje. Njen deviško čist obraz je bil ves miren, dobrotno nasmejan. Našel je mir.

Vrnimo se k nebeški materi, k Dekli Gospodovi. Ves ožarjen je njen obraz, njen smehlaj je mil, dobroten. Samo služila nam bo kakor je Gospodu, in ko bo zmagala resnica o njej, bo mir napolnil naša srca in svet.

HRABROSLAV MEDVED (Družabna pravda)

Naprošen od Vaših slovenskih dušnih pastirjev Vam pošiljam za Veliko noč svoja najboljša voščila in svoj najboljši pozdrav!

Ni še tako dolgo, ko ste kot begunci prebivali po taboriščih in izven njih širom Avstrije, sedaj pa ste se razkropili po svetu, da Vas le malo skupaj prebiva, če izvzamem Argentino, kjer so Vas še največ skupno naselili. Začeli ste novo dobo svojega begunstva, ki naj bi ne bila — vsi tako želimo — daljša, kot je bila ona, ki ste jo preživeli do sedaj.

Dobivamo pismo iz skoro vseh krajev sveta. Kaj izražajo ta pisma? Mnogim se toži po prejšnjem urejenem življenju, pa čeprav je bilo to življenje le življenje brezdomcev v lesenih barakah po Koroškem, štajerskem, Tirolskem, Gornjem Avstrijskem. Dasi je bilo to življenje bridko, je bilo vendar vsestransko urejeno, ko je bilo v njem po zaslugi naših izobražencev in zlasti duhovnikov poskrbljeno za vse Vaše mnogotere potrebe v kul-

Dragim rojakom v Južni Ameriki in po svetu!

turnem, socialnem in dušnopastirskem pogledu. Ko sem kot delegat papeške misije obiskoval taborišča, kjer sem opravljal svoje dušnopastirske posle, ko sem birmoval Vaše otroke, jim delil prvo sveto obhajilo, vodil procesije in romanja, Vam pridigoval ob različnih prilikah, nadzoroval po šolah verski pouk, urejeval sto nevšečnosti in posredoval o vsem, kar Vas je težilo, — sem videl, da imate prav za prav vse, razen — domovine. Naša lepa taborišča: Peggez, Spittal, Kellerberg, Treffling, Lichtenstein, Trofaiach, Asten, Gradec, Celovec itd.! Toži se Vam po njih, kakor se toži meni, ko ta taborišča še vedno obiskujem, pa ne najdem več v njih sto in sto znanih obrazov, rojakov, ki smo tri, štiri leta skupno delili usodo izgnancev.

Vem, da v novem položaju posebno enega pogrešate. Tiste duhovne oskrbe, ki so Vam jo nudili naši požrtvovalni duhovniki. Saj ste bili duhovno oskrbovani, kakor niste bili niti doma. Naša taborišča so bila kakor najbolj urejene in najbolj cvetoče slovenske župnije, da so se domačini zgledovali nad Vašim lepim življenjem in blagovali narod s tako visoko razvitim kulturnim, socialnim in verskim življenjem.

Dragi rojaki! Naj Vas spomin na življenje po taboriščih drži in dviga, da vztrajate v vsem, kar ste v njih pridobili. Božja Previdnost je hotela, da ste se v skupnem življenju po taboriščih pod skrbnim vodstvom gorečih domačih duhovnikov pripravili za življenje v razmerah, ki ste v njih sedaj, ko nimate

skupnih duhovnij, ste razkropljeni, da morate žrtvovati dolgo pot, če hočete priti k božji službi, kaj šele k taki, kjer slišite zopet slovensko besedo in slovensko pesem. Oklenite se svojih in domačih dušnih pastirjev, pa tudi sami se med seboj podpirajte z besedo in zgledom, da se nihče izmed Vas ne versko ne narodno ne izgubi.

Bliža se Velika noč, največji praznik v cerkvenem letu. Za ta dan se boste gotovo zbrali okrog svojih dušnih pastirjev, da boste skupno z njimi zapeli radostno alelujo Vstalemu Zveličarju. V skrivnosti tega praznika sta pogum in tolažba za nas! S tem praznikom je ponižana vsa hudobija in poveličana zmaga dobrega nad zlím. Nekoč bomo doživeli to zmago tudi mi. Kristus, v čigar kraljestvu na zemlji se borimo zoper zlo satana in njegovih privrčencev, nam je porok za zmago. Doživeli bomo vstajenje iz svojih stisk in nadlog, nekoč pa vstajenje v večno blaženost. V zmago Kristusa, v njegovo vstajenje ukoreninimo vse naše življenje, vso našo srečo, vso našo časno in večno prihodnost. Tako ne bomo osramočeni ne v času ne v večnosti.

Veselo, upapolno alelujo!

TRISTACH na Tirolskem, na pepelnico v letu 1949.

MONS. DR. JOŽE JAGODIC

narodni delegat papeške misije za jugoslovanske begunce v Nemčiji in Avstriji

Lavantinski škof dr. Ivan Jožef Tomažič - umrl

Umrl je škof, o katerem ne veš, ali je bil od svojega ljudstva in od svojih duhovnikov bolj ljubljen ali bolj spoštovan. Gotovo pa je oboje, ljubezen in spoštovanje, užival v toliki meri, kakor le malokateri današnjih škofov. V čem je bila njegova veličina?

BIL JE OČE SVOJIH DUHOVNIKOV! Čeprav jih je imel v svoji škofiji okoli 900, je vendar do dobra poznal vsakega in se zanimal za delo in življenje slednjega. Ob birmovanjih se je enako zaupno razgovarjal posebej z župnikom kakor tudi s kaplanom. Vse si mu lahko povedal, zaupal, o vsem mu poštožil. Pristrčno rad se je zadržal v družbi duhovnikov, zbranih ob najrazličnejših prilikah. Bil je z njimi vesel in domač, a vendar dostojanstven kot škof. Zato ni bilo duhovnika, ki bi mu ne bil vdan. Edinost duhovnikov s škofom je bila vselej vzorna.

BIL JE "PASTOR BONUS", DOBRI PASTIR SVOJIH VERNIKOV. Živel in delal je le zanje. Zato so se razgovori z duhovniki pričeli ali končali z razmotrivanjem, kako pomagati vernikom v njih dušnopastirskih zadevah. Občudovati si moral njegovo dušnopastirsko gorečnost zlasti na birmovanjih. Ure in ure dolgo je trajalo spraševanje otrok v cerkvi ali v šoli. Za vsakega posebej se je hotel prepričati, če je dovolj poučen o verskih resnicah. Zlasti, ali je dovolj pripravljen na zakramente. In zahteval je zelo veliko. Pred birmo samo je ljudstvu obsežno in goreče govoril o pomenu zakramentov, posebej še birmo. Po birmi je zopet z očetovsko besedo

bodril k zvestobi in vztrajnostnemu sodelovanju z milostjo zakramenta. Čeprav že ves zmučen po dolgem birmovanju in poučevanju, je še vendar imel za vsakega prilazno besedo. V času nemške okupacije, ko je bil oropan svojih duhovnikov in mu je bilo njegovo delo na vse načine ovirano, je dneve preživel v spovednici in pred Najsvetejšim.

BIL JE VODITELJ SVOJEGA LJUDSTVA. Imel je odprte oči in srce za vsa dogajanja v svoji škofiji. Bistro je motril vse "Sub specie aeterni". O vseh vprašanih se je rad posvetoval, se informiral. Pogosto je imel sestanke z voditelji mladine, ločeno razgovore z veroučitelji ljudskih, meščanskih, srednjih šol, z zastopniki raznih javnih gibanj. Ko se je pa po posvetovanjih v kaki stvari odločil, si vedel: Zdaj drži! In tako smo v vseh vprašanih vselej vedeli za pot, po kateri nam je bilo treba hoditi.

BIL JE ŠKOF DELA. Počitka ni poznal. Ko je v poletni vročini za nekaj tednov odšel

na svojo pristavo, je romalo z njim na kupce raznih aktov. Šel je na "počitnice", da je v samotni tam laže nemoteno garal.

BIL JE ŠKOF NAČRTOV za bodočnost. Dobreto tu vem iz številnih razgovorov z njim v zadnjih letih pred razsulum države. Občudoval sem njegovega duha, občudoval njegovo veličino in skupaj z njim živel za prihodnje delo. Vojna je do temeljev porušila, kar je tiho in vztrajno pripravljalo.

Rojen je bil škof dr. Tomažič v preprosti kmečki hiši župnije Sv. Miklavž. Po z odliko končani klasični gimnaziji in bogoslovju v Mariboru, je prav tako odlično deloval kot katehet v Celju. Zaradi njegovih dušnopastirskih vrlin ga je škof Napotnik poslal v Inomost. Po končanih študijah tam, je bil škofov osebni tajnik. Kmalu imenovan za stolnega dekana in leta 1929 za pomožnega škofa škofu dr. Andreju Karlinu. Modro je vodil svojo škofijo tako v letih miru, kakor tudi v letih grozot med vojno in po vojni. Zadnjih osem let njegovega škofovanja mu je pomenilo rušenje vsega, za kar je živel in delal vse svoje življenje. Rušenje božjega v človeku. To je črpalo in izčrpalo njegove moči. Vedel je, da ne bo več dolgo. Zato si je v dr. Maksimiljanu Držičniku že v naprej hotel zagotoviti enako blagega in svetniškega, delavnega in očetovsko skrbnega naslednika. V tem je tolažba lavantincev ob izgubi škofa, ki bo gotovo vsem ostal v spominu kot eden najbolj očetovsko skrbnih slovenskih škofov.

DR. HANŽELIČ RUDOLF

KUJ ME, ŽIVLJENJE, KUJ...

Pomen ciljev za vzgojo volje

Si že opazoval magnetno iglo? Miruje, dokler ji ne približaš železa. Ko ji ga približaš, se nujno nakloni k njemu. Približno tako je z našo voljo. Sama zase je slepa zmožnost, ki miruje kakor mrtva, dokler ji razum ne približa kake čeprav le navidezne vrednote kot cilja, ki ga naj dosežemo. Tudi zmotne "vrednote", ki si jih kdo prav živo postavi kot cilj, morejo v človeku prebuditi izredno močno voljo, ki je sposobna sprejeti tudi velike žrtve in premagati najtežje ovire na poti do njega. Le misli na pohlepnega človeka! Kaj vse je pripravljen storiti, prestat, čemu vse se odpovedati zaradi imetja!

Če torej hočeš doseči močno voljo, si moraš najprej poiskati cilje za svoje življenje. Brez ciljev ni volje! A išči cilje svojega oivljenja v stvareh, ki morejo zares biti tebi v čast in blagor in drugim v korist.

A cilje zgolj poiskati — ni še dovolj. Človek je revež s svojim spominom. Tako lahko pozablja celo stvari, o katerih bi mislil, da jih pozabiti sploh ni mogoče. Zato si moramo enkrat postavljene cilje vedno znova klicati v spomin. A tudi to ne zadošča. Zgolj hladno postavljen cilj ne more razgibati naše volje, še manj jo more napraviti močno in vztrajno.

Kdaj je n. pr. lepota narave, lepota slovenske zemlje živo vplivala nate? Ali morda takrat, ko si jo le hladno in bežno z očesom ošiniš? Ne! Tudi največja naravna lepota ti ob takim pogledu ni razgibala niti duha niti srca in že v naslednjem trenutku ti je povsem zginila iz spomina. Kako vse drugačno razpoloženje si začutil v sebi, ko si lepoto narave opazoval in spoznaval zbrano, z dušo in srcem, kakor pod drobnogledom košček za koščkom: mogočne vrhove gora nad oblaki, strme grebene, grozeče prepade, zidanice na vzpetinah, cvetoče travnike, te prelestne preproge po naših ravnih in gorskih strminah, rodovitna polja, dehteče vrtove in ljubka naselja v dolinah, prepreženih s srebrnimi nitmi potočkov in s sinjimi črtami naših rek, ter si obenem prisluhnil šumenju gozdov, žuborenju voda in neugnanemu petju naših ptic

pevk; ko si zrl našo zemljo med dnevom, potopljeno v luč sonca ali obdano od grozečih oblakov, bliskov in groma, ali ponoči, zajeto od prečudno pokojne svetlobe lune in zvezd — tako od vseh strani spoznano slovensko zemljo si moral vzljubiti, se zanjo ogreti, zanjo zaživeti!

Podobno je tudi z našimi cilji! Če hočeš, da se boš zanje ogrel, zanje zaživel, jih moraš spoznati nadrobno z vseh platí! Če hočeš n. pr. ostati zvest pravičnosti, resnicoljubnosti, čistosti, ni dovolj le skleniti: hočem biti pravičen, resnicoljuben, čist. Potrebno je, da spoznaš nadrobno, kaj pomeni tudi ona vrednota zate, kaj za druge, kaj za sedanjost, kaj za prihodnjost, kaj za večnost, dalje zakaj se često človek ne oklepa teh ciljev, zakaj se jim izneverja itd. Potrebno je, da spoznaš nadrobno pomen in veličino teh ciljev, pa tudi klavnost in usodnost zasebnega in družabnega življenja brez njih, pa ti bodo postali zares velike vrednote, ki jih boš vzljubil, zanje zaživel ter v sebi tako prebudil dovolj moči, da jim ostaneš zvest tudi v težavah. Imel boš "železno močno" voljo, ko bo šlo zanje!

Zato pravi veliki francoski pisatelj Paul Bourget: "Kdor vidi svojo dolžnost, obveznost do dolžnost izpolniti in nujno zvezo med izpolnjeno dolžnostjo in svojo pravo in popolno srečo, ne bo krenil s prave poti. Tem krepkeje bo stopal po njej, čim trdnejše, natančnejše in jasnejše bo njegovo spoznanje. Zavest, da je treba doseči cilj, ga naravnost sili, korakati kljub vsemu po poti, ki drži do cilja". Vzgojni pisatelj Goosens pravi: "Poglej malo okrog sebe. Opazuj svoje tovariše. Kakšni so tisti, ki imajo slabotno voljo? Največkrat so to nepremišljeni blebetači, obrnjeni samo navzven, igračke, kot praviš. Sploh so nezmožni, da bi naslonili glavó na rokó in z vso siló razmišljali o čenar koli. Ljudje z močno voljo pa so navadno zbrani. Naučili so se obračati in presukavati misli na vse strani in vrtati jih prav do dna. Zato so njihovi sklepi trdni in močno postavljeni."

Po vsem tem moreš spoznati, kako modra vzgojiteljica je katoliška Cerkev. Vsem, ki

POVOJNI SOCIALNI PROBLEMI

2. Kaj je s stanovskim redom (Nadaljevanje)

4. Novodobni poizkusi stanovske družabne reforme.

Potemtakem moremo reči, da je stanovska preureditev družbe, sloneča na organskem družabnem pojmovanju, dejansko srčika krščanskega socialnega programa, ki so ga po objavi okrožnice *Quadragesimo anno* (1931) katoličani v mnogih državah poskušali sprevesti v življenje. Tako je ustava Poljske korporacijam odmerjala častno mesto; v švici je najprvo katoliški friburški kanton izglasoval korporacijske zakone v smislu krščanskih socialnih načel; Nizozemska je z ustanovitvijo stanovskih svetov pričela uvajati stanovsko organizacijo; stanovska ideja pa je našla zelo ugoden odmev med raznimi političnimi skupinami v Franciji, Belgiji, na Angleškem in Irskem. Najbolj pa je izvedba stanovske družabne reforme napredovala pred 2. svetovno vojno v Avstriji in na Portugalskem po 2. svetovni vojni pa v Španiji.

V Avstriji so stanovom pripravljali pot že novoromantiki v zadnjih desetletjih preteklega stoletja z znanim socialnim glasilom "Vaterland", ki mu je stal na čelu Karel Vogel-sang. Le-ta je začetel tudi obsežen program temu gibanju. Njegovo delo je uspešno nadaljeval dunajski župan Karel Lueger, po prvi svetovni vojni pa Ignacij Seipel, ki je kot avstrijski kancelar in vodja krščanskih socialcev idejno pripravil reformo ustave v stanovskem smislu. Do dejanske preosnove je prišlo šele po Seiplovi smrti, in sicer 1. 1934 po zadušenih socialistični ustaji, ko je bil strankarski parlament odpravljen in uveden stanovski parlament z zastopstvom sedmih stanov: industrija, obrt, trgovina, kmetijstvo, bankarstvo, javni nameščenci in svobodni poklici.

Toda že 1. 1938 je bilo konec avstrijske državne samostojnosti, ko je Hitler Avstrijo zasedel in jo vključil nemškemu rajhu.

Portugalski je njen katoliški voditelj in

hočejo biti zares dobri, nujno priporoča zlasti dnevno premišljevanje. Kaj se pravi premišljevanje? Nič drugega, kakor iskati in nadrobno spoznavati cilje življenja ter sredstva in pota do njih. Zato je redno, vsaj kratko dnevno premišljevanje najboljša šola močne volje. Poskusi! Glej nekaj misli o premišljevanju v molitveniku "Povsod Boga" na str. 9—11.

Prof. dr. RUDOLF HANŽELIČ

prvi minister Oliveira Salazar že leta 1933 dal korporativno ustavo.

Portugalska korporativna zgradba ima podobno, kakor bivša italijansko-fašistična, tri nadstropja:

1. Osnova so strokovne zveze delodajalcev in delavcev. Zveze delodajalcev se imenujejo *gremios*; zveze delavcev pa se imenujejo: za industrijsko in trgovsko delavstvo, narodni sindikati; za poljedelsko delavstvo, *casas del pueblo*; za delavstvo, zaposleno pri ribištvu, *casa de los pescadores*.

2. V sredi korporativne zgradbe so a) federacije, ki vežejo *gremios* podjetnikov in sindikate delavcev istih strok; b) zveze (*uniones*), ki povezujejo medsebojne odnose podjetniških gremijev in delavskih sindikatov.

3. Na vrhu zgradbe so potem korporacije, ki v glavnih črtah koordinirajo celotno delavnost kapitala in dela v državi.

Kot dopolnilo sistema obstoja 1) korporativni svet, v katerem so zastopani vsi predsedniki korporacij, katerega naloga je skrbeti za nemoteno poslovanje korporacij; 2) delavno razsodišče, ki sodi v sporih med delom in kapitalom.

Končno imamo v Portugalski poleg političnega parlamenta z zakonodajno oblastjo še korporativno zbornico kot posvetovalni organ za gospodarska vprašanja.

V Španiji je poizkus stanovskega reda šele v začetkih. Datira iz leta 1938, ko je general Franco izdal poseben zakon "Fuero del Trabajo" (Delavsko pravo), čigar glavne poteze so vzete iz italijanske fašistične in portugalske korporativne zakonodaje. Po načrtu bi španske korporacije bile organi totalitarne države brez prave stanovske samouprave. V tem je tudi težava, da stvar nič prav ne more napredovati.

5. Kako je s stanovsko reformo danes?

Po tem kratkem pregledu stanovske družabne zamisli in poizkusih izvedbe v življenje v posameznih državah bomo lažje odgovorili na vprašanje: kako s stanovsko preureditvijo družbe danes? Priznati je treba odkrito, da gibanje ne napreduje tako, kakor je bilo pričakovati po razveseljivih začetkih prvih let. Čeprav se nam zdi stanovska socialna in gospodarska preureditev najboljša rešitev socialnega vprašanja našega časa, ki si jo le

misлити moremo, vendar ni zajela korporativna ideja širokih ljudskih množic z ono revolucionarno silo, kakor bi jo tako globoka in srečna družabna preosnova morala imeti, da bi pomenjala začetek res novega družabnega reda.

Kje naj iščemo vzrokov? Več jih je:

Prvič prihajajo ovire od sicer že odmirajočega **individualizma** in **liberalnega gospodarstva**, ki sta razkrojila organične vezi v družbi in naravno nasprotujeta tudi stanovskemu družabnemu redu. Stanovski red pomenja jez proti razbitju družbe v drobce, čuva socialno skupnost, socialno naravnava gospodarsko delavnost poedincev, — umljivo, da mu individualizem nasprotuje.

Drugič ima stanovska družabna preosnova najbolj srditega sovražnika v **socializmu**, oz. v **komunizmu**. Tudi socializem nima pravega organičnega pojmovanja o družbi in državi. Pojem družabnega organizma namreč celo pretirava; vse mu je celota, kolektiv, ki mu daje vso moč nad poedinci in vmesnimi organizmi. Hoče človeka podružabiti, stlačiti ga v kolektiv in uničiti njegovo osebnost. Prav tako po svoji miselnosti ne more trpeti stanov kot živih družabnih organizmov, ker so ovira na potu do socialistične mehanične brezrazredne družbe, ovira za diktaturo enega razreda nad ostalimi, in ker preprečujejo zamisel komunistične totalitarne države.

Tretjič sta stanovski družabni reformi veliko škodovala **fašizem** in **narodni socializem**.

a) **Fašizem** je uvajal korporacije, ki naj bi se z njimi socialno in gospodarsko življenje uredilo ter dejansko premagala individualizem in socializem. Toda avtoritarna fašistična država je avtoritarnost pretiravala tako, da je dušila pravo svobodo. Brez svobode pa ni mogoče ustvariti pravega socialnega reda. Že Pij XI. (Quad. a. 95) je dejal, da bi se "država morala omejiti na potrebno in zadostno pomoč, a se ne postavljati na mesto svobodne dejavnosti". Zlasti bi morale biti korporacije, če naj bodo osnova novemu boljšemu socialnemu in gospodarskemu redu, **samosojne in samoupravne stanovske združbe**, kajpada pod vodstvom osrednje oblasti, a ne umetne, nasilne in birokratične naprave, ki v njih ni mogoča svobodna, vesela in napredna dejavnost.

V fašizmu so bile korporacije le orodje fašistične stranke, le organ totalitarne fašistične države, potem takem potvorba in spaček resničnega stanovskega reda. To je dalo nasprotnikom stanovske misli učinkovito orožje za njihovo propagando, v kateri so namenoma istovetili stanovski red z avtoritarnostjo in diktaturo.

b) Tudi **narodni socializem** je v socialnem oziru zametal individualizem in tudi marksistični socializem, hoteč izvesti socializem na nacionalni podlagi. V ta namen je med drugimi organiziral stanove po poklicih in po gospodarskih panogah, ki naj bi vodili gospodarstvo pod nadzorstvom osrednjega gospodarskega parlamenta in vrhovne državne oblasti.

Pa tudi "državni stanovi", ki jih je hiterizem organiziral, niso vodili do pravega stanovskega reda. Tudi narodni socializem ni poznal svobode, brez katere ni veselega dela in napredka. Življenja zmožne so le ustanove, ki rastejo iz volje ljudstva, a narodni socializem je hotel rešiti vsa vprašanja birokratično, od zgoraj, ko bi morala marveč država prepustiti gospodarska vprašanja delavnosti nižjih organizacij (korporacij) in sama le njih delavnost nadzorovati in podpirati.

Tudi narodno socialistično šarjenje s stanovsko družabno reformo je pravi stanovski družabni preosnovi samo veliko škodovalo, kar je idejo le diskreditiralo in kompromitiralo z državno totalitarnostjo.

Četrtrič nasprotniki stanovskega reda, v prvi vrsti socialisti in komunisti navaajajo avstrijski in portugalski primer kot neuspeh poizkus, organizirati moderno državo na korporativni podlagi.

Glede Avstrije posebej očitajo, da so korporacije zanesle zmede v gospodarstvo, razbile enotno politiko plač in cen in oslabile položaj delavstva napram podjetništvu. Portugalskim organizacijam pa očitajo, da so premalo samostojne in da ne morejo dvigniti gospodarskega položaja prebivalstva na zadovoljivo višino.

Glede obojega odgovarjamo sledeče:

Tako v avstrijskem kakor v portugalskem primeru gre za gospodarsko in politično izredno šibki in revni, dejansko nesamostojni državi. Nemška Avstrija je v letih 1934—38, ko je napravila poizkus stanovske reforme, gospodarsko živela od finančne podpore Zveze narodov, ker je radi razbitja Avstro-Ogrske monarhije njeno gospodarstvo ostalo neorganizirano in kaotično. Pretresali so jo neprestani notranje politični boji, socialistični štrajki in nazadnje krvava socialistična revolucija. Po drugi strani sta pa Landbund in Heimatschutz oboroževala svoje pristaše v boju s socialisti. Po vrhu so še Velenemci, oziroma hitlerjanci po svoje intrigirali in pripravljali priključitev Avstrije k Nemčiji.

Ako v takih razmerah in v kratki dobi manj ko štirih let korporacije niso mogle urediti gospodarstva, sanirati finančnega stanja, socialno izmiriti prepadov v družbi, vse-

stransko zadovoljiti prebivalstva... naj za vse to naprtimo krivdo stanovski reformi?

Komunizem vlada v Sovjetiji že polnih 30 let, na ogromnem teritoriju, z neizmernim naravnim bogastvom, z neizčrpnim človeškim materialom in vlada diktatorsko z izključno in neosporavano oblastjo... pa mora že danes lačno, slabo oblečeno, napol boso prebivalstvo, ki po velikem delu stanuje v človeka nevrednih bivališč, tolažiti z običajno komunistično krilatico, "da bo že jutri boljše!"

Podoben je slučaj Portugalske. Portugalska je majhna, nerodovitna, izredno revna država, z neukim, nedelavnim, zaostalim prebivalstvom. Kar je podjetništva in kapitala, je skoraj ves v rokah inozemcev. Po desetletnih neprestanih revolucijah in političnem kaosu je Salazar vrnil deželni notranji mir in se trudi, da bi polagoma vzgojil prebivalstvo k resnemu, delavnemu življenju. Salazar je ponovno izrazil, da noče biti diktator in da je nasprotnik vsake totalitarnosti; toda portugalsko ljudstvo bi, prepuščeno samo sebi, postalo zopet plen političnih spekulantov in zvodnikov, ki bi ga znova pahnili v vrtimec političnih in socialnih revolucij.

Zaključimo: Stanovska reforma družabnega in gospodarskega reda, katere glasniki so pa peži zadnjega časa, se je porodila v pravem času kot primerno in učinkovito zdravilo po individualističnem liberalizmu razkrojene družbe. Toda boriti se ima z izrednimi težavami, ki sta jih povečali obe svetovni vojni, zlasti druga svetovna vojna, ki je komunizmu omogočila, da je raztegnil svojo oblast nad polovico Evrope, a ves ostali svet pa hipnotiziral s svojo silno propagando, da so premnogi le še v njegovi zlagani "ljudski demokraciji" videli edino mogočo obliko socialnega sožitja. Hvala Bogu, da se svet polagoma drami iz omame in spregleduje pravi obraz komunistične "ljudske demokracije".

Končno ne smemo prezreti, da osamljeni poizkusi malih, gospodarsko šibkih in politično odvisnih držav ne morejo biti mero-dajni za tako daljnosežno reformo vsega družabnega reda kakor je stanovska reforma. Lotiti se bodo morale dela velike države, pa tudi tam, se zdi, ne bo šlo brez začetne učinkovite državne pomoči, ki naj utre pot novemu redu. Neko prehodno žrtvovanje takšne formalne demokracije, kakor je trenutno še v modi, bi v resnici ne bila nobena žrtev v primeru s splošno blaginjo, ki bi ji zdrava družabna in gospodarska preosnova utrla pot.

Dr. IVAN AHČIN

Bo Argentini sem in tja

Mar del Sur je kopalški kraj, ki se je šele sedaj pričel razvijati. Že pred desetletji so poskusili srečo tam z velikim hotelom, toda Argentina tedaj še ni imela toliko petičnih ljudi, da bi načrt uspel. Sedaj so časi drugačni. Zato se je dogovorilo nekaj podjetnikov, ki so tam nakupili zemljo in osnovali gradbeno podjetje, z letem pa so prišli v stik naši novodošli rojaki. Tako so naši tamkaj primerno zaposlitev zidarji, tesarji in mizarji. Prve hišice, ki so jih postavili, so sedaj njihova stanovanja. Čez čas bo to občudovano letovišče.

Ko je prišla prva nedelja, so se obrnili na delovodjo, da naj jim da na razpolago kamijon, da se popeljejo k maši v Eufemijo. Debelo jih je pogledal mož. Njegovo krščanstvo najbrže ne pride čez krst, poroko in kako svetinjico, kajti on je "buen católico", ne pa "católico fanático". Pa jim je vseeno ugodil, upajoč, da se bo kaj takega zgodilo le ob kakih posebnih prilikah. Pa se je isto ponovilo tudi naslednjo nedeljo. Ko se je zazdelo tistim gospodom, da je tega dovolj, so jim kamijon odrekli, toda naši ljudje so jo urezali peš. 8 km je precej dolga pot, toda doma v Sloveniji so marsikje hodili k maši še bolj daleč in po temi in po kakšnih stezah. Upravnik je seveda zvedel, kaj so naši ljudje napravili. Nazaj jim že ni bilo treba iti peš, kajti po maši jih je čakal kamijon, in od tedaj se ni bilo več treba zanj pogajati. Brez ozira na dež ali sonce, imajo sedaj vsako nedeljo vozilo na razpolago. Toda vsaka pot jih stane 1 peso za osebo. Marsikdo, ki se ima za dobrega kristjana, nima za svojo dušo na razpolago niti 10 centavov in ne deset minut. Pravi, da bo za to še pozneje čas, kadar bo star in ko bo bolan...

Nekateri mislijo, da je nedelja za to, da si grade svoje domove; drugi jo imajo za kupčije; tretji za piknike... dušo naj pa kar hudič vzame, če mu je kaj do nje...

Nekdo mi je sveto zagotavljal, da je cel kristjan, in mi je v dokaz pokazal tudi mašno knjižico. Pa kako lepa je bila! Prav tako kot tedaj, ko mu jo je mati dala za spomin! Čisto nova in nedotaknjena!

Nekoga sem dobil na bolniški postelji. Vsi okrog njega so vedeli, da so njegovi dnevi šteti. Samo s težavo so ga nosile noge, pa vendar ni imel časa, da bi poiskal rožni venec in mašno knjižico. Skrbelo ga je le, kje je še kak zdravnik za njegovo revno telo, za dušo bo pa pozneje čas.

Pa Bog varuj, da bi mu rekel, da je vero že zapravlil! Prepričan je, da jo ima prav tako kot tedaj, ko je šel od doma. Pa se mu je zgodilo podobno kot gospodinji, ki je imela v omariči shranjen sir. Ko ga je rabila, ni našla več drugega kot nekaj plesnivih drobcev, ker so vse drugo med tem požrle miši. Seveda so imele one skriven vhod. Prav tako naredi tudi hudič, ki človeku ukrade vero, ne da bi se duša zavedla, kedaj. Zato pa je tako važno, da človek vsaj vsako nedeljo pogleda,

kako stoji njegova vera, in da včasih tudi prah pobriše in nesnago počisti iz skritih gub svojega srca. Temu namenu ima služiti nedelja, ne pa posvetnim stvarim. Prav zato v marsikateri hiši ni božjega miru in marsikomu manjka božjega blagoslova, ker se mu zdi, da za telesna dela ni dovolj 6 dni, in na škodo svoji duši in svoji večnosti nori le za posvetnimi stvarmi.

MED FANTI V CHAPADMALALU

Malo trde so bile moje stopinje in menda enako tudi Jožetove in Tonetove. Kot star dragonar, ki je prebil 12 ur na konju, tako smo krevsali, trdi od ponočne rajše. Toda za počitek ni bilo časa. Zbrali so se vsi rojaki v veliki delavnici, kjer smo se razgovorili o najvažnejših zadevah. Kar zadovoljni so s svojim delom in položajem. Vreme je tako kakor Bog hoče. Kar malo završi, pa je ploha. Vročino pa komaj poznajo, ker je vedno veter, tako da se počutijo ne le kot delavci, ampak tudi kot letoviščarji. Nadebudna mladost, sedaj po največ še prav drobna, jim: poskrbi za kratek čas podnevi in seveda, kot znanjo takile drobljančki, tudi ponoči.

Med razgovorom je prišel trenutek, ko je bilo treba že kar pohiteti, da ne bo treba tudi nazaj peš. Kar nič ni bilo treba čakati kolektiva. Voznik se je pa za včerajšnjo lenobo kar neumnega naredil, češ: kdo bi si pa mogle misliti, da se bo na novega leta ponoči kdo okoli klatil. Zato si je kar na lepem privoščil počitnice, ki so nas stale celonočni sprehod.

Ravno vstopila sva s Tonetom v kolektivo, ko se je vtila ploha. Naglo smo puščali za seboj kilometre. V Miramaru bi si želel kako uro časa, da bi obiskal tam kakega rojaka, toda prav tisti hip je odhajal pulman proti Mar del Plati, in zato res ni kazalo zapraviti ugodne prilike. Kar nanj sva skočila s Tonetom in kot bi mignil sva izstopila v Coloniji Chapadmalal, kjer imajo delavci svoje bajtice. 37 naših fantov živi tam. Nekateri so prav tedaj odhajali v Mar del Plata, a so brž svoj načrt spremenili, in tako smo poseldi okrog mize v njihovi obednici in uganili marsikatero. Kar hitro se je začelo mračiti, zato sem se poslovil. Dogovorili smo se, da se naslednji dan vrnem in bomo uredili za mašo v Mar del Plati.

Mar del Plata je postala kar veliko mesto. V navadnih razmerah ima kakih 100.000 ljudi, toda v poletnih mesecih doseže pol milijona, ker hiti tja vsa argentinska gospoda. Za verske potrebe ljudi skrbi 6 župnij. Sprva je bila samo fara San Pedro, ki ima veličastno gotsko cerkev in tudi kripti, ki sicer ni velika, je pa znamenita, ker ima veliko zbirko relikvij svetih mučencev, prinešenih iz Rira pred 50 leti.

V tej župniji se jaz vselej ustavim, ker imam tam na razpolago stanovanje, kadar me pot tja prinese.

Bila je že noč, ko sem prišel. Ravno pri večerji so bili gospodje. Tudi zame so imeli prostor pri mizi in postelja me je tudi čakala. Gospod župnik P. Zabala mi je takoj dal na razpolago cerkev, če bi bilo kaj treba.

Prosil sem, če bi bilo mogoče v torek imeti mašo v kripti, da bi lahko tudi kako besedo povedal fantom, če bodo mogli priti.

“Seveda, prav z veseljem. Saj bo to lahko tudi drugim za dober zgled”, je rade volje odgovoril župnik.

V MAR DEL PLATI

Če bi sveti Pavel hodil po Mar del Plati, bi ljudem zabrenkal prav tako, kot jo je Korinčanom, katerim je pridigal: Vsi ljudje so pili iz skale in jedli mano, ali večina od njih Bogu ni bila po volji... Nikar ne bodite malikovalci kot mnogi od njih, o katerih je pisano: ljudje so sedli jest in pit in vstali igrat... Tudi ne nečistujste, kot nekateri od njih in jih je v enem dnevu padlo 23.000...

Očarljiva lepota morja, razkošne vile po dvignjenem nabrežju, bohoto cvetje in smaragdno zelenje po tratih in strmih pečinah, blesteči avtomobili, pisana krila, nasmejani obrazi in še nasladna razstava človeških teles, ki se sončijo na bregu ali motajo po vodi... Če ima človek denar v žepu in ga ne tare nobena boleča skrb, ni nič čudnega, če pozabi božjo postavo in odgovornost pred Bogom, samim seboj in drugimi ljudmi...

Ali bodo vzdržali naši fantje, ki so bili kovani v pomanjkanju in boju, stradanju, ki so kljubovali vsaki sovražni sili in smrti mirno gledali v oči in jih ni bilo strah, če bi se pred njimi odprla večnost?... ki jih je mamila brezbožna laž, ki taji Boga in se iz vere norčuje, pa so svojo vero v srcu poglobili in so bili pripravljene trpeti še več, da ne bi izdali najsvetejšega, ki je večna resnica božja in Cerkev Kristusova... Da, tedaj ko so videli jasno pred seboj obljubo rdečega raja, polnega ostudnih kač, tedaj so bili močni in stanovitni in niso oklevali.

Ali bodo tudi tukaj vzdržali, ko v “tem: raju” ni videti pošastnih morilnih senc, kjer ni slišati bogokletnih zasmehov in ne sestradanih oči? Poželjivost prišepetava: zakaj si ne bi privoščil življenja, kakor toliko drugih! Saj tega nihče ne bo zvedel! In greh?... Kakor drugi, tako še ti!

O, da! Nevaren je Buenos Aires za mladeniča, kateremu vre kri in pozablja na posledice zgrešenega koraka; toda še bolj nevarno mesto je Mar del Plata, ker je tam manj tistih, kateri vzdržujejo močno ozidje proti moralni propalosti.

Zares, kako bridko bi bilo, če bi fantje, ki so skozi premnoge nevarnosti stopali z odkritim obrazom kot zmagovalci, zapadli nečistemu grehu, ki tako dolgo ruje po duši, dokler ne izkorenini vere. Greh se zapeljivo smehlja, kot ribi vaba, dokler neumna žival ne ugrizne v trnek in s šrvičkom pogoltno svojo lastno smrt... Malokatera se potem še more iztrgati, a nobena ne več brez posledic.

Takole sem razmišljal naslednje jutro, med tem, ko sem šel ob zori na jutranji sprehod po obrežju, in med sveto mašo, katero sem daroval v častitljivi cerkvi svetega Petra. Kdor ostane stanovit in v molitvi in v prejetju svetih zakramentov, tistega ne stare skušnjava, kajti Bog mu daje dovolj milosti, da se vztrajno bori v boju za zveličanje.

Takoj po maši sem pohitel obiskati nekatere rojake, ki so v Mar del Plati že iz prejšnjih časov. Je sicer tamkaj precej Slovencev, pa so večinoma samski ljudje, brez stalnega doma, ker delajo po kamnolomih in pri stav-

barstvu. Kakih 10 je pa tudi ustaljenih družin, katere sem vse obiskal in našel v zadovoljstvu in zdravju. Slišali so pač o tem, da je prišlo nekaj novih Slovencev, toda zveze z njimi niso še dobili, zato smo se pa kar tako pomenili, da naj pridejo naslednje jutro k maši, pa se bodo z njimi seznanili.

SEDAJ PA NAZAJ V CHAPADMALAL

Če je v Buenos Airesu voznja z omnibusi huda reč, je v Mar del Plati kar neznosna. Sele prav pred koncem poti se je naredilo malce prostora, tako da sem mogel paziti na cilj mojega potovanja.

Vitek obelisk s križem na vrhu stoji prav poleg počitniške kolonije, kjer so naši fantje. Pozneje sem si ogledal tisto čudno prikazen in kar ni mi šlo v glavo, da bi bilo tisto — cerkev. Stolp je, zvonika pa ne... Čudno, kaj? Zvonov ni in tudi jih ni kam obesiti. Najbrž so računali na "atomske zvonove", ker navadni bi se tudi ne slišali tako daleč, kakor tam treba...

Kje je pa cerkev?... Pred obeliskom je neznaten prizidek in nekaj tlaka. To bi naj bila cerkev? Stoji na vzvišeni točki, od koder obseže pogled na vse strani. Tam se pač verniki med pridigo in dolgo mašo ne bodo dolgočasili.

I, kaj bi! je menil Matevž. To je slika moderne vere. Ostalo je še nekaj tistega, kar se vidi, drugo je šlo pa v nič. Pa še zvonik se je spremenil v obelisk, da ne bi z zvonovi zbadal vesti, ki se prav dobro počuti tako in ker si pridike ne želi, tudi cerkve ne potrebuje. Pa, saj tudi maše še sedaj ni tukaj!

Fantje delajo do 11. ure. Ravno so dokončali kosilo, ko sem prišel. Pa je pridni kuhar poskrbel tudi zame. Pomenili smo se o marsičem, kar zanima vse rojake, in nato smo se dogovorili, kako bo naslednji dan z mašo.

Res, kam smo prišli, so potožili fantje, ki so največ študentje, katerim je grozota doma presekala začrtano pot. Do Mar del Plate imamo 25 km, do Miramaru jih je 15. Kako naj gremo k maši? Res imamo omnibuse, toda sedaj v poletnem času gredo tako nabiti in poleg tega tudi stane...

Strma in ozka in še skrita je pot, ki vodi v življenje, široka in gladka pa je cesta, ki pelje v pogubo, tako je povedal Gospod Jezus sam. Mnogo bolj kot nekoč doma, se čuti ta resnica v tej deželi in posebno še v takih okoliščinah.

Obljubil sem, da bom skušal intervenirati, da bi dali fantom ob nedeljah na razpolago kak omnibus, ki jih ima kolonija kakih šest. Nič niser: dosegel. Omnibusi so za letoviščarje, ne pa za delavce. Sicer oblast ni odrekla dobre volje, toda ovinkov je toliko, da najbrže že ne bo nobenega našega fanta več tam, predno bi prišle stvari do konca.

Ob treh so fantje šli po delu. Zadelo so eni kose na rame, drugi motike, tretji so šli z vozički za pokončavanje mravelj, eni imajo delo v parkih ob koloniji, drugi sadijo drevesca, tretji oskrbujejo pota...

No, pa ni treba misliti, da se bo kdo pretrgal od dela. Kar lepo zlahka vrši vsak svoje, pa še jih postavljajo drugim za vzor. Doslej jih "mate" še ni izpridil. Kadar si bodo kaj prislužili, se bodo obrnili za drugim delom.

Glavni delovodja me je ljubeznjivo sprejel in se telefonično dogovoril z upravnikom, ki je v Miramaru, da lahko gredo fantje naslednje jutro k maši v Mar del Plato. Celo kamijon bi jim dali, da jih popelje.

Po dolgem čakanju je končno le prišel pulman, ki me je popeljal nazaj v mesto, kjer sem namenil obiskati še nekaj rojakov.

SLOVENSKA MAŠA V MAR DEL PLATI

Ko sem naslednje jutro odmolil brevir, sem pogledal po cerkvi, če je kje kak znan obraz. Prav tedaj je vstopila skupina fantov.

"Smo že tukaj!"

"Kaj pa drugi? Ali jih še kaj pride?"

"Na ta omnibus smo se samo mi mogli ziniti. Drugi pridejo pozneje."

In so res prišli, še v dveh skupinah, tako da so bili pred deveto vsi na red. Zbrali so se v kripti. Tudi drugih rojakov, ki žive po mestu, je prišlo nekaj, tako da je bila kapela skoraj polna. Ko bi imeli kje napraviti vsaj malo vaje, bi tudi zapeli, tako pa si niso upali. Bilo je preveč zvedavih obrazov videti, kajti ljudje v cerkvi, ko so videli te postavne fante iti v kripto, so ji ubrali kar za njimi.

Med mašo je bil tudi kratek nagovor in nato skupno sveto obhajilo. Res je bilo nekaj ganljivega videti te fante, kako so pristopili v strnjeni vrsti k božji mizi.

Če je tukaj tujina, daleč od doma in ljubljenih dragih, pa smo med sveto mašo vsi doživeli dom, doživeli toploto tistih mladostnih dni, ko smo prvikrat pristopili k božji mizi, ko smo hiteli vsako nedeljo k sveti maši, ko smo zvesto vsako jutro in večer molili, ko nismo še vedeli, "kako se sladkost v strup prevrača".

Dogodek je bil ta dan za Slovence, pa je bil tudi za cerkev sv. Petra. Vsa duhovščina je želela videti našo skupno službo božjo in so rekli, da se še nikdar ni videlo, da bi na delavni dan pristopilo k božji mizi toliko mladih fantov kot ta dan.

"Vsi so vam tako podobni, kot da so vaši bratje. 30 takih fantov!" Tako so se čudili. "To so preostanki od 20.000 naših fantov, od katerih je bilo nečloveško poklanih 10.000, mnogi pa so zginili brez sledu..."

Ob bridkem spominu na strašne dogodke se je razbolela moja misel, toda bil sem vesel teh krasnih fantov, ki so tako očitno pokazali dobro voljo, da so pripravljani kljubovati vsem tem nevarnostim in ne zaviti iz ozke in strme poti, ki vodi v življenje, čeprav jih kričé vabi široka in gladka cesta, ki vodi v pogubo.

Vsi niso mogli priti tisti dan, zato so imeli še drugi dan priliko za svojo duhovno obnovo.

Prav zadnjo minuto, ko sem že moral hiteti na omnibus, me je še prišel cerkovnik klicat, in tako sem še v zadnjih minutah dokončal apostolsko delo in omogočil dobrim dušam, da so naslednje jutro lahko sprejele nebeškega gosta v svetem obhajilu.

Minuto na to smo se že pognali proti Buenos Airesu.

Tri kamijone smo videli na cesti zvrnjene. Marsikateremu kristjanu se tako zgodi, ker vozi tako, kot mu prija, in ne misli, da je treba voziti tako, kot je Bog zapovedal in pot odkazal.

Janez Hladnik.

Ti in tvoji otrok ...

Pomen družinske vzgoje (Nadaljevanje)

V zadnji številki smo zgolj z nekaj izreki Cerkve in znamenitih mož skušali opozoriti na pomen družinske vzgoje. Danes in v nekaj naslednjih sestavkih pa hočemo spoznati vsaj nekaj najvažnejših psiholoških razlogov, zakaj je družinska vzgoja tako odločilnega pomena za vso otrokovo prihodnost.

Nek psiholog trdi, da se otrok v svojih prvih štirih letih za življenje več nauči kakor akademik v štirih letih svojega akademskega študija. Prav sodi! Saj se v prvih štirih letih otrokovega življenja postavljajo temelji za vse otrokovo нравno in duhovno življenje.

Prav gotovo vsak oče in vsaka mati že prav zgodaj spozna na lastnem otroku, kako globoko življenjsko resničen je krščanski nauk o nasledkih izvirnega greha, namreč nauk, da človek nosi v sebi že od rojstva polno neurejenih nagnjenj. Saj vsak otrok že v svojih prvih letih pokaže nagnjenost n. pr. k nezmernosti, k trmi, k jezi, k neubogljivosti itd. In če ne poseže vmes dobra vzgoja takoj ob prvih pojavih teh "cvetk", bodo v otroku nagnjenja prav gotovo rastle, se poglobljala, se razvila že v otroku v močne strasti, ki bodo zavladale nad njim in jih v poznejši dobi ne bo mogla odpraviti niti še tako skrbna vzgoja v družini, šoli ali kakem zavodu. In kdo bi mogel otroku v njegovih prvih letih, v času, ko se napake še niso razvile, laže in uspešneje pomagati, da jih premaga, kakor to morejo storiti starši, ki redno edini trajno morejo tako otroka opazovati dan za dnem in žive ob otroku od njegovega prvega dne in spoznati do dna vse otrokovo ne samo zunanje ravnanje, ampak tudi vso otrokovo notranjost, ki je otrok v teh letih niti prikriti ne zna niti prikriti ne skuša. Zato naj starši prav resno že v prvih otrokovih letih upoštevajo besede sv. Avguština: "Kdo ne ve in kdo ne vidi že na otrocih, kako silno so nagnjeni k hudemu že tedaj, ko pridejo na svet, tako da bi zabredli v vse mogoče zmote in hudobije, ko bi jih pustili starši živeti, kakor sami hočejo, in delati, kar sami želijo."

že v prvih letih življenja pa se na otroku jasno razodeva tudi resnica, da je človeška duša po svoji naravi krščanska. Koliko lepih nagnjenj se namreč javlja že v najnežnejši otroški dobi, tako n. pr. nesebičnost, resnicoljubnost, ljubezen do bližnjega. A tudi ta nagnjenja se morejo razviti v vodilne poteze mladega življenja samo s pomočjo skrbne vzgoje od najzgodnejših let. In to doseči, to, kar je dobrega v otroku, utrditi in čim močneje razviti, to je najlepša in najvažnejša naloga vzgoje in obenem najuspešnejši način boja zoper neurejena nagnjenja v otroku. Zopet silno važna vzgojna dolžnost, ki jo morejo spolniti redno le starši, ki ob otroku žive.

Ta dobra in slaba nagnjenja pa niso le nekaj podzavestnega, kajti kaj kmalu že v teh letih začne otrok ločiti dobro od slabega, spoznava, kaj storiti sme in česa ne sme; je sposoben za spoznanje vsaj nekaterih нравnih in verskih resnic, zato sposoben za zavestno versko in нравno vzgojo. Otroška duša je torej že v teh letih podobna sveže zrahljani plodni njivi, na kateri se more bohotno razrasti plevel in kleno zrnje, dobro in hudo, krepost in greh. Vse je odvisno od tega, kaj bo kot prvo vsejano v otrokovo dušo, kaj bo kot prvo začelo kliti v njej! In kdo je po naravi, to se pravi — po božji volji prvi sejalec, prvi usmerjevalec otrokovega življenja? To so ali bi vsaj morali biti njih starši!

Zato je vse obsodbe vredno ravnanje tistih staršev, ki gledajo v otroku v njegovih prvih letih le ljuško igračko, s katero se le zabavajo popuščajo v vsem ter zanemarjajo vsako versko in нравno vzgojo, češ, saj še ničesar ne razume, saj je še čas, ga bodo itak drugi vzgojili, ko bo pričel hoditi v šolo. A naj se dobro zavedajo: če ga oni niso resno vzgajali že v predšolski dobi, ga zgolj šola ali zavod, pa naj bi bila vzgoja tu še tako izvrstna, nikdar vzgojili ne bodo!

Dr. HANZELIČ

LAS CUESTIONES

(El III. capítulo de "El libro de la Vida" de Dr. Aleš Ušeničnik)

En la vida debe estar un misterio, que le da el sentido y el valor. ¿No muestra el vestigio propiamente aquella seriedad con la que la humanidad mira a la vida?

La humanidad no puede despojarse del pensamiento que la vida es una cosa seria. De vez encuando, en varias ocasiones de la vida, se abre paso la conciencia de que el hombre es responsable de su vida; y si es responsable, ha de serlo a alguien; y responsable también cuando perece la apariencia de la vida. El suicidio es crimen, dice la humanidad, y el hombre es responsable de este crimen. Pero ¿cómo ser responsable, cuando corporalmente no vive más, sino en el caso que la vida no perece, cuando perece la actual apariencia de la vida? Otra cosa debe ser, pues, la apariencia y otra cosa la verdad de la vida.

Hay quienes piensan en que tales ideas de la culpa, de la responsabilidad, del arrepentimiento, resultaron tal vez en la evolución, entonces, ellas se desarrollaron de los instintos animales. Esta opinión, no puede sostenerse. Las investigaciones más recientes confirmaron de nuevo, que las ideas morales son cosa originaria y propia a la naturaleza humana, por consiguiente es propiedad común de la humanidad; y todas las tentativas de explicarlas por la evolución se frustraron.

La moralidad se desarrolla también, se entiende, pero sólo de los gérmenes morales, así como la vida se desarrolla sólo de los gérmenes vitales. Estos gérmenes, empero, deben ser cosa originaria. Y aunque éstos se hubieran desarrollado, no así la moralidad; tan incomparablemente el hecho moral supera todo lo que es meramente natural.

Kant era un teórico seco, pero algunas veces se apoderó de él en "La Crítica de la razón práctica" como un sentimiento caluroso, y esto sucedió siempre, cuando habla sobre la moralidad.

—Dos cosas hay —dice en cierta ocasión— que llenan el corazón de admiración y estima siempre más nueva y siempre más grande cuanto más largo tiempo los pensamientos se ocupan de ellas: el cielo estrellado sobre mí y la ley moral dentro de mí. No me es preciso buscarlas o barruntarlas, encubiertas en las tinieblas y retiradas al espíritu: yo las veo frente a mí y estoy uniéndolas directamente con la conciencia de mi ser. La pri-

mera mirada a los mundos sin número, hace perecer mi importancia: muéstrame que yo soy el ser animal, que después de haber encerrado en sí —¿quién sabe cómo?— por un momentito, la fuerza vital; habrá de volver la materia, de cual nació, al planeta, el cual es como un punto en el universo. La segunda mirada hace subir mi valor: muéstrame que soy el espíritu, inmenso por la personalidad, en la cual la ley moral manifiesta la vida independiente de toda animalidad y también de toda sensualidad, en cuanto, por lo menos, puedo recoger de la finalidad de mi ser; la vida que está determinada por esta ley y la cual no es limitada por las condiciones y los límites de esta vida, sino se extiende a la eternidad.

En otra ocasión, empero, enfáticamente llama a la obligación moral: ¡Obligación, oh, tú, nombre sublime y grande, nombre que no contiene nada que lisonjearía, nombre, que exiges la obediencia y pones en el corazón la ley, la cual también contra la voluntad conquista la estima y delante de la cual enmudecen todas las propensiones, aunque en secreto se le opongan; ¿dónde está tu origen, digno de tí, dónde está la raíz de tu noble generación?

He aquí, pues, un fenómeno en la vida, el cual testifica que la vida es algo más de lo que parece a la apariencia limitada; de que la vida tiene un sentido moral y con el cual un valor interno. Este fenómeno debe ser en el contacto con aquella antigua cuestión: ¿De dónde y adónde? Hecho es este, de que en el espíritu humano vive "el eterno, insaciable anhelo por lo místico y por lo sobrenatural" como lo diría el materialista Büchner. Este anhelo, empero, no puede provenir sino de la conciencia clara o, por lo menos, de una sospecha oscura que la vida como aparece a la mirada superficial, no es todo; que la vida se extiende a un mundo más alto, de donde saca el sentido y el valor y aquella solemne seriedad la cual, desde la antigüedad ya, llena a la humanidad de preocupación respetuosa aún en lo que concierne a las tumbas.

Empero, hay algo más. Aquel instinto de la vida no es otro en el hombre que una parte del anhelo general inquieto del alma humana por la felicidad.

Cuando Cicerón en su "Hortensio" se propuso como escéptico dudar de todo y no pa-

rar sino donde la duda no pudo avanzar más, lo detuvo el hecho: "Felices queremos ser todos". San Agustín lo confirma diciendo que cada uno tiene que reconocer en su corazón: ¡Felices queremos ser todos! Si dejamos de lado a Cicerón y a San Agustín, nos responderá lo mismo Zola entre los modernos. "La insaciable sed de felicidad atormenta al hombre". Pero, ¿para qué más testigos de un hecho psicológico, comúnmente reconocido? "Todos los hombres, sin excepción —dice Hilty— buscan felicidad; no hay una idea más común a todos: a los viejos y a los jóvenes, a los grandes y a los pequeños".

También este fenómeno en la vida es algo que demuestra, que la vida, además de toda apariencia externa, tiene un sentido más profundo. Lo que dicen algunos, como si este instinto de felicidad no fuera sino una ilusión y engaño, no vale.

La naturaleza, dicen, quiso que el hombre nunca estuviera tranquilo, sino que siquiera esforzándose siempre adelante por el progreso; por lo cual le plantó los deseos de felicidad e inmensidad, los que nunca serán realizados ni satisfechos. Con lo cual se dijera que la naturaleza sirviéndose de mentiras impele al hombre al trabajo. Esto le pareció extraño ya a Fechner. El instinto impele a los animales para hacer esto y aquello sin saber para qué; lo cual, empero más tarde se manifiesta como necesario para la especie; y el instinto impele también al hombre hacia la felicidad. Cuanto a los animales, el instinto sería verdad, cuanto al hombre, en cambio, ¿sería mentira? ¿Allí el instinto conseguirá lo que quiere, acá nunca jamás?

Pero, sea como fuere, si el instinto de felicidad es ilusión, la naturaleza pretendió, pues, engañar al hombre. Los que así hablan, tienen que atribuir a la naturaleza la voluntad y el ánimo, se entiende, la mala voluntad, la cual tan muertemente atormenta y engaña al hombre. Ahora bien, vamos a reflexionar un poquito: el protoser, ser primitivo, con la mala voluntad ¿no es en verdad el absurdo más grande que se podría formar por la fantasía humana? En el principio de todo: la mala voluntad; ¿tal ficción puede contentar al espíritu? Hilty dice, que tal pesimismo es ya principio de la locura. Si la felicidad es, pues, el objeto del anhelo humano, y este objeto resulta inalcanzable, entonces todo ser humano ya no tiene más sentido. Quien, empero, seriamente pensare así, está ya enloqueciendo.

Si esto entonces no podemos imaginárnosle, hay que concluir, que este instinto en la vida demuestra una felicidad imperecedora. Hay el instinto de bienestar también en el animal,

no cabe dudarle, pero en el animal naturalmente a lo animal. Al animal, todo le es el momentáneo deleite sensual. El espíritu humano, en cambio, sobrepasa el tiempo y el lugar, y, por consiguiente, se extiende en él también el anhelo de felicidad, la eternidad e inmensidad. Tan hondo lo experimentó hasta Nietzsche, cuando ha dicho que el dolor desea un fin, toda alegría, en cambio, desea eternidad, la profunda, profunda eternidad.

Weh spricht: Vergeh!

Doch alle Lust will Ewigkeit —

Will tiefe, tiefe Ewigkeit.

Sólo la apariencia externa y unilateral de la vida puede ser, pues, sueño y engaño; la verdad de la vida, empero, ha de tener algo serio y solemne, y, a la vez, algo que en verdad hace feliz a quien comprende esta seriedad. La real idea de la verdad de la vida debe ser algo hermoso, algo que sobrepasa el tiempo y el lugar, algo que se extiende en la infinitud y en la eternidad. Debe ser como el claro lucero al horizonte de la vida", pero el lucero, como lo dijo tan hermosamente el físico inglés, Dawy, que "nos será la estrella matutina y su reflejo alumbrará las sombras, las tinieblas de la muerte".

Estos dos, pues —la seriedad moral de la vida y el anhelo de felicidad— muestran los vestigios donde ha de estar el verdadero punto de vista y donde la verdad de la vida.

¿Quién, pues, nos resolverá el enigma de la vida? ¿Qué significa aquella seriedad moral de la vida, la seriedad a la que el suicidio es un mal horroroso? ¿¿ adónde anhela el corazón humano tan inquieto?

¿Quién responde a estas cuestiones? ¿Quién la ciencia?

Takole je izgledalo letošnje slovensko romanje v San Antonio de Pa'ua, januarja meseca

KAR JE BOG ZDRUŽIL

Roman Huga Wasta. Nadaljevanje.

III.

Živela pa je v tem predmestju, kakor smo rekli prej, v kratki in mirni ulici, v hiši z železno ograjo in vrčkom duša, ki je vedno prisluhnila zvonjenju tega velikega zvona.

Zvonar je po dveh, treh udarcih popustil vrv, stopil iz zvonika in šel v zakristijo, kjer je že čakal mladi pater, listajoč po mašni knjigi in označujoč posamezne dnevne molitve s pisanimi trakovi...

Kolikokrat je prišlo gospo Belén, da bi se dvignila s postelje in stopila k maši, h kateri se je zbralo ponavadi samo nekaj zgodnjih ženic in kakšen brezdomec, ki ni vedel, kam naj se zateče po noči, prespani kje v kakšnem kotu predvečja...

Bronasti glas jo je vabil sladko in neodoljivo; toda neka bojazen, ki si je ni znala razložiti, jo je vedno zadržala.

Neko jutro se je odločila. Vstala je s postelje in se že pripravila, da stopi iz sobe, ko je skozi okna opazila cesto, vso belo od slane ali snega, kar se le redko dogodi v tej pokrajini. Zima je nastopila z izjemno ostrostjo, da je njo, navajeno na toplo podnebje južnega otoka, zmrazilo po životu. Obrnila se je nazaj in spet legla v posteljo. To pa je bil prvi dan njene dolge bolezni.

Ko se ji je stanje izboljšalo in so ji povedali, da je več dni in noči visela med življenjem in smrtjo, je bil prav praznik svetega Rešnjega Telesa. Tisti hip je sklenila, da ne bo pustila dneva mimo, ne da bi uredila svoje račune z Bogom.

Čutila pa je v sebi, da bi se mogla spovedati in zaupati samo kakšnemu modremu in prevdarnemu spovedniku.

V dnevih pred svojo boleznijo je zvedela, da spada hiša, ki jo je pravkar vzela v najem, v župnijo Vzhodnih misijonarjev.

Zelo se je razveselila, kajti eden iz tega reda jo je poročil v Madridu; in dobro se je spominjala, da je bil superior onega samostana neki oče Gazapa, katerega sicer ni poznala osebno, toda njegovo bogoslovno znanje, še bolj pa človeško modrost je zelo cenil njen Jorge in ji mnogo govoril o njem.

Zato pa je naročila José Mariji, ko ga je poslala po sveto popotnico, naj pokliče tega duhovnika; če bi se kaj obotavljal, naj mu pove, da ga želi njegova spovedanka, kar sicer ni bilo resnično za preteklost, pa naj bi bilo za bodoče. Odločila se je, da ga izbere — če bo ozdravila — za svojega duhovnega voditelja, in je sklenila, da ga bo vedno poslušala in skušala storiti vse, ne samo, kar ji bo naložil, temveč tudi, kar bi ji samo navetoval.

Na ta način je Belén spoznala očeta Gazapa, nekdanjega poveljnika miličnikov v Madridu za časa komunistične revolucije.

Tisto noč se ji je začelo zdravje boljšati, in prej kot v enem tednu je bila že povsem dobra, čeprav ji je bilo še prepovedano zapustiti posteljo, dokler traja mrzab te tako krute zime.

Zato se še vedno ni odzvala glasu zvona, čeprav jo je tako vabljivo klical.

Kakor hitro pa je mogla iti iz sobe, je stopila v cerkev misijonarjev in poiskala patra Gazapa, ki jo je sprejel z velikim veseljem. Tedaj jo je drugič spovedal. Toda ni mu še uspelo, da bi iz duha svoje spovedanke odgnal neke skoraj bolestne težave, katerih ni pričakoval pri njej, ki jo je smatral za najjasnejši duh in najmočnejše srce, kar jih je srečal v svojem življenju.

Katoliška spoved je eden izmed stalnih čudežev, ki jih je mogoče doživljati na tem svetu.

Človeško gledano se zdi spoved nekaj nemogočega, celo nesmiselnega in zoprnega človeškemu duhu.

Dobe se duhovni pisci, ki smatrajo spoved za nekaj lahkega, skoraj prijetnega kot kako zaupno prijateljsko kramljanje.

Ne varajmo se. Zaupljivost ni bistvena spovedi. Lahko se spovedanec povsem zaupa spovedniku, lahko pa da tudi nikoli; često se zgodi, da se mnogi, ki zaupljivo naštevajo spovedniku vse svoje zgođe in nezgođe in končno še slabosti, nočejo več spovedovati.

Kajti v zaupljivosti je prvina, ki ne spada v spoved, ker ji jemlje nadnaravni značaj. V zaupljivosti tiči neko ugodje ob obnavljanju določenih, čeprav ne ravno častnih spominov, v njej se skriva naravna težnja po opravičenju in po odobravanju, ali vsaj po sproščenju zla, ki smo ga naredili. Po navadi je v tem malo iskrenosti, pa mnogo hvalisanja in nečimernosti, kajti često je pripovedovanje nadevano z mnogimi namišljenimi olajševalnimi okoliščinami, ki jih duša iznajde, da bi se prikazala v lepši luči.

Med zaupljivostjo in spovedjo je bistvena razlika, in moralisti, ki svetujejo pogosto spoved, svare pred zaupljivostjo, ki se ji vdajajo čustvena srca in romantični duhovi. "Ne razkrivaj svojega srca vsakteremu!" pravi Kempčan.

Največja razlika med spovedjo in zaupljivostjo je v tem, da se spoved opravi po neki nadnaravni pobudi, s skesanim srcem in s trdnim sklepom poboljšanja in v velikem zaupanju, da bo pri Bogu odpuščeno, dočim izvira zaupljivost le iz naravne, čisto človeške želje po utehi, ki jo srce išče najčesče pri takem, ki nima moči odpuščanja.

Ljudje izven katoliške Cerkve, ki ne poznajo njenih zakramentov in njenih dogem, se pač lahko čudijo, ko stopijo v cerkev in vidijo vernike, ki se spovedujejo...

Duhovnik, ki sedi v umetniško izrezljani spovednici, je lahko mlad, ali pa tudi star, je lahko človek, ki ni bogve kako nadarjen, pa zopet lahko izreden — tako po nastopu in izobrazbi kakor po telesni lepoti; lahko pa je tudi brez vseh teh lastnosti; lahko je končno svetnik, ali pa tudi ne... Toda postavljen je v spovednico in ima v svojih rokah nadnaravno moč, da bo, kar zaveže na zemlji, zavezano tudi v nebesih, in kar tu

Ob sprejemu papeškega delegata v taborišču.

razveže, bo razvezano tudi v nebesih. To se pravi: Bog sam je pripravljen, odpustiti to, kar on odpusti, in zadržati to, kar zadrži on. In ta, ki poklekne k temu izrednemu sodišču, je lahko nedolžni otrok, izgubljena ženska, ali kak zločinec; lahko je spovednikov prijatelj, lahko tudi sovražnik; lahko je njegov podrejenec v socialni stopnji, lahko njegov predstojnik; lahko je cesar, lahko je papež: in vsi ti brez izjeme morajo poklekniti pred njega, odkrito in brez olepšavanja se spovedati — ne svojih dobrih del! — temveč svojih grehov, ki so jih zagrešili; in ne da bi se hvalisali, kakor kadar se pred prijateljem donasaš s kako dogodivščino, temveč skesano priznavajoč, da so zabredli v močvirje ali celo padli v greznico.

In to spoved, ki je že sama po sebi junaštvo, morajo opravljati verniki še v dokaj neprijetni okoliščini: ne spovedujejo se na skrivnem v kakšnem temnem kotu ali v samo zanj rezerviranem prostoru, temveč na javnem kraju v cerkvi, vpričo drugih vernikov, ki lahko vidijo, kdo se spoveduje in koliko časa kleče pripoveduje — ne svojih čednosti! — temveč svoje slabosti.

K spovedi pristopajo katoličani, da se pripravijo za drugo veliko skrivnost: za prejem svete Eucharistije, katere ne smeš sprjeti, dokler nisi opral duše težkih grehov.

In od spovedi se vračajo s čistim pogledom, z lahko vestjo in še lažjim srcem, toliko lažjim, kolikor težja so bila bremena, ki so jih odložili v skritem kotičku spovednice.

Ta doživetja so tako resnična, da skoraj otipljivo čutimo, kako se razlije čez našo dušo božje odpuščanje v trenutku, ko spovednik začrta s svojo roko tisto znamenje križa, s katerim se odpušča in zadržuje tudi v nebesih. Zato se sveta spoved, ki je gotovo človeški naravi sama po sebi zoprno dejanje, sprevrča v čudež milosti, v zakrament.

Da, o teh najvišjih doživetjih nimajo niti najmanjšega pojma tisti, ki niso prišli v stik s Cerkvijo ali ne živijo v bleščečem območju katoliških skrivnosti!

Ker je spoved tako nedoumljivo mogočna ter kot morje milosti seže preko meja nadnaravnosti, hoče Cerkev, ki čuva ta zakrament že skoraj dvatisoč let, braniti z vso silo njeno nedotakljivost in učinek; zato je spovednike in spovedance obvezala z raznimi določbami, ki jih lahko imenujemo izredno trde in ostre.

Prva izmed vseh je spovedna molčečnost, to je dolžnost, ne izdati ničesar, kar je bilo povedano pri spovedi. Spovednika veže tako strogo in natančno, da mora biti vedno pripravljen prej umreti, kakor pa jo kakorkoli prekršiti, pa četudi bi mogel s tem napraviti kaj dobrega ali koga obvarovati velikega zla; tega, kar je zvedel od spovedanca med sveto spovedjo, ne sme pod smrtnim grehom nikdar kakorkoli uporabiti.

To spovedno molčečnost so vedno držali tisoči in milijoni spovednikov, ki so v stoletjih in vekovih spovedali brez števila duš; niso je izrabljali niti duhovniki odpadniki.

Če bi imel recimo škof namen, za katerega se nihče drug ne ve, da podeli župnijo ali kako drugo službo kateremu od svojih duhovnikov, pa bi se ta duhovnik spovedal pri njem in bi škof iz spovedi docela jasno spoznal, da oni ni vreden omenjene cerkvene službe, škof ne sme spremeniti svojega namena, četudi

ve, da bo zaradi tega nastala zloraba in škoda, dasi bi z ničemer ne izdal spovedne skrivnosti, ako bi tega nevrednega duhovnika ne nastavil na položaj, ki mu ga je določil šele samo v mislih, ki jih, — kakor smo rekli — še nikomur ni izdal niti z najmanjšim namigavanjem.

Ta trda strogost v čuvanju spovedne molčečnosti je vzrok, da duhovniki tudi sicer zelo redko govore o tem kar so slišali pri spovedi, čeprav ne gre za grehe.

Zaradi tega je tudi oče Gazapo, ki je bil po naravi klepetav in jezičen, čutil spočetka skoraj neko zoprnost ob pripovedovanju te ženske, ki ga je poklicala v jutru Telovega in mu potem izpovedala svoje skoraj neverjetne dogodivščine.

Te dogodivščine same po sebi niso bile predmet Belene spovedi, niti niso predstavljale okoliščine grehov, ki se jih je obtoževala; toda kljub temu je oče Gazapo držal junaško molk. To "junaštvo" ne pomeni, da mu je bilo težko molčati o stvari, ki jo je slišal pri spovedi. Toda o tem, kar je slišal z Beleninih ust, se mu je zdelo, da ne sme govoriti, kajti dalo bi snovi za pogovore pri mizi, ki bi se lahko vse preveč raztegnili in vzbudili preveč pozornosti.

Na primer, zelo rad bi govoril s svojim najljubšim učencem o perečem problemu zakonske zveze katoličanov, ki se poroče brez prisotnosti duhovnika.

"Ali kdaj nastanejo okoliščine, ki dovoljujejo dvema katoličanoma, da se poročita brez blagoslova božjega služabnika?"

Bil je prepričan, da bi ga mladi duhovnik poslušal z največjo pazljivostjo in bi mu tudi odgovoril z velikim bogoslovnim poznanjem problema in natančno po cerkvenih kanonih.

Še več: čutil je, da bi ga dogodivščine gospe Belen izredno zanimale, bolj kakor morda nobeno drugo poročilo; toda premagal je v sebi željo po pripovedovanju in molčal.

(Se nadaljuje.)

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

V Romuniji silijo komunisti na odpad v pravoslavno cerkev tamošnje katoličane zlasti po kmetih. Z avtomobili se pripeljejo, ponudijo v podpis odpadniško izjavo, in če ne podpišejo, jim zagrozijo s prisilnim delom, kar tudi izvrše.

Odločna izjava kardinala Hlonda nacistom. Prvič po smrti kard. Hlonda je nek be-

nediktinski duhovnik objavil izjavo, ki jo je kardinal dal nacistom, ki so ga preganjali. "Morete me obesiti, toda to bo dobro za Poljsko, ker iz krvi mučencev poženejo vedno bogati sadovi za vero." Tako je odgovoril nacistom, ki so zahtevali od njega, da sodeluje z vlado v prid okupatorju.

Madžarska vlada boče ustra-

hovati škofe. Poklicala je štiri škofe, najožje sodelavce kardinalove, ter zahtevala, naj odstopijo. Oni pa so to odklonili in izjavili, da so pripravljeni na aretacijo. Hoče na praviti razdor med škofi, da bi skupina izmed njih zaradi ljužega miru podpisala pogodbo z državo, kar pa se ji doslej ni posrečilo.

Po širnem svetu

Nov primas Poljske je bil imenovan od sv. Stolice kot naslednik kardinala Hlonda, škof iz Lublina Štefan Wyszyński. Star je šele 48 let in je znan po svoji odločnosti.

Učiteljica Kosenkina je vstopila v Katoliško Cerkev. Postala je znana po svetu, ko so jo hoteli ruski agenti s silo odvesti v Sovjetsko Rusijo, a se je rešila tako, da je skočila iz tretjega nadstropja ruskega konzulata v New Yorku. Sedaj pa je prestopila v katoliško Cerkev vzhodnega obreda.

Tovarna v škofovskem grbu. Edinstveni simbol, ki ga dosega še ni izbral noben škof, je postavil v svoj grb novoimenovani pomožni škof v Graecu dr. J. Pietsch. Sam je sin industrijskega delavca, zato je zbral tak grb, ki nosi podobo tovarne z visokimi dimniki, spodaj pa napis: "Resnica Vas bo osvobodila". Sam je izjavil, da te besede označujejo bistvo delavskega apostolata. In prvo med njegovimi škofovskimi opravili je bil obisk delavcev po tovarnah. Delavci, ki so po večini socialisti, so bili navdušeni nad škofom.

Oporoka predsednika rdeče španske republike Zamora. Koncem februarja je umrl v Buenos Airesu predsednik rdeče španske republike Niceto Alcalo Zamora. V oporoki, ki so jo odprli, izjavlja, da umira kot katoličan in da želi, naj ga pokopljejo po določilih kat. Cerkve. Vsem svojim sovražnikom odpusti vse, karkoli so mu hudega storili.

Na indeks so postavljena vsa dela filozofa-eksistencijalista Jean Paula Sartrea z od-

lokom sv. Oficija 27. 10. 1948. Utemeljuje sv. kongregacija odločbo s trditvijo, da pisec zastopa materializem in uči moralna načela, ki nasprotujejo nauku katol. Cerkve.

Nov beneški patriarh je postal škof iz Padove msgr. Karol Agostini.

Misijonar msgr. Kerec je hudo zbolel in čudežno ozdravel, kot sam pravi, na priprošnjo bl. Mazzarello. Sredi dolge poti je začel namreč nenado-

V domovini

Preganjanje duhovnikov v Jugoslaviji izbira različne načine. Župniku Šiberniku iz Ržane so ukazali, da se mora umakniti iz župnišča, pa se je zatekel v zakristijo. V isto faro je bil pred meseci nastavljen za kaplana novomašnik Rogatec, ki se je šel predstaviti uradnim oblastem, pa so mu čez nekaj dni sporočili, da mu ne dajo dovoljenja za izvrševanje službe.

Ljudstvo v Jugoslaviji z duhovniki. Vidiijo jih preganjane in čutijo, da so jim v uteho, zato jim tudi pomagajo, ko jih vlada naravnost hoče izstradati, ker jim ne daje živilskih nakaznic in prepušča pobirati biro, ki jih je v prejšnjih časih vsaj nekoliko živela.

Škof lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič je dober mesec pred smrtjo opravil svojo zlato mašo, Ker je zaradi kapi ohromel, so ga morali pripeljati v

ma krvaveti, bil je daleč od vsakega bivališča. Ko se je ustavil, je zaspal in se zjutraj zdrav zbudil.

Češki škofje so izdali pastirsko pismo, kjer starše opozarjajo na njih pravico in dolžnost verske vzgoje otrok.

Pax Romana je bila sprejeta kot posvetovalni organ pri Gospodarskem svetu Združenih narodov.

Pisatelj župnik Pierre L'Ermité je letošnje leto praznoval svojo zlato mašo. Živi in deluje v Parizu. Znan je kot sodelavec La Croixa in tudi Slovencem po številnih knjigah v prevodu.

kapelo in je sede maševal. Diakom mu je med sv. mašo dvigal roke, kolikor to predpisujejo cerkvena določila. — Mnogo je trpel rajni nadpastir od 1. 1941. ko so zasedli severni del Slovenije Nemci in je prišel pod njih oblast tudi Maribor. Vdrli so v škofijsko palačo ter zasedli vso, razen dveh podstrešnih sob, ki so jih pustili škofu za zasebno stanovanje in uradne prostore škofijskega ordinariata. Bil je v letih okupacije pravi apostolski škof, saj je v stolnici moral opravljati vsa župnijska opravila, ko je spovedoval, krščeval in maševal večkrat na dan ob nedeljah. — Ko je prišla nova Jugoslavija, se je položaj škofov še poslabšal, prav tako razmere v škofiji. Zaprli so mu veliko število duhovnikov, razgnali redovnike, porušili semenišča in druge cerkvene ustanove, njega pa zlasti zadnje mesece hudo na-

padali. Ko je zaradi starosti oslavel, mu je sv. Stolica imenovala pomožnega škofa, in ko ga je kasneje zadela kap ter je bil zaradi teg priavezan na bolniško posteljo, je ta vodil škofijo. Dne 26. januarja na praznik mučenca sv. Polikarpa ga je smrt rešila zemskega trpljenja.

Pomožnega škofa lavantinskega dr. Maksimilijana Držečnika so zaprli, tako pravi poročilo, ki naznanja iz domovine smrt dr. Tomažiča. — Skupno z msgr. Vovkom, dočlenim za pomožnega škofa ljubljanskega, je bil dr. Držečnik l. 1946. imenovan za pom. škofa lavantinskega. Do imenovanja je bil ravnatelj mariborskega bogoslovja v Ljubljani ter profesor bibličnih ved S. Z. na ljubljanski bogoslovni fakulteti. Tudi on je preživel vso strahoto izgnanstva za časa okupacije, ko je moral s štajerske na Hrvaško, kjer je bil kaplan na obmejni hrvatski župniji do prevrata. Pač so veliko upali od njega, ki je bil še mlad in zmožen, saj je študije dovršil na rimski Gregoriani ter bil gojenec Germanika, kakor večina naših škofov in teoloških znanstvenikov zadnjih desetletij. Prav za to je bil na poti vladi, ki se je z zaporom iznebila mladega namestnika škofa Tomažiča.

Hišni zapor za zagrebškega pomožnega škofa. Za Veliki smaren 15. avgusta lani je pomožni škof zagrebški Sali Sevis posvetil novo cerkev Marije Pomočnice. Udeležba ljudi je bila ogromna. Policija je to smatrala za manifestacijo škofu in Cerkvi. Po posvečenju je policija prišla po škofa ter ga tri dni zaslíševala in mu končno ukazala, da ne sme zapustiti svojega stanovanja, kar pomeni, da ne more izvrševati svoje službe.

Senjska škofija skoro brez duhovnikov. Hrvatsko Primorje je glede duhovnikov najslabše oskrbljeno, saj ima senjski škof dr. Burić v dveh dekanatih, ki obsegata 23 župnij, le dva duhovnika. Že prej jih je primanjkovalo, se a' so jih ogromno pobili in zaprli. Semešiča v Senju sploh ni več.

V Ljubljani je zaprtih kakih 40 duhovnikov. Sedaj prepisujejo matrike, prej so rezali kostanj.

Vrsto redovnikov sa zaprli, in sicer to not jezuite Pateta. Preaca in Javha v Ljubljani

Na vrsti so frančiškani, katere že tudi napada vladno časopisje. Ženski redovi so itak večinoma razgnani.

Obsojen je bil župni upravitelj v Breginju č. g. Leopold Končan na 15 let prisilnega dela, 5 let izgube državljan-skih pravic ter 5 let izgona iz domačega kraja. Očitajo mu, da je pobegnil na Koroško l. 1945, da je kot kaplan v Solkanu večkrat kaznoval otroke celo iz ofarskih družin, da je širil Slov. Primorca, itd.

Častni kanonik Matej Škerbec, stric msgr. Matija Škerbca, kranjskega dekana, je umrl. Bil je znana osebnost med slovenskimi duhovniki, ki so do konca prve svetovne vojne delali po Tržaškem in Istri, velik dušni pastir, buditelj narodne zavesti ter gospodarski svetovalec ubožnega ljudstva, ki ga je prav po Krekovih načrtih hotel gospodarsko osamosvojiti. Med duhovniki je užival velik ugled zaradi svoje osebnosti in dela. Po vojni je moral oditi, pa je prišel v ljubljansko škofijo, oskrboval dolga leta božjo službo v Olševku pri Kranju, dokler ni popolnoma oslepel. Preselil se je k nečaku, kjer je še veliko delal v spovednici. Slep je bil 15 let, pa je skozi maševal, dokler ni ohromel zadnja tri leta. Veliko je pomenil kanonik Škerbec za časa nemške okupacije, ko je bil dolgo časa slepi starček edini dušni pastir precejšnjega dela Gorenjske. Pokopali so ga

22. marca. Monsignorju nečaku naše sožalje.

Križevniško cerkev v Ljubljani so konfiscirali in jo dali na razpolago novi verski sekti, kateri pripada Mikuš in nekaj odpadnikov novega kova. Ta verska sekta opravlja bogoslužje v staroslovanskem jeziku. Privkrat so imeli mašo dne 6. marca v omenjeni cerkvi in izdajajo svoj list. Marijo žalostno so iz križevniške cerkve prenesli v stolnico. Prior p. Učak je na prisilnem delu.

V uršulinskem samostanu v Ljubljani je še 6 nun, v škofiji Lokí pa se jih drenja na malem prostoru 160. Govorijo, da bodo nunsko cerkev tako konfiscirali, kakor so križevniško.

Rotve nad Logatcem so spet brez duhovnika, ko so odpe-ljali od tam dušnega pastirja. Stanka Jegliča. Podobno so brez dušnega pastirja Vrh, Podlipa in Lučine ter vse hodi v Rotve ali št. Jošt za nedeljo k sv. maši, kamor pride župnik iz Zaplane.

Cerkvene poroke so v Jugoslaviji skoro nemogoče, prav tako krsti. Župniki so raz priž-nic prebrali izjavo, da ne smejo nikogar več krstiti ali cerkveno poročiti, če nima za to državnega dovoljenja. Na ta način upajo, da bo šel proces razkristjanjevanja naprej hitreje, ko so vzeli duhovnikom še "obrtnico".

SLOVENCİ ZA POST IN VELIKO NOČ

Sv. Pavel kliče: "Zatorej obhajamo praznik ne s starim kvasom, tudi ne s kvasom hudobije in malopridnosti, ampak z opresniki čistosti in resnice." (I Kor 5, 8).

I. Na največji praznik v cerkvenemu letu se pripravimo s sv. spovedjo, ki jo opravi vsak pošten Slovenec.

Prilika za sv. spoved bo povsod, kjer stalno živijo slovenski duhovniki, in po važnejših sredščih, in sicer:

1. Sobota pred tiho nedeljo: Ramos Mejia, San Justo in Florida. Povsod v župnih cerkvah.

2. Sobota pred cvetno nedeljo: San Martin, Ciudadela,

Montegrande. Tudi v župnih cerkvah.

Spovedovanje se vsakokrat začne ob 4 pop. in traja do 8 zvečer. Vmes je pridiga in sv. križev pot. Takoj ob 4 naj pridejo otroci.

V San Justo in Monte Grande je spovedovanje le v soboto ob 5 do 7, drugod tudi še v nedeljo zjutraj.

3. V kapeli sv. Frančiška na Belgrano, kjer je slovenska služba božja ob nedeljah, je prilika za sv. spoved ob nedeljah pred in med sv. mašo in po sv. maši in popoldne ob postni pridigi ob 5.

Na Veliki četrtek na Avellani molitvena ura ob 18 in spovedovanje.

Na Veliki petek je na Belgrano 3863 sv. križev pot, postna pridiga in petje slovenskega pasijona po skladbi dr. Kimovca za moški zbor in solo. Začetek ob 7 zvečer. — Na Avellanedi ob 4 sv. križev pot in spovedovanje.

II. Veliko noč bomo praznovali tako:

1. Blagoslov velikonočnih jedil je po tem vrstnem redu in krajih.

a) San Martin ob 2. b) San Justo ob 2 v župni cerkvi, c) Ramos Mejia ob 3, v sanatoriju, d) Ciudadela ob 2 v župni cerkvi, e) Slovenska hiša na Ramon Falcon 4158,

ob 3, f) Paternal pri sestrah ob 3, g) Florida ob 2 v župni cerkvi, h) Florida v slovenski stanovanjski hiši na Villa Martelli 149 ob 3, i) Carapachay v slovenski stanovanjski hiši ob 2, j) Munro ob 3 v župni cerkvi, k) Na Belgrano v kapeli sv. Frančiška po procesiji, l) Fraternal-San José od pol enih, m) Slovenska hiša v Lanusu ob pol dveh, n) San Antonio de Padua v slovenski hiši ob 3, o) V Moronu pri družini Gorišek ob 4, p) Na Avellanedi na Veliko nedeljo po sv. maši ob 10.

2. Velikonočna procesija za Slovence na Belgrano 3863 ob

5 popoldne na veliko soboto. — Najprej bodo slovenske jurtranjice, nato procesija po dvorišču salezijanske gimnazije. Želeti je, da pridejo otroci v belih oblekah in mnogo odraslih v narodnih nošah.

3. Velika noč. Slovesne sv. maše na krajih kakor ob nedeljah, in sicer: Belgrano 3863 ob 10, San Martin ob 8.15, Avellaneda ob 10.

Popoldne ob 5 pete litanije na Belgrano 3863.

Da vse bogato obdari vstali Zveličar z milostmi in Vas napolni z velikim zaupanjem, to Vam želimo za veliko noč

Vaši dušni pastirji.

Vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in rojakom javljam, da je nenadoma zapustil solzno dolino naš bratranec

JOŽE HLADNIK

star 39 let, rojen v vasi Podpesek, Rovte nad Logatcem pri Janešču.

28. marca, ko se je vračal z dela v Marmolu FCS, je hotel doseči vlak, ki je bil že v teku. Pa mu je spodletelo in je obležal mrtev. Vzela ga je policija, a ga je šele naslednji dan identificirala in klicala sorodnike, ki so vse potrebno uredili. Pogreb bi se imel vršiti še isto popoldne, pa je tako silno deževalo, da je bilo nemogoče. Zato je truplo ostalo v mrtvašnici in je bilo naslednje dopoldne slovesno pokopano prav po slovenski navadi.

Zahvalimo se vsem, kateri ste ob tej bridki izgubi izkazali čast rajnemu.

30. dan za rajnega bo na Avellanedi, 1. maja ob 10, v kapeli na Manuel Estevez 630.

Janez in Nace Hladnik, Angela in Mirko Špacapan.

VSEM SODELAVCEM, NAROČNIKOM IN

BRALCEM VOŠČI

“DUHOVNO ŽIVLJENJE”

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

CERKVENI VESTNIK

APRIL

3. apr. 5. postna (tiha) nedelja. (V liturgiji imenovana nedelja trpljenja.)

8. apr. Praznik žalostne matere božje.

10. 6. postna-cvetna nedelja. Spomin Gospodovega slovesnega vhoda v Jeruzalem. Cerkev blagoslavlja oljke in bere pasijon.

14. apr. Veliki četrtek. Spomin postavitve sv. Rešnjega Telesa. V vsaki cerkvi se daruje le ena sv. maša. Po maši odkrijejo oltarje. V škofijskih cerkvah posvetijo sv. olja in škof umije noge 12 starčkom.

15. apr. Veliki petek. Spomin Jezusove smrti na križu. Sv. Cerkev počasti sv. križ. Moli za vse ljudi. Opravi sv. mašo prej posvečenih darov. Počastimo Jezusa in se zahvalimo za odrešenje, na Slovenskem v božjem grobu.

16. apr. Velika sobota. Spomin Jezusovega počitka v grobu. Cerkev blagoslovi ogenj, velikonočno svečo, krstno vodo. Med sv. mašo že zapoje Alelujo. Popoldne na Slovenskem blagoslov jedi in velikonočna procesija.

17. apr. Velika noč. Vstajenje Gospodovo. Največji praznik krščanstva. Spomin Jezusove zmrage nad smrtjo.

18. apr. Velikonoč. ponedeljek. Nezapovedan praznik.

24. apr. Bela nedelja. 1. povelikonočna. Spomin našega sv. krsta. Obnovimo krstno obljubo.

25. apr. Sv. Marko Ev. Prošnja procesija. Prosimo za blagoslov na polju, za kruh.

MAJ

1. maja 2. povelikonočna. Apostola sv. Filip in Jakob. Začetek šmarnične pobožnosti med Slovenci.

3. maja. Najdenje sv. Križa.

4. maja. Varstvo sv. Jožefa.

8. maja. 3. povelikonočna.

15. maja. 4. povelikonočna.

16. maja. Sv. Janez Nep. češki mučenec spovedne molčečnosti.

22. maja 5. povelikonočna. Slov. romanje v Lujan v zahvalo Mariji in Baragu za srečno pot čez morje.

24. maja. Marija Pomočnica.

26. maja. Vnebohod Gospodov. Zapovedan praznik. Slov. služba božja kakor ob nedeljah.

28. maja. Sv. Avguštin, škof in učenik.

29. maja. 6. povelikonočna. Spomin posvečenja slov. naračarja Marijinemu sru.

30. maja Sv. Ivana Arška. Devica Orleanska.

31. maja. Marija, srednica vseh milosti.

La nave male

Ko je na belo nedeljo prišel Mirko s svojim očetom po skupni maši v slovensko pisarno, ga je čakalo veliko presenečenje — Tinkovo pismo. Ni mogel zdržati, ne da bi ga odprl. Umaknil se je k zidu in bral:

Vel, sobota 1949.

Dragi Mirko!

Ne morem Ti povedati, kako vesel sem danes. Kar za vriskal bi, da bi se slišalo

kot pravijo. V kuhinji v študilniku se je že vnel ogenj, ki sem ga prinesel mami izpred cerkve. Skuhala bo štiri pirhe; za vsakega enega.

Dragi Mirko! Si tudi Ti tako težko čakal Velike noči kot jaz? Veš, zadnje dneve vélikega tedna sem bil zelo veliko v cerkvi, ker se učim ministri-rati. Ne veš, kako srečen sem zdaj. Vse bi dal, samo da bi smel biti tukaj. Na vél. četrtek sem držal pateno, ko je g. župnik obhajal. Kar pozabil sem, da me še roka boli, ko sem se spomnil, kako je moralo biti pri zadnji večerji. Tudi na vél. petek so hodili ljudje ves dan molit božji grob. Tako tiho in temno je bilo v cerkvi kot v kakem grobu. Še naša stara mama so šli čeprav jih bole noge. Ko so se sklonili h križu, da bi ga poljubili, sem videl, da so jokali. Doma sem jih vprašal, zakaj, pa so mi rekli, da se jim zdi, kot da bi tudi naš narod položili v grob. Ali Ti to razumeš? Jaz samo malo. Veš, pravijo, da je pri nas zelo hudo in da mi otroci še ne vemo, kaj je življenje. Jaz samo to vem, da sem velikokrat lačen in da je v šoli in povsod drugače, kot je bilo včasih. Mama pravi, da moramo veliko moliti, zlasti otroci. Jaz molim največ za svojega očka, ki so ga ubili, za mamo, ki je večkrat žalostna, za sestrico, za staro mamo, ki je bolna, in za starejšega brata, ki nikoli ne more ob nedeljah v cerkev, ker mora na delo. Vsak večer molimo skupaj tudi za tiste, ki so ubili našega in Jožkovega ata in g. župnika. Veš, zdaj

imamo drugega g. župnika. Večkrat nas pokliče k sebi in pravi, da moramo postati junaki, da bomo pomagali rešiti slovenski narod. Ali boš Ti tudi junak?

Zdaj pa še Ti povej, kako si preživel Véliki teden. Si nesel na Cvetno nedeljo veliko butaro? Ste imeli tudi pri Vas božji grob in procesijo? Kako bo lepo danes popoldne pri Vstajenju!

Še nekaj, Mirko. Meniš li,

drav do Tebe. Vélika sobota je. Pravkar sem se vrnil iz cerkve. To smo zvonili, ko je g. župnik zapel "Alelujo", da se je kar cerkev tresla. In zdaj je vse drugače, vse bolj veselo. Še mama prepeva z menoj. Sestrico sem tudi že zbudil, da se je šla med zvonjenjem umiti, da bo lepša.

da tudi naš narod ne bo vstal kot je vstal Jezus, ki je bil že mrtev? Še danes bom vprašal g. župnika.

Zdaj moram končati, da ne bom zamudil blagoslova jedi. Kmalu mi piši.

Tebi in Tvojim domačim voščim vesele velikonočne praznike. Te pozdravlja Tinko.

Lujansko Marijo v procesiji vozijo na starinski "kareti"

SLOVENCIM!

V NEDELJO

VSI NA II. ROMANJE

SLOVESNO SE HOČEMO ZAHVALITI

ZA SREČNO POT

Ogromna večina vseh rojakov, ki so se nameravali izseliti v Argentino, je že srečno prišla na svoj cilj. Ni nam bilo treba v puščobo pampe ali na daljne plantaže; skoro vsi smo naseljeni v najbolj ugodnih predelih dežele, kjer je gmotni napredek najhitreje in najlažje zagotovljen. In za duhovno življenje nam je tudi vsak dan bolj poskrbljeno ob množici slovenskih duhovnikov, ki so nam v pomoč, in ob lepem verskem tisku, ki ga bogatejšega še v domovini nismo imeli. Naše kulturno, organizacijsko in družabno življe-

nje se vedno bolj razeveta. Vsak, kdor bo korličkaj hotel, bo v tako ugodnih okoliščinah lahko ostal dober človek, zvest Slovenec in praktičen katoličan. Že samo ta splošen pogled na naš položaj nas prepričuje o čudoviti Marijini pomoči in dragoceni Baragovi priprošnji. Kaj ne bi vedeli povedati šele posamezniki o izrednih uslišanjih na priprošnje te naše dobre nebeške Matere in našega brata Baraga, za katerega smo uverjeni, da se tudi neprestano za nas pri Bogu zavzema. Zadnji čas je, da se obema zahvalimo, kar se da vsi

Prezident Perón in njegova gospa na kolenih pred lujansko Marijo

SLOVENKE!

22. MAJA 1949

K MARIJI V LUJAN

NAŠI NEBEŠKI MATERI IN BARAGU
V ARGENTINO

skupaj in kolikor mogoče lepo. In kje bi našli bolj primeren kraj za to zahvalo, če ne v Lujanu, na argentinskih Brezjah! Pred enim letom je že pohitela tja prva mala skupina novodošlih spremljana od staronaseljencev. Bilo nas je kakih 400. Slovensko zastavo, slovensko pesem in slovenskega srca molitev smo prinesli Mariji — in je bilo lepo. A letos nas bo dva, tri tisoč! Ponesli bomo v lujansko baziliko našo Brezjansko Marijo, s pobožnostmi v cerkvi in s slovesnostjo v veliki dvorani bomo izražali našo zahvalo; v slovesni proce-

siji po trgu pred baziliko bomo peljali lujansko Marijo in nesli našo Brezjansko. Množici argentinskih romarjev in izletnikov bomo pokazali, kako zna biti slovenski človek hvaležen Mariji in Bogu. S to našo zahvalo pa bomo združili tudi našo novo prošnjo za nadaljno Marijino in Baragovo pomoč, saj še marsičesa potrebujemo, tako v zemskem kakor v duhovnem oziru. Naša najlepša zahvala bo že sama najboljša prošnja.

Vse podrobnosti o romanju bo vsem pravčasno sporočil pripravljalni odbor.

Sredi cvetja mladosti in pomladi kraljuje lujanska Marija

VSEBINA 4. in 5. ŠTEVILKE: Pričujoči zvezek "Duh, življenja" je posebej posvečen velikonočni in marijanski ideji, prinaša pa poleg tega tudi vse redno gradivo. **V VELIKONOČNEM DELU** si slede naslednji sestavki: **Zmaga Zmaga! Zmaga!** (Škof dr. Gregorij Rožman) — če Kristus ni vstal, je prazna naša vera (Konan) — Vstal je Kristus, upanje moje (Dr. Filip Žakelj) — **Katolicizem, vera veselega zaupanja** (Prof. Gerzinič) in **Oj, velika nedelja!** ki vsebuje pesem v prozi iz ljubljanskega "Oznanila" in Jankovo velikonočno črtico. — **MARIJANSKI DEL** vsebuje poleg številnih slik tele članke: **Po Mariji k Jezusu** (Dr. Franc Gnidovec) — **Marijin narod** (Karel Škulj) — **Marijina božja pota** (Dr. Tine Debeljak) — **Skrivnostna roža** (Ivan Pregelj) — **"Glej, dekla sem Gospodova"** (Hrabroslav Medved) in črtica iz knjige "Pesem življenja": **Dajte mi lepo Marijo.** — **SPLOŠNI DEL** pa vsebuje sledeče: **Sveti oče nas topla vabi k zadostilni sveti daritvi** (Pismo Pija XII.) — **Kardinalov blagoslov Slovincem** — **Ob dvajsetletnici škofovanja dr. Rožmana** (Franc Kremžar) — **Kaj imam od Cerkve** (Prof. Alojzij Odar) — **Lavantinski škof dr. Ivan Tomažič** — **umrl** (Dr. Hanželič) — **Dragim rojakom v Južni Ameriki in po svetu** (Dr. Jože Jagodje) — **Pomen ciljev za vzgojo volje** (Dr. Hanželič) — **Povojni socialni problemi** (Nadaljevanje. Dr. Ivan Ahčin) — **Po Argentini sem in tja** (Janez Hladnik) — **Pomen družinske vzgoje** (Dr. Hanželič) — **Las cuestiones** (Dr. Ušeničnik) — **Kar je Bog združil** (Hugo Wast) — **Iz življenja Cerkve** — **Cerkveni vestnik** — **Za naše male** — Z vabilom vsem Slovincem in Slovenkam za II. slovensko romanje v Lujan se zaključí ta 56 strani obsegajoči zvezek. Prihodnja številka bo posebej posvečena evharistični misli in izide v drugi polovici maja.

"LA VIDA ESPIRITUAL"

PASCO 431, BUENOS AIRES, REP. ARGENTINA

"DUHOVNO ŽIVLJENJE"

Z DVOMESEČNO PRILOGO KATOLIŠKI MISIJNI

CORREO
ARGENTINO
SUC. 19

TARIFA REDUCIDA

Concesión 2500

Uprava: Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. Celoletna naročnina 10 pesov, s priloženo 18 pesov. Posamezna številka 1 peso.